

Maria Jankun

Geografia oknem na świat
Program nauczania geografii w gimnazjum

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Magdalena Jankun

GEOGRAFIA OKNEM NA ŚWIAT

PROGRAM NAUCZANIA GEOGRAFII W GIMNAZJUM

SPIS TREŚCI:

str.

1. Wstęp.....	2
2. Innowacyjność w proponowanym programie nauczania geografii.....	4
3. Szczegółowe cele edukacyjne.....	5
4. Indywidualizacja procesu nauczania.....	8
5. Proponowany program nauczania geografii.....	9

1. Wstęp

Zaproponowany program nauczania geografii w trzyletnim cyklu edukacyjnym w gimnazjum przewidziany jest na realizację w ramach 130 godzin. Realizacja w całym cyklu kształcenia może odbywać się w różnych wersjach. Moja propozycja uwzględnia realizację 1 godziny w tygodniu w klasie pierwszej i trzeciej, w klasie drugiej – 2 godziny tygodniowo. Opracowałam 113 jednostek lekcyjnych w całym cyklu kształcenia w gimnazjum, 17 jednostek pozostawiam do dyspozycji nauczyciela w celu zagospodarowania na: powtórzenia materiału, godzinne prace klasowe, testy, sprawdziany. Treści merytoryczne zawarte w proponowanym programie są zgodne z Podstawą programową kształcenia ogólnego w zakresie nauczania geografii w gimnazjum według Rozporządzenia MEN z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

Głównym celem tego programu jest poznanie i zrozumienie zjawisk oraz procesów zachodzących w środowisku geograficznym, zdobycie wiedzy o warunkach przyrodniczych, w których żyje i gospodaruje człowiek, o wzajemnych relacjach, jakie zachodzą między przyrodą, człowiekiem i gospodarką. Uczeń czerpie wiadomości nie tylko z podręcznika, ale także z różnych źródeł geograficznych: zajęć i obserwacji terenowych, internetu, itp. Proponowany program stwarza możliwości do realizowania w sposób praktyczny tematyki geograficznej. Nastawiony jest na samodzielność w dochodzeniu do wiedzy, sytuuje ucznia na pozycji badacza, propaguje metody aktywizujące, stawia nacisk na pracę zespołową, eliminuje werbalne, encyklopedyczne przyswajanie wiedzy. Zdobyta wiedza geograficzna jest i będzie niezbędna do dalszej nauki oraz będzie użyteczna w jego życiu codziennym.

Treści opracowane w proponowanym programie nastawione są na kształtowanie kompetencji kluczowych zawartych w Podstawie Programowej, Należą do nich:

- czytanie- umiejętność rozumienia, wykorzystywania i refleksyjnego przetwarzania tekstów, w tym tekstów kultury, prowadząca do osiągnięcia własnych celów, rozwoju osobowego oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa
- myślenie matematyczne- umiejętność wykorzystania narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz formułowania sądów opartych na rozumowaniu

matematycznym;

- myślenie naukowe- umiejętność wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody i społeczeństwa;
- umiejętność komunikowania się w języku ojczystym, zarówno w mowie jak i w piśmie;
- umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno- komunikacyjnymi
- umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji;
- umiejętność rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych oraz uczenia się;
- umiejętność pracy zespołowej

Program zawiera wiele propozycji metod aktywizujących, przygotowanych do każdej jednostki lekcyjnej, w celu kształtowania u uczniów wielu umiejętności. W tworzeniu programu wzięłam pod uwagę nowoczesne środki dydaktyczne, przede wszystkim korzystanie z zasobów portalu edukacyjnego Scholaris. Uwzględniałam indywidualizację procesu nauczania poprzez uwzględnienie zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów.

2. Innowacyjność w proponowanym programie nauczania geografii obejmuje:

- metody pracy z uczniami z przewagą metod aktywizujących, prowadzących do efektywnej pracy w zespole oraz kształtowania umiejętności właściwej komunikacji,
- korzystanie z obserwacji bezpośrednich , dokonywanych przez uczniów w trakcie zajęć terenowych, oraz nawiązywanie do zamieszkanego regionu,
- projektowanie tras wycieczek
- propozycje korzystania z oferty portalu edukacyjnego Scholaris,
- zawiera element oceniania kształtującego NACOBZU (na co będę zwracał uwagę), opracowany dla każdej jednostki lekcyjnej,
- propozycje ocen osiągnięć ucznia, do każdej jednostki lekcyjnej,
- opis założonych osiągnięć ucznia,

- indywidualizację procesu nauczania ze szczególnym uwzględnieniem ucznia z trudnościami,
- sposoby korzystania z różnych źródeł geograficznych: wykresów, rysunków, roczników statystycznych, klimatogramów, map, tekstów źródłowych, internetu, itp.

3.Szczegółowe cele edukacyjne- wymagania ogólne

- Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej:

Uczeń dokonuje obserwacji i pomiarów w terenie; potrafi korzystać z planów, z map, fotografii, rysunków, wykresów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno komunikacyjnych w celu gromadzenia, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych

- Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów

Uczeń posługuje się podstawowym słownictwem geograficznym w toku opisywania oraz wyjaśniania zjawisk i procesów zachodzących w środowisku geograficznym; identyfikuje związki i zależności w środowisku przyrodniczym, gospodarce i w życiu społecznym w różnych skalach przestrzennych(lokalnej, regionalnej, krajowej, globalnej);rozumie wzajemne relacje przyroda- człowiek; wyjaśnia zróżnicowanie przestrzenne warunków środowiska przyrodniczego oraz działalności człowieka na ziemi

- Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce

Uczeń wykorzystuje wiedzę i umiejętności geograficzne w celu lepszego rozumienia współczesnego świata i swojego w nim miejsca; stosuje wiadomości i umiejętności geograficzne w życiu codziennym, m.in. w racjonalnym wykorzystaniu zasobów środowiska.

- Kształtowanie postaw.

Uczeń rozwija w sobie; ciekawość świata poprzez zainteresowanie własnym regionem, Polską, Europą, światem; świadomość wartości i poczucie odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze i kulturowe własnego regionu i Polski; patriotyzm i poczucie tożsamości(lokalnej, regionalnej, narodowej) przy jednoczesnym poszanowaniu innych narodów i społeczności- ich systemów wartości i sposobów życia

Cele kształcenia:

- kształtowanie w uczniach przekonania, że podstawą współczesnych nauk przyrodniczych, w tym geografii, jest umiejętne stosowanie wiedzy w praktyce, w życiu codziennym,
- korzystanie z nowoczesnych technologii informacyjno- komunikacyjnych w celu przetwarzania i prezentowania informacji,
- orientowanie się w przestrzeni geograficznej - całościowy odbiór otaczającej ucznia rzeczywistości,
- wyjaśnienie podstawowych pojęć i praw, które ułatwiają zrozumienie procesów zachodzących w środowisku człowieka: lokalnym, regionalnym, globalnym,
- przedstawianie i interpretacja tematyki geograficznej za pomocą różnych form przekazu, np. fotografii krajobrazu, zdjęć satelitarnych i lotniczych, wykresu, opisu, modelu, technik multimedialnych,
- prowadzenie obserwacji bezpośrednich i pośrednich krajobrazu, jego elementów i składników, procesów i zjawisk geograficznych,
- korzystanie z map, planów, fotografii, schematów, rysunków,
- posługiwanie się rocznikiem statystycznym i innymi tekstami źródłowymi,
- wykonywanie odkrywki geologicznej, profilu glebowego,
- przewidywanie następstw w czasie i przestrzeni wynikających z naruszenia równowagi w środowisku przyrodniczym,
- rozwijanie aktywności poznawczej uczniów dzięki wykorzystaniu różnych środków dydaktycznych i źródeł wiedzy
- kształtowanie łatwości wypowiedzi poprzez stosowanie różnorodnych metod aktywnych i aktywizujących,
- angażowanie uczniów w projekt edukacyjny,
- kształtowanie umiejętności skutecznego komunikowania się, czyli umiejętność współpracy w grupie,

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- rozwijanie zainteresowania geografią, jako nauką przydatną w życiu, a przez to wpływanie na planowanie rozwoju ucznia i jego kreatywności oraz motywowanie do osiągnięcia coraz wyższych celów.

Cele wychowawcze:

- dbanie o stan środowiska przyrodniczego we własnym regionie,
- podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska w swoim otoczeniu, bądź zachęcanie innych do takich działań, zgodnie z własnymi przekonaniami,
- docenianie roli przyrody w życiu człowieka i uwrażliwianie na jej piękno,
- krytyczne ocenianie działalności człowieka w środowisku geograficznym,
- wyrabianie poczucia tożsamości narodowej, regionalnej i lokalnej,
- budowanie miłości do własnego regionu i ojczyzny,
- wyrabianie szacunku i dumy do dziedzictwa kulturowego własnego regionu i ojczyzny,
- uświadamianie postaw poszanowania innych narodów, systemów wartości i sposobów życia,
- wyrabianie szacunku do pracy własnej i innych,
- budowanie dobrej współpracy w grupie, rozwiązywanie problemów i poszukiwanie kompromisu,
- prezentowanie i uzasadnianie własnych stanowisk.

4. Indywidualizacja procesu nauczania.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej:” Nauczyciel jest obowiązany indywidualizować pracę z uczniem na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, odpowiednio do jego potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych. Nauczyciel zobowiązany jest na podstawie opinii poradni psychologiczno -pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej jak również na podstawie orzeczenia o podstawie kształcenia specjalnego ; albo nauczania indywidualnego dostosować wymagania edukacyjne, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom” Dostosowanie wymagań powinno dotyczyć form i metod pracy z uczniem. Nauczyciel nie może obniżyć wymagań wobec uczniów z normą intelektualną, ale realizować je na poziomie wymagań koniecznych, podstawowych. Jednym ze sposobów jest dostosowanie ćwiczeń, zadań i poleceń przeznaczonych dla uczniów z trudnościami i propozycje zadań o większym stopniu trudności dla uczniów zdolnych.

Trudności w uczeniu się geografii uwarunkowane mogą być zaburzeniami funkcji percepcji wzrokowej(zaburzona analiza i synteza wzrokowa, zaburzona spostrzegawczość wzrokowa, zaburzona pamięć wzrokowa) i zaburzeniami orientacji przestrzennej. Proponuję różne sposoby pracy z uczniem: pomoc w czytaniu poleceń i treści zadań, sprawdzenie stopnia zrozumienia tekstu i poleceń, wydłużenie czasu na pracę z tekstem i wykonanie prac pisemnych, sprawdzanie zapisów ucznia,ćwiczenia umożliwiające utrwalenie obrazu graficznego, kierunków, umieszczenie we widocznym miejscu nowych terminów, plansz, map, częste ćwiczenie umiejętności odczytywania informacji z map, dostrzeganie wkładu pracy ucznia.Zachęcam do częstego stosowania metod aktywizujących, które mobilizują ucznia do rozwiązywania problemów, selekcjonowania informacji, ukierunkowania własnych działań, oraz podejmowania decyzji.

PROPONOWANY PROGRAM NAUCZANIA GEOGRAFII W GIMNAZJUM

L. p.	Dział programowy	Liczba proponowanych godzin	Proponowany temat zajęć	Treści nauczania	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania NACOBEMU (na co będę zwracał uwagę)	Sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania	Propozycja oceny osiągnięć ucznia	Metody pracy	Wykorzystanie platformy Scholaris
Uczeń:									
1		1	Przedmiotowe zasady oceniania na lekcjach geografii.	-PZO -wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych ocen - sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów	- wymienia przedmiotowe zasady oceniania z geografii -wskazuje sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów oraz możliwości poprawy ocen niezadawalających,				
2	Mapa-umiejętności czytania, interpretacji i posługiwania się mapą.	1	W jaki sposób kartografowie przenoszą rzeczywisty obraz Ziemi na mapę?	- skala mapy, - skala mianowana, liczbowa, liniowa, - generalizacja mapy,	- wie, do czego służy skala mapy - wymienia rodzaje skali - przekształca skalę - określa zależność treści mapy od wielkości skali - wie, na czym polega uogólnienie mapy- generalizacja - wyjaśnia, dlaczego obraz rzeczywisty musi być zmniejszony NACOBEMU: Rodzaje skali ich przekształcanie i	- wskazywanie na mapach ściennych i mapach w atlasie różnych rodzajów skali, - przekształcanie skali liczbowej na skalę mianowaną i liniową i odwrotnie, - wyszukiwanie map w atlasie o skalach dużych i małych, - porządkowanie skali np.: od najmniejszej do największej	Ocena celująca: zna wszystkie rodzaje skali na mapie, bezbłędnie przekształca skalę, określa zależność treści mapy od wielkości skali, wie, na czym polega uogólnienie mapy- generalizacja, wyjaśnia dlaczego obraz rzeczywisty musi być zmniejszony, by przenieść go na mapę, pracuje w miarowym tempie, służy pomocą rówieśnikom, Ocena bardzo dobra: zna wszystkie rodzaje skali na mapie, bezbłędnie przekształca skalę, określa zależność treści mapy od wielkości skali, wie, na czym polega uogólnienie mapy- generalizacja, wyjaśnia dlaczego obraz rzeczywisty musi być zmniejszony, by	Praca indywidualna. Uczniowie korzystając z atlasu wskazują np.: mapy wykonane w skalach mniejszych niż 1 : 500 000, podając tytuł mapy, porządkują wskazane mapy od szczegółowych do najmniej dokładnych.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

					wykorzystanie.		przenieść go na mapę. Ocena dobra: zna wszystkie rodzaje skali na mapie, przekształca skalę, popełniając niewielkie błędy, wyjaśnia zależność treści mapy od wielkości skali, wie, na czym polega uogólnienie mapy, wyjaśnia dlaczego obraz rzeczywisty musi być zmniejszony , Ocena dostateczna: zna wszystkie rodzaje skali na mapie, przekształca skalę, popełniając błędy, z niewielką wyjaśnia zależność treści mapy od wielkości skali, wie, na czym polega uogólnienie mapy, Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela: wymienia rodzaje skali na mapie, ma problemy z przekształcaniem skali, wyjaśnia na czym polega uogólnienie mapy,		
3		1	Ile wynosi odległość rzeczywista między..... . Obliczanie odległości za pomocą skali.	- zadania na obliczanie odległości rzeczywistych, - zadania na obliczanie odległości na mapie, - obliczanie skali,	-oblicza odległości rzeczywiste na podstawie skali mapy i odległości na mapie, - oblicza odległości na mapie mając dane: odległość rzeczywistą i skalę, - oblicza skalę mapy, korzystając z danych odległości rzeczywistej i odległości na mapie, - zna potrzebę nabycia umiejętności związanych z obliczaniem rzeczywistych odległości przydatnych w życiu NACBEZU: Obliczanie odległości rzeczywistej na podstawie skali.	- korzystanie z różnych map o różnych skalach, - posługiwanie się skalą w obliczaniu odległości rzeczywistych - korzystanie z e skali mapy do obliczenia odległości na mapie - obliczanie skali mapy na podstawie danych	Ocena celująca: bezbłędnie oblicza odległości rzeczywiste na podstawie skali mapy oraz odległości na mapie, prawidłowo oblicza skalę mapy korzystając z danych: odległości rzeczywistej i odległości na mapie, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy zespołowej, Ocena bardzo dobra: oblicza odległości rzeczywiste na podstawie skali mapy oraz odległości na mapie, prawidłowo oblicza skalę mapy korzystając z danych: odległości rzeczywistej i odległości na mapie, bardzo dobrze współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra: oblicza odległości rzeczywiste na podstawie skali mapy	Praca w grupach czteroosobowych. Każda grupa otrzymuje od nauczyciela taki sam zestaw zadań różnego rodzaju. Ilość zadań musi być adekwatna do ilości osób w grupie.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

						oraz odległości na mapie, popełniając niewielkie błędy, oblicza skalę mapy korzystając z danych: odległości rzeczywistej i odległości na mapie, popełniając niewielkie błędy dobrze współpracuje w zespole i poprawnie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna: z niewielką pomocą nauczyciela oblicza odległości rzeczywiste na podstawie skali mapy oraz odległości na mapie, popełniając błędy, stara się współpracować z grupą i poprawnie komunikować; Ocena dopuszczająca: wyłącznie z pomocą nauczyciela oblicza odległości rzeczywiste na podstawie skali mapy i odległości na mapie, wymaga stałej motywacji do pracy,			
4		1	Co jest przedmiotem podziału map?Metody kartograficzne.	- podział map ze względu na skalę: topograficzne, przeglądowe, - podział map ze względu na temat i przeznaczenie: ogólnogeograficzne, tematyczne , inne: turystyczne, samochodowe, wojskowe -metody prezentacji zjawisk na mapach	- wymienia mapy ze względu na skalę, - wyszukuje mapy tematyczne, ogólnogeograficzne i inne - zna metody kartograficzne prezentacji zjawisk na mapach: sygnaturowa, izolinii, kartogramu i kartodiagramu, poziomicowa, hipsometryczna, NACOBZU: Podział map i zastosowane metod kartograficznych.	- dokonywanie podziału map -wyszukiwanie w atlasie i w podręczniku map tematycznych, - analizowanie mapy topograficznej swojej miejscowości, mapy turystycznej i samochodowej, - określanie różnych metod kartograficznych stosowanych na mapach,	Ocena celująca: wymienia mapy ze względu na skalę, bezbłędnie wskazuje mapy tematyczne, ogólnogeograficzne i inne, określa metody kartograficzne prezentacji zjawisk na mapach, udziela się w wypowiedziach, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy zespołowej, Ocena bardzo dobra: wymienia mapy ze względu na skalę, wskazuje mapy tematyczne, ogólnogeograficzne i inne, określa metody kartograficzne prezentacji zjawisk na mapach, udziela się w wypowiedziach, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra: wymienia mapy ze względu na skalę, wskazuje mapy tematyczne, ogólnogeograficzne i inne,	Praca w parach. Uczniowie wskazują tytuły map i strony w atlasie opracowane według różnych metod np.: sygnaturowa, izolinii, kartodiagramu, kartogramu. Korzystając z mapy topograficznej wypisują obiekty geograficzne, Mapa mentalna- podział map ze względu na temat i	Metody na mapie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

						określa metody kartograficzne prezentacji zjawisk na mapach, prawidłowo współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna: wymienia mapy ze względu na skalę, z niewielką pomocą nauczyciela wskazuje mapy tematyczne, ogólnogeograficzne i inne, określa metody kartograficzne prezentacji zjawisk na mapach, stara się współpracować w zespole, Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wymienia mapy ze względu na skalę, wskazuje mapy tematyczne, ogólnogeograficzne i inne, wymienia metody prezentacji zjawisk na mapach,	przeznaczenie.	
5 6	2	Zajęcia terenowe. Praca z mapą i planem.	- orientowanie mapy za pomocą kompasu, - czytanie mapy topograficznej, turystycznej i samochodowej, - identyfikowanie obiektów geograficznych na mapie, planie i w terenie, -identyfikuje położenie danych obiektów geograficznych na fotografiach, zdjęciach lotniczych i satelitarnych,	-określa, co zawiera legenda mapy topograficznej, turystycznej i samochodowej, -orientuje mapę topograficzną oraz miejsce, w którym się znajduje, - odszukuje charakterystyczne znaki i obiekty na mapie turystycznej i topograficznej, które widzi w terenie, jest dumny ze swojej miejscowości -posługuje się mapą samochodową, - identyfikuje obiekty geograficzne na mapie , planie i w terenie, -identyfikuje położenie danych obiektów geograficznych na	- wykorzystanie kompasu - orientowanie mapy - czytanie mapy topograficznej, turystycznej i samochodowej - obliczanie odległości rzeczywistej na podstawie skali mapy, -identyfikowanie obiektów geograficznych na mapie, planie i w terenie, -identyfikowanie położenia danych obiektów geograficznych na fotografiach, zdjęciach lotniczych i satelitarnych,	Ocena celująca: wyjaśnia co zawiera legenda mapy topograficznej, turystycznej i samochodowej, bez problemu określa na mapie miejsce, w którym się znajduje, odszukuje charakterystyczne znaki i obiekty na mapie, wzorcowo potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy, Ocena bardzo dobra: wyjaśnia co zawiera legenda mapy topograficznej, turystycznej i samochodowej, określa na mapie miejsce, w którym się znajduje, odszukuje charakterystyczne znaki i obiekty na mapie, prawidłowo współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra: wyjaśnia w większości co zawiera legenda mapy topograficznej,	Praca w grupach. Karta pracy.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				fotografiach, zdjęciach lotniczych i satelitarnych, - oblicza odległość rzeczywistą na podstawie skali mapy, NACOBZU: Orientowanie mapy. Posługiwanie się w terenie mapą: topograficzną, turystyczną i samochodową. Identyfikacja obiektów geograficznych.		turystycznej i samochodowej, określa na mapie miejsce, w którym się znajduje, odszukuje znaki i obiekty na mapie, właściwie współpracuje i komunikuje się w zespole, Ocena dostateczna: z niewielką pomocą nauczyciela wyjaśnia co zawiera legenda mapy topograficznej, turystycznej i samochodowej, określa na mapie miejsce, w którym się znajduje, odszukuje znaki i obiekty na mapie, stara się współpracować w zespole; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wyjaśnia co zawiera legenda mapy topograficznej, turystycznej i samochodowej, określa na mapie miejsce, w którym się znajduje, odszukuje znaki i obiekty na mapie,		
7		Dlaczego siatkę kartograficzną nazywamy szkieletem-filarem mapy? Siatka geograficzna.	- układ południków i równoleżników na mapie i na globusie, - cechy południków i równoleżników - południk $0^{\circ} 180^{\circ}$, - równoleżniki: równik, zwrotniki, koła podbiegunowe, bieguny - symbole odpowiadające kierunkom świata	- wskazuje układ południków i równoleżników na mapie i na globusie, - wie, że układ południków i równoleżników na mapie tworzy siatkę kartograficzną, zwaną szkieletem mapy, - podaje znaczenie siatki kartograficznej, - wymienia elementy siatki geograficznej - wskazuje na globusie przebieg równoleżników i południków oraz odczytuje ich wartości - charakteryzuje ważniejsze równoleżniki i południki, - na globusie indukcyjnym rysuje ważniejsze południki i	- wskazanie układu południków i równoleżników na mapie i na globusie, - objaśnienie, że układ południków i równoleżników na mapie tworzy siatkę kartograficzną, zwaną szkieletem mapy, - podanie znaczenia siatki kartograficznej, - wymienienie elementów siatki geograficznej - wskazanie na globusie przebiegu równoleżników i południków oraz odczytanie ich wartości - przenoszenie informacji z globusa fizycznego na	Ocena celująca: wskazuje układ południków i równoleżników na mapie i na globusie, wie, że układ południków i równoleżników na mapie tworzy siatkę kartograficzną, zwaną szkieletem mapy, podaje znaczenie siatki kartograficznej, wymienia elementy siatki geograficznej, wskazuje na globusie przebieg południków i równoleżników, odczytuje ich wartości, w sposób prawidłowy rysuje na globusie indukcyjnym południki i równoleżniki, zna cechy i wartości południków i równoleżników, zna różnice między nimi, bez problemu posługuje się symbolami kierunków świata, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy zespołowej;	Praca w parach z globusem: fizycznym i indukcyjnym. Zespoły korzystając z globusa fizycznego rysują na globusie indukcyjnym np.: podane południki i równoleżniki.	

				równoleżniki - omawia cechy południków i równoleżników - za pomocą symboli posługuje się kierunkami świata na globusie NACOBZU: Cechy południków i równoleżników. Różnice między siatką kartograficzną a geograficzną.	indukcyjny - podpisywanie wartości przy podanych równoleżnikach i południkach - wskazywanie różnic między południkami a równoleżnikami - zastosowanie symboli kierunków świata na globusie	Ocena bardzo dobra: wskazuje układ południków i równoleżników na mapie i na globusie, wie, że układ południków i równoleżników na mapie tworzy siatkę kartograficzną, zwaną szkieletem mapy, podaje znaczenie siatki kartograficznej, wymienia elementy siatki geograficznej, wskazuje na globusie przebieg południków i równoleżników, odczytuje ich wartości, w sposób prawidłowy rysuje na globusie indukcyjnym południki i równoleżniki, zna cechy i wartości południków i równoleżników, potrafi określić różnice między nimi, bez problemu posługuje się symbolami kierunków świata, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami; Ocena dobra: wskazuje układ południków i równoleżników na mapie i na globusie, wie, że układ południków i równoleżników na mapie tworzy siatkę kartograficzną, zwaną szkieletem mapy, podaje znaczenie siatki kartograficznej, wymienia elementy siatki geograficznej wskazuje na globusie przebieg południków i równoleżników, odczytuje ich wartości, zna cechy i wartości południków i równoleżników, zna różnice między nimi, posługuje się symbolami kierunków świata, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna: wskazuje układ południków i równoleżników na mapie i na globusie, wie, że układ południków i równoleżników na mapie tworzy siatkę kartograficzną, - wymienia elementy siatki geograficznej, wskazuje na globusie przebieg południków i równoleżników, odczytuje		
--	--	--	--	--	---	--	--	--

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

						ich wartości z niewielką pomocą nauczyciela, omawia cechy południków i równoleżników, popełniając niewielkie błędy, posługuje się symbolami kierunków świata z niewielkimi błędami, ma problemy pracując w zespole, stara się przestrzegać zasad w komunikowaniu się z rówieśnikami; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wskazuje układ południków i równoleżników na mapie i na globusie, wymienia elementy siatki geograficznej wskazuje na globusie przebieg południków i równoleżników, popełnia błędy omawiając cechy południków i równoleżników, z pomocą nauczyciela posługuje się symbolami kierunków świata, nie radzi sobie z pracą zespołową	
8	1	Do czego służy długość i szerokość geograficzna?	-określenie położenia geograficznego i matematyczno-geograficznego różnych punktów na Ziemi, -stopnie katowe południków i równoleżników -nowoczesne przyrządy nawigacyjne -wykorzystanie współrzędnych geograficznych w pracy i życiu człowieka,	- wyjaśnia, że każdy stopień dzieli się na 60 minut, a każda minuta na 60 sekund - wie, że wartość katowa długości geograficznej zawiera się w przedziale od 0⁰ do 180⁰ (W lub E) oraz wartość szerokości geograficznej zawiera się w przedziale od 0⁰ do 90⁰ (N lub S) -określa współrzędne geograficzne punktów i obszarów na Ziemi - za pomocą podanych współrzędnych geograficznych odczytuje na mapie i globusie obiekty geograficzne - wyjaśnia przydatność odczytywania współrzędnych	- korzystanie z atlasu oraz z globusa w celu określania współrzędnych geograficznych - odczytywanie położenia geograficznego punktów z dokładnością stopniową - wyszukiwanie obiektów geograficznych ze wskazanych współrzędnych geograficznych, - zapoznaje się z obsługą GPS	Ocena celująca: prawidłowo określa położenie geograficzne różnych punktów na Ziemi, za pomocą podanych współrzędnych geograficznych odczytuje na mapie i globusie obiekty geograficzne i podane obszary, wyjaśnia przydatność odczytywania współrzędnych geograficznych oraz określa w jakich sytuacjach życiowych się je stosuje, omawia nowoczesne przyrządy nawigacyjne, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy zespołowej, Ocena bardzo dobra: prawidłowo określa położenie geograficzne różnych punktów na Ziemi, za pomocą podanych współrzędnych geograficznych odczytuje na mapie i globusie obiekty geograficzne i podane obszary, wyjaśnia przydatność	Praca w parach. Korzystając z atlasu oraz globusa fizycznego określanie współrzędnych geograficznych punktów oraz wyszukiwanie obiektów geograficznych za pomocą współrzędnych np.: jeziora Bajkał, Rysy, Mont Blanc, ujście rzeki Orinoko

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				geograficznych oraz określa w jakich sytuacjach życiowych się je stosuje, - zna nowoczesne przyrządy nawigacyjne NACOBZU: Określanie współrzędnych geograficznych różnych punktów i obszarów na Ziemi.		odczytywania współrzędnych geograficznych oraz określa w jakich sytuacjach życiowych się je stosuje, omawia nowoczesne przyrządy nawigacyjne, dobrze współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra: określa położenie geograficzne różnych punktów na Ziemi, popełnia niewielkie błędy w odczycie, za pomocą podanych współrzędnych geograficznych odczytuje na mapie i globusie obiekty geograficzne, wyjaśnia przydatność odczytywania współrzędnych geograficznych oraz określa w jakich sytuacjach życiowych się je stosuje, współpracuje w zespole i poprawnie komunikuje się z rówieśnikami; Ocena dostateczna: określając położenie geograficzne różnych punktów na Ziemi, popełnia błędy, za pomocą podanych współrzędnych geograficznych odczytuje na mapie i globusie obiekty geograficzne, stara się współpracować i komunikować w zespole, Ocena dopuszczająca: wyłącznie z pomocą nauczyciela określa położenie geograficzne różnych punktów na Ziemi, wymaga stałej motywacji do pracy w zespole.			
9		1	Różnice między mapą poziomową, hipsometryczną a elektroniczną?	- wysokość względna i bezwzględna -rysunki poziomicowe wybranych form rzeźby - mapa poziomicowa	- odczytuje wysokość względną pagórka - wyjaśnia, że wysokość bezwzględna mierzona jest od poziomu morza, -odczytuje formy terenu na rysunkach poziomicowych, - określa sposób tworzenia	- wskazywanie na modelu pagórka, wysokości względnej i bezwzględnej, - odczytywanie form terenu na podstawie rysunków poziomicowych - odczytywanie z rysunków poziomicowych wysokości	Ocena celująca: odczytuje wysokość względną pagórka, prawidłowo wyjaśnia, że wysokość bezwzględna mierzona jest od poziomu morza, bezbłędnie odczytuje formy terenu na rysunkach poziomicowych, określa sposób tworzenia mapy poziomicowej, prawidłowo wyjaśnia jak powstaje mapa	Metoda tekstu przewodniego. Uczeń posilając się podręcznikiem oraz tekstem przygotowanym przez nauczyciela rozwiązuje zadania	

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

				- mapa hipsometryczna - mapa elektroniczna mapy poziomicowej, - wie, jak powstaje mapa hipsometryczna - wyjaśnia jak powstaje mapa elektroniczna - zna przydatność mapy poziomicowej szczególnie na szlakach górskich NACOBEZU: Rozróżnianie form terenu na przykładzie rysunków poziomicowych. Obliczanie wysokości względnej i bezwzględnej.	względnej i bezwzględnej - wskazywanie różnic między mapą poziomicową a hipsometryczną, - wyjaśnianie jak powstaje mapa elektroniczna i w jakim celu;	hipsometryczna, wyjaśnia jak powstaje mapa elektroniczna, ma bardzo dobre tempo pracy, Ocena bardzo dobra: odczytuje wysokość względną pagórka, wyjaśnia, że wysokość bezwzględna mierzona jest od poziomu morza, bezbłędnie odczytuje formy terenu na rysunkach poziomicowych, określa sposób tworzenia mapy poziomicowej, prawidłowo wyjaśnia jak powstaje mapa hipsometryczna, Ocena dobra: odczytuje wysokość względną pagórka, wyjaśnia, że wysokość bezwzględna mierzona jest od poziomu morza, odczytuje formy terenu na rysunkach poziomicowych, określa sposób tworzenia mapy poziomicowej, wyjaśnia jak powstaje mapa hipsometryczna, Ocena dostateczna: z niewielką pomocą nauczyciela odczytuje wysokość względną pagórka, wyjaśnia, że wysokość bezwzględna mierzona jest od poziomu morza, z niewielką pomocą nauczyciela odczytuje formy terenu na rysunkach poziomicowych, Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela odczytuje wysokość względną pagórka, wyjaśnia, że wysokość bezwzględna mierzona jest od poziomu morza, odczytuje formy terenu na rysunkach poziomicowych;	do tekstu. Zadania zawierać powinny: rysunki poziomicowe różnych form terenu: np. doliny rzecznej, pagórka o wysokości względnej do 30 metrów, wzgórze o stromym i łagodnym stoku, kotlinę, wzgórze o trzech wierzchołkach, pasmo górskie z dwoma szczytami oddzielonymi przełęczą.	
10 11	2	Zajęcia terenowe. Dokonanie pomiaru wysokości pagórka.	- pomiar wysokości względnej pagórka, - wykonanie rysunku poziomicowego	- posługując się niwelatorem mierzy wysokość pagórka, - przeprowadza poziomice, co 1 metr za pomocą np. liny - oblicza wysokość względną	- korzystanie z niwelatora, (wykonanego przez uczniów w domu) do wykonania pomiaru wysokości pagórka, - wyznaczanie poziomicy co 1	Ocena celująca: sprawnie posługuje się niwelatorem mierząc wysokość pagórka, przeprowadza poziomice, oblicza wysokość względną pagórka, wykonuje rysunek poziomicowy pagórka,	Karta pracy dla każdego ucznia. Podział na zespoły i przydział obowiązków	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				pagórka	pagórka - wykonuje rysunek poziomkowy pagórka - potrafi współpracować w zespole NACOBZU: Pomiar wysokości względnej pagórka. Rysunek poziomkowy.	metr między punktami pomiarowymi, - odczytywanie wysokości względnej pagórka, - wskazywanie zbocza stromego i łagodnego, - wykonywanie rysunku poziomkowego,	wzorcowo wypełnia kartę pracy, swoją aktywną postawą zachęca do pracy rówieśników, Ocena bardzo dobra: bardzo dobrze radzi sobie z niwelatorem mierząc wysokość pagórka, przeprowadza poziomice, oblicza wysokość względną pagórka, prawidłowo wykonuje rysunek poziomkowy pagórka, wywiązuje się z zadań wypełniając kartę pracy, Ocena dobra: korzysta z niwelatora mierząc wysokość pagórka, przeprowadza poziomice, oblicza wysokość względną pagórka, wykonuje rysunek poziomkowy, wywiązuje się z większości zadań wypełniając kartę pracy, Ocena dostateczna: korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela posługuje się niwelatorem mierząc wysokość pagórka, przeprowadza poziomice, oblicza wysokość względną pagórka, z niewielką pomocą wykonuje rysunek poziomkowy, wykonuje wszystkie zadania w karcie pracy w sposób mało dokładny, Ocena dopuszczający: korzystając z pomocy nauczyciela posługuje się niwelatorem mierząc wysokość pagórka, oblicza wysokość względną pagórka,	dotyczących wykonywania pomiaru i przeprowadzania poziomice. Wykonanie rysunku poziomkowego pagórka.	
12		1	Wędrujemy po lądach i oceanach na kuli ziemskiej.	- lokalizacja kontynentów na mapie świata i na mapie konturowej, - umiejscowienie oceanów, - największe obiekty geograficzne na	- korzysta z globusa i mapy świata, - określa rozmieszczenie lądów i oceanów na Ziemi, - umiejscawia największe obiekty geograficzne na świecie i w Polsce: państwa, morza, wyspy, półwyspy, niziny,	- korzystanie z globusa i wskazywanie lądów, oceanów, - omówienie ukształtowania powierzchni lądów, mapa świata, - wskazywanie na mapie hipsometrycznej form	Ocena celująca: korzystając z globusa wskazuje prawidłowo wszystkie lądy i oceany na kuli ziemskiej, podając ich nazwy, wymienia formy ukształtowania powierzchni lądów, wskazuje na mapie najważniejsze obiekty geograficzne, wyszukuje je, celując, korzystając z roczników statystycznych- odczytuje	Wykonanie diagramów, korzystając z tablic statystycznych dotyczących wielkości lądów i oceanów.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				świecie i w Polsce,	wyżyny, góry, rzeki, jeziora, - odczytuje dane dotyczące wielkości lądów i oceanów, porządkuje je według wielkości; - NACOBZU: Lokalizowanie na mapie kontynentów, oceanów oraz największych obiektów geograficznych.	ukształtowania powierzchni lądów, - korzystanie z roczników statystycznych w celu odczytania wielkości kontynentów i oceanów - usystematyzowanie kontynentów według wielkości- roczniki statystyczne, - wykonywanie diagramów dotyczących wielkości lądów i oceanów,	wielkości kontynentów, oraz wzorcowo wykonuje diagramy, Ocena bardzo dobra: korzystając z globusa wskazuje prawidłowo wszystkie lądy i oceany na kuli ziemskiej, podając ich nazwy, wymienia formy ukształtowania powierzchni lądów, korzystając z roczników statystycznych- odczytuje wielkości kontynentów, oraz bardzo dobrze wykonuje diagramy, Ocena dobra: korzystając z globusa wskazuje wszystkie lądy i oceany na kuli ziemskiej, podając ich nazwy, wymienia formy ukształtowania powierzchni lądów, korzystając z roczników statystycznych- odczytuje wielkości kontynentów, wykonuje diagramy Ocena dostateczna: korzystając z globusa wskazuje z małą pomocą nauczyciela lądy i oceany na kuli ziemskiej, podając ich nazwy, wymienia formy ukształtowania powierzchni lądów, popełnia niewielkie błędy, korzystając z roczników statystycznych- odczytuje wielkości kontynentów, oraz w sposób mało staranny wykonuje diagramy. Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wskazuje na globusie lądy i oceany, ma trudności z wyszukiwaniem informacji w roczniku statystycznym		
13		1	Projektowanie trasy wycieczki na podstawie mapy topograficznej, turystycznej oraz samochodowej.	- opracowanie trasy wycieczki korzystając z mapy topograficznej, turystycznej i samochodowej,	-wyznacza trasę wycieczki, -odczytuje nazwy miejscowości wzdłuż trasy korzystając z mapy samochodowej, - wymienia rodzaje dróg posługując się mapą samochodową, -wskazuje największe obiekty	-wyznaczenie trasy wycieczki, -odczytanie nazw miejscowości wzdłuż trasy korzystając z mapy samochodowej, - wskazanie rodzajów dróg posługując się mapą	Ocena celująca: wyznacza trasę wycieczki, odczytuje nazwy miejscowości wzdłuż trasy korzystając z mapy samochodowej, wymienia rodzaje dróg posługując się mapą samochodową, wskazuje największe obiekty geograficzne korzystając z mapy topograficznej i turystycznej,	Praca w grupach. Opracowanie wyznaczonych tras wycieczek.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				geograficzne korzystając z mapy topograficznej i turystycznej, -wykonuje szkic trasy wycieczki, NACOBZU: Wykonanie trasy wycieczki na podstawie mapy topograficznej, turystycznej i samochodowej.	samochodową, -podanie największych obiektów geograficznych korzystając z mapy topograficznej i turystycznej, -wykonanie szkicu trasy wycieczki,	wykonuje szkic trasy wycieczki, wzorcowo współpracuje w zespole właściwie komunikuje się z rówieśnikami, jego postawa jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra: wyznacza trasę wycieczki, odczytuje nazwy miejscowości wzdłuż trasy korzystając z mapy samochodowej, wymienia rodzaje dróg posługując się mapą samochodową, wskazuje największe obiekty geograficzne korzystając z mapy topograficznej i turystycznej, wykonuje szkic trasy wycieczki, współpracuje w zespole, i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra: wyznacza trasę wycieczki, odczytuje nazwy miejscowości wzdłuż trasy korzystając z mapy samochodowej, wymienia rodzaje dróg posługując się mapą samochodową, wskazuje największe obiekty geograficzne korzystając z mapy topograficznej i turystycznej, wykonuje szkic trasy wycieczki, współpracuje w zespole, Ocena dostateczna: wyznacza trasę wycieczki, odczytuje nazwy miejscowości wzdłuż trasy korzystając z mapy samochodowej, wymienia rodzaje dróg posługując się mapą samochodową, stara się wskazać największe obiekty geograficzne korzystając z mapy topograficznej i turystycznej, wykonuje szkic trasy wycieczki, stara się współpracować w zespole, Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wyznacza trasę wycieczki, odczytuje nazwy miejscowości wzdłuż trasy, oraz największe obiekty geograficzne korzystając z mapy		
--	--	--	--	---	--	--	--	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							topograficznej i turystycznej,		
14	Kształt, ruchy Ziemi i ich następstwa.	1	Kształt i wymiary Ziemi.	- dawne poglądy na kształt Ziemi - współczesne informacje dotyczące kształtu Ziemi -wymiary Ziemi	- wymienia dawne poglądy na kształt Ziemi od czasów starożytnych, - podaje informacje na temat obecnego kształtu Ziemi, - wie, że Ziemia jest geoidą co potwierdzają nowoczesne zdjęcia satelitarne , - zna wymiary Ziemi, - omawia szybki postęp w nauce i technice NACOBZU: Rzeczywisty kształt i wymiary Ziemi	-korzystanie z podręcznika oraz zasobów internetu: - analizowanie dawnych i obecnych źródeł dotyczących kształtu Ziemi, - przedstawianie historycznych postaci, które miały wpływ na poszerzanie wiedzy o kształcie Ziemi - omówienie współczesnych poglądów na kształt Ziemi, - zapoznanie z wymiarami Ziemi	Ocena celująca: przedstawia historyczne i współczesne poglądy na temat kształtu Ziemi, wskazuje nazwiska historycznych osób, które dostarczyły dowodów na kształt Ziemi, określa Ziemię jako geoidę i podaje zdjęcia satelitarne jako dowód na dokładny opis wyglądu naszej planety, bezbłędnie określa wymiary Ziemi, bez problemu wyszukuje informacje w podręczniku, prawidłowo przedstawia treści na forum klasy, Ocena bardzo dobra: przedstawia historyczne i współczesne poglądy na temat kształtu Ziemi, określa Ziemię jako geoidę i podaje zdjęcia satelitarne jako dowód na dokładny opis wyglądu naszej planety, bezbłędnie określa wymiary Ziemi, wyszukuje informacje w podręczniku, pracuje w dobrym tempie. Ocena dobra: wymienia dawne poglądy i współczesne na temat kształtu Ziemi, określa Ziemię jako geoidę i zna w większości wymiary Ziemi, wyszukuje informacje w podręczniku; Ocena dostateczna: wymienia dawne poglądy na temat kształtu Ziemi, zna obecny kształt , popełnia błędy w określaniu wymiarów Ziemi, wyszukuje informacje w podręczniku korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela; Ocena dopuszczająca: wymienia poglądy i wymiary Ziemi z pomocą nauczyciela, pracuje z tekstem ze wskazówkami od nauczyciela,	Praca z podręcznikiem. Pogadanka.	Elipsoida. Obwód Ziemi na południku.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

15		1	Dlaczego na Ziemi występuje dzień i noc?	- ruch obrotowy Ziemi -dzień i noc skutkiem ruchu obrotowego Ziemi, -następstwa ruchu obrotowego Ziemi - siła Coriolisa - wynikiem ruchu obrotowego Ziemi - czas słoneczny	-wyjaśnia znaczenie terminów: ruch obrotowy Ziemi, doba, czas słoneczny, -korzysta z modelu Ziemi - globusa do demonstrowania ruchu obrotowego Ziemi, -wykazuje związek między kierunkiem obrotu Ziemi a występowaniem dnia i nocy, -podaje cechy ruchu obrotowego Ziemi, - wymienia najważniejsze następstwa ruchu obrotowego, - objaśnia czas słoneczny NACOBZU: Ruch obrotowy Ziemi i jego następstwa. Czas słoneczny.	-wyszukiwanie w materiałach źródłowych informacji dotyczących terminów związanych z ruchem obrotowym Ziemi, -demonstrowanie na globusie ruchu obrotowego Ziemi ze zwróceniem uwagi na kierunek obrotu, - korzystanie z podręcznika w celu omówienia następstw ruchu obrotowego i - omawianie Ziemi - czasu słonecznego,	Ocena celująca: wyjaśnia znaczenie terminów: ruch obrotowy Ziemi, doba, korzysta z modelu Ziemi - globusa do demonstrowania ruchu obrotowego Ziemi, wykazuje związek między kierunkiem obrotu Ziemi a występowaniem dnia i nocy, podaje cechy ruchu obrotowego Ziemi, wymienia najważniejsze następstwa ruchu obrotowego, określa czas słoneczny, wyróżnia się w wypowiedziach , Ocena bardzo dobra: wyjaśnia znaczenie terminów: ruch obrotowy Ziemi, doba, korzysta z modelu Ziemi - globusa do demonstrowania ruchu obrotowego Ziemi, wykazuje związek między kierunkiem obrotu Ziemi a występowaniem dnia i nocy, podaje cechy ruchu obrotowego Ziemi, wymienia najważniejsze następstwa ruchu obrotowego, określa czas słoneczny, udziela się w wypowiedziach, Ocena dobra: wyjaśnia znaczenie terminów: ruch obrotowy Ziemi, doba, korzysta z modelu Ziemi - globusa do demonstrowania ruchu obrotowego Ziemi, wykazuje związek między kierunkiem obrotu Ziemi a występowaniem dnia i nocy, wymienia najważniejsze następstwa ruchu obrotowego, określa czas słoneczny, Ocena dostateczna: korzysta z modelu Ziemi - globusa do demonstrowania ruchu obrotowego Ziemi, wykazuje związek między kierunkiem obrotu Ziemi a występowaniem dnia i nocy, z niewielką pomocą nauczyciela wymienia najważniejsze następstwa ruchu obrotowego, określa czas słoneczny, Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wykazuje związek między	Praca metodą aktywizującą. Dyskusja okrągłego stołu. Dlaczego zmieniają się pory doby?	Pasaty- siła Coriolisa
----	--	---	---	---	---	--	--	---	-------------------------------

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							kierunkiem obrotu Ziemi a występowaniem dnia i nocy, wymienia najważniejsze następstwa ruchu obrotowego, określa czas słoneczny,		
16		1	Strefy czasowe. W jakim celu wprowadzono linię zmiany daty?	- czas strefowy, - czas urzędowy: letni i zimowy - mapa stref czasowych - potrzeba wprowadzenia stref czasowych - linia zmiany daty	- odczytuje strefy czasowe w Europie i na kuli ziemskiej, - zna południki środkowe wyznaczające strefy czasowe, - posługuje się mapą stref czasowych do określania różnicy czasu strefowego i słonecznego na Ziemi, - określa czas słoneczny i strefowy na podstawie mapy stref czasowych, - wskazuje linię zmiany daty na kuli ziemskiej - wie, dlaczego w Polsce wprowadza się czas letni i zimowy, NACOBIEZU: Czas strefowy i urzędowy. Obliczanie różnicy czasu słonecznego i strefowego na podstawie mapy stref czasowych.	- korzystanie z mapy stref czasowych : - odczytywanie stref czasowych na kuli ziemskiej ze zwróceniem uwagi na strefy w Europie, - podkreślanie , że Polska leży w strefie środkowoeuropejskiej i w okresie letnim zmienia czas na wschodnioeuropejski, - wskazywanie linii zmiany daty na mapie świata - określanie czasu słonecznego i strefowego na podstawie mapy stref czasowych,	Ocena celująca: odczytuje strefy czasowe w Europie i na kuli ziemskiej, zna południki środkowe wyznaczające strefy czasowe, posługuje się mapą stref czasowych do określania różnicy czasu strefowego i słonecznego na Ziemi, określa czas słoneczny i strefowy, wskazuje linię zmiany daty na kuli ziemskiej, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy zespołowej; cena bardzo dobra: odczytuje strefy czasowe w Europie i na kuli ziemskiej, zna południki środkowe wyznaczające strefy czasowe, posługuje się mapą stref czasowych do określania różnicy czasu strefowego i słonecznego na Ziemi, określa czas słoneczny i strefowy, wskazuje linię zmiany daty na kuli ziemskiej, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, ocena dobra: odczytuje strefy czasowe w Europie i na kuli ziemskiej, zna południki środkowe wyznaczające strefy czasowe, posługuje się mapą stref czasowych do określania różnicy czasu strefowego i słonecznego na Ziemi, popełnia niewielkie błędy w określaniu czasu słonecznego i strefowego, wskazuje linię zmiany daty na kuli ziemskiej, współpracuje w zespole i komunikuje się z rówieśnikami; ocena dostateczna: odczytuje strefy czasowe w Europie i na kuli ziemskiej,	Praca w grupach. Uczniowie planują podróż samolotem i określają czas strefowy w: - Sydney w Australii, - Buenos Aires w Argentynie - Los Angeles w USA, - Delhi w Indiach (Utrwalenie wiadomości dotyczących określania długości geograficznej)	

							posługuje się mapą stref czasowych do określania różnicy czasu strefowego i słonecznego na Ziemi, popelnia błędy w określa czasu słonecznego i strefowego, popelnia błędy wskazując linię zmiany daty na kuli ziemskiej, stara się współpracować w zespole i poprawnie komunikować się z rówieśnikami, ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela odczytuje strefy czasowe w Europie i na kuli ziemskiej, popelnia błędy w obliczaniu czasu słonecznego i strefowego, z pomocą nauczyciela wskazuje linię zmiany daty na kuli ziemskiej, jest motywowany przez nauczyciela do pracy w zespole,		
17		1	Jaki wpływ na przyrodę i życie człowieka ma ruch obiegowy Ziemi?	-ruch obiegowy Ziemi, - następstwa ruchu obiegowego Ziemi, -wpływ ruchu obiegowego Ziemi na życie i działalność człowieka,	- wyjaśnia na czym polega ruch obiegowy Ziemi, - omawia następstwa ruchu obiegowego Ziemi, - analizuje zjawisko dnia i nocy polarnej oraz występowanie białych nocy, -wyjaśnia wpływ ruchu obiegowego Ziemi na życie i działalność człowieka; NACOBZU: Obieg Ziemi: kierunek i czas, następstwa.	-demonstrowanie na tellurium ruchu obiegowego Ziemi, -plansza - Ruch obiegowy Ziemi - omawianie następstw ruchu obiegowego Ziemi,, -dyskusja na temat wpływu ruchu obiegowego Ziemi na życie i działalność człowieka;	Ocena celująca: wyjaśnia na czym polega ruch obiegowy Ziemi, omawia następstwa ruchu obiegowego Ziemi, analizuje zjawisko dnia i nocy polarnej oraz występowanie białych nocy, wyjaśnia wpływ ruchu obiegowego Ziemi na życie i działalność człowieka, jest aktywny, angażuje się w pracy na lekcji, udziela ciekawych odpowiedzi, Ocena bardzo dobra: wyjaśnia na czym polega ruch obiegowy Ziemi, omawia następstwa ruchu obiegowego Ziemi, wyjaśnia na czym polega zjawisko dnia i nocy polarnej oraz występowanie białych nocy, wyjaśnia wpływ ruchu obiegowego Ziemi na życie i działalność człowieka, jest aktywny, angażuje się w pracy na lekcji, Ocena dobra: wyjaśnia na czym polega ruch obiegowy Ziemi, omawia następstwa ruchu obiegowego Ziemi, wyjaśnia na czym polega zjawisko dnia i nocy polarnej oraz występowanie białych	Metoda aktywizująca : Rybi szkielec” Jaki wpływ na przyrodę i człowieka mają następstwa ruchu obiegowy Ziemi?”	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							nocy; Ocena dostateczna: wyjaśnia na czym polega ruch obiegowy Ziemi, omawia następstwa ruchu obiegowego Ziemi, Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wyjaśnia na czym polega ruch obiegowy Ziemi, omawia następstwa ruchu obiegowego Ziemi,		
18		1	Strefy oświetlenia Ziemi.	- strefy oświetlenia Ziemi - równonoc wiosenna i jesienna - przesilenie letnie i zimowe - kąt padania promieni słonecznych w różnych szerokościach geograficznych, w różnych porach roku;	- wymienia strefy oświetlenia Ziemi, - wskazuje na mapie strefy i omawia przebieg granic tych stref - charakteryzuje strefy na podstawie planszy - dostrzega różnicę trwania dnia i nocy w różnych porach roku - wskazuje daty rozpoczęcia pór roku - wyjaśnia pojęcia: równonoc i przesilenie, - wyjaśnia dlaczego zmienia się kąt padania promieni słonecznych w różnych szerokościach geograficznych, NACOBEMU: Nazwy stref oświetlenia Ziemi. Zmiana wysokości Słońca nad widnokręgiem w różnych porach roku.	- analizowanie plansz- Strefy oświetlenia Ziemi - praca z mapą – wskazywanie stref i omawianie granic, - na podstawie rysunków wskazywanie różnic trwania dnia i nocy w różnych porach roku, - wskazywanie na zależność wysokości Słońca na temperaturę na Ziemi,	Ocena celująca: wymienia strefy oświetlenia Ziemi, wskazuje na mapie strefy i omawia przebieg granic tych stref, charakteryzuje strefy na podstawie planszy, dostrzega różnicę trwania dnia i nocy w różnych porach roku, wskazuje daty rozpoczęcia pór roku, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy zespołowej, Ocena bardzo dobra: wymienia strefy oświetlenia Ziemi, wskazuje na mapie strefy i omawia przebieg granic tych stref, charakteryzuje strefy na podstawie planszy, dostrzega różnicę trwania dnia i nocy w różnych porach roku, podaje daty rozpoczęcia pór roku, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami; Ocena dobra: wymienia strefy oświetlenia Ziemi, wskazuje na mapie strefy i charakteryzuje je na podstawie planszy, dostrzega różnicę trwania dnia i nocy w różnych porach roku, podaje daty rozpoczęcia pór roku, współpracuje w zespole i komunikuje się z rówieśnikami; Ocena dostateczna: wymienia strefy	Analiza plansz: Strefy oświetlenia Ziemi. (Utrwalenie wiadomości dotyczących określania szerokości geograficznej)	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

						oświetlenia Ziemi, wskazuje na mapie strefy i charakteryzuje je z niewielką pomocą nauczyciela na podstawie planszy, dostrzega różnicę trwania dnia i nocy w różnych porach roku, podaje daty rozpoczęcia pór roku, stara się współpracować w zespole i komunikować z rówieśnikami; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wymienia strefy oświetlenia Ziemi, wskazuje na mapie strefy i charakteryzuje je z pomocą nauczyciela na podstawie planszy, podaje daty rozpoczęcia pór roku,		
19-20	2	Zajęcia terenowe. Pomiar wysokości Słońca w okresie zimowym.	- wyznaczenie kąta padania promieni słonecznych na boisku szkolnym w okresie zimowym	- orientuje kierunki świata na boisku szkolnym za pomocą kompasu, - orientuje plan swojej miejscowości, - wyznacza kąt padania promieni słonecznych za pomocą gnomonu - określa wpływ kąta padania promieni słonecznych w różnych porach roku na życie ludzi w swojej miejscowości NACOBIEZU: Wyznaczenie kąta padania promieni słonecznych.	- orientowanie kierunków świata za pomocą kompasu - orientowanie planu miejscowości - wyznaczanie kąta padania promieni słonecznych za pomocą gnomonu	Ocena celująca: orientuje kierunki świata na boisku szkolnym za pomocą kompasu, orientuje plan swojej miejscowości, wyznacza kąt padania promieni słonecznych za pomocą gnomonu, wzorowo wypełnia kartę pracy, angażuje się w pracy na zajęciach w terenie, jest dobrym przykładem dla rówieśników; Ocena bardzo dobra: orientuje kierunki świata na boisku szkolnym za pomocą kompasu, orientuje plan swojej miejscowości, wyznacza kąt padania promieni słonecznych za pomocą gnomonu, nie popełnia błędów wypełniając kartę pracy w sposób staranny, angażuje się w pracy na zajęciach w terenie; Ocena dobra: orientuje kierunki świata na boisku szkolnym za pomocą kompasu, orientuje plan swojej miejscowości, wyznacza kąt padania promieni słonecznych za pomocą gnomonu, niewielkie pomyłki w zadaniach w karcie pracy; Ocena dostateczna: z niewielką pomocą	Karta pracy dla każdego ucznia. Zadania powinny zawierać: 1. opis wykonanej pracy 2. rysunek wysokości Słońca przy użyciu kątomierza 3. naniesienie najważniejszych elementów na boisku szkolnym z zastosowaniem kierunków świata.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							nauczyciela orientuje kierunki świata na boisku szkolnym korzystając z kompasu, wyznacza kąt padania promieni słonecznych za pomocą gnomonu, z niewielką pomocą nauczyciela wykonuje zadania w karcie pracy; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela orientuje kierunki świata na boisku szkolnym korzystając z kompasu, z pomocą rówieśników lub nauczyciela wyznacza kąt padania promieni słonecznych za pomocą gnomonu, wymaga stałego motywowania do pracy;		
21	Wybrane zagadnienia z geografii fizycznej.	1	Wpływ czynników klimatotwórczych na klimat.	- pojęcie: klimat i pogoda, izolinie, - składniki klimatu - czynniki klimatotwórcze - mapy klimatyczne świata	- wyjaśnia terminy pogoda i klimat - wymienia składniki klimatu - omawia czynniki klimatotwórcze i ich wpływ korzystny lub niekorzystny na klimat: szerokość geograficzna, ukształtowanie powierzchni, wysokość nad poziom morza, odległość mórz i oceanów, prądy morskie, rodzaj podłoża, - odczytuje za pomocą izolinii wartości temperatury powietrza, opadów atmosferycznych, ciśnienia atmosferycznego, układów barycznych, NACOBIEZU: Czynniki klimatotwórcze i ich wpływ na klimat.	- korzystanie ze słownika geograficznego i podręcznika w celu wyjaśnienia terminów: pogoda i klimat, izolinie: izotermy, izobary, izohiety - omawianie czynników klimatotwórczych i ich wpływu na klimat, - odczytywanie z map klimatycznych różnych wartości składników klimatu, - podkreślanie wpływu czynników klimatotwórczych na zmianę temperatury powietrza i opadów,	Ocena celująca: wyjaśnia terminy pogoda i klimat, wymienia składniki klimatu, omawia czynniki klimatotwórcze i ich wpływ korzystny lub niekorzystny na klimat: szerokość geograficzna, ukształtowanie powierzchni, wysokość nad poziom morza, odległość mórz i oceanów, prądy morskie, rodzaj podłoża, odczytuje za pomocą izolinii wartości temperatury powietrza, opadów atmosferycznych, ciśnienia atmosferycznego, układów barycznych, korzysta z map klimatycznych bez problemu odczytuje dane dotyczące opadów i temperatury, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy zespołowej; Ocena bardzo dobra: wyjaśnia terminy pogoda i klimat, wymienia składniki klimatu, omawia czynniki klimatotwórcze i ich wpływ korzystny lub niekorzystny na klimat: szerokość geograficzna, ukształtowanie powierzchni, wysokość nad poziom morza, odległość mórz i oceanów, prądy morskie, rodzaj podłoża, odczytuje za pomocą izolinii wartości temperatury powietrza, opadów	Praca w grupach. Odczytywanie z map klimatycznych danych dotyczących opadów i temperatury powietrza dla różnych miejscowości np.: Lizbona. -Paryż , Moskwa- Astana. Warszawa-Bazylea, Dakar- Rio de Janerio	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							atmosferycznych, ciśnienia atmosferycznego, układów barycznych, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami; Ocena dobra: wyjaśnia terminy pogoda i klimat, wymienia składniki klimatu, z niewielkimi błędami omawia czynniki klimatotwórcze i ich wpływ korzystny lub niekorzystny na klimat, popełnia niewielkie błędy w odczycie wartości izolinii temperatury powietrza, opadów atmosferycznych, ciśnienia atmosferycznego, układów barycznych, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami; Ocena dostateczna: z niewielką pomocą nauczyciela wyjaśnia terminy pogoda i klimat, wymienia składniki klimatu, z niewielkimi błędami omawia czynniki klimatotwórcze i ich wpływ na klimat, popełnia błędy w odczycie wartości izolinii temperatury powietrza, opadów atmosferycznych, ciśnienia atmosferycznego, układów barycznych, stara się współpracować w zespole; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wyjaśnia terminy pogoda i klimat, wymienia składniki klimatu, popełnia błędy w odczycie wartości izolinii temperatury powietrza, opadów atmosferycznych, ciśnienia atmosferycznego, układów barycznych, wymaga stałej motywacji do pracy w zespole;		
22		1	Temperatura powietrza i opady atmosferyczne na Ziemi.	- wpływ czynników na rozkład temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na	- wyjaśnia wpływ czynników na rozkład temperatury powietrza i opadów na Ziemi, - wskazuje na mapie obszary o najwyższych i najniższych	- wyjaśnienie wpływu czynników na rozkład temperatury powietrza i opadów na Ziemi, - wskazanie na mapie	Ocena celująca: wyjaśnia wpływ wszystkich czynników na rozkład temperatury i opadów na Ziemi, wskazuje na mapie obszary o najwyższych i najniższych temperaturach powietrza oraz	Praca indywidualna. Na podstawie podanych klimatogramów	Opady na kuli ziemskiej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

			Ziemi, - kontrasty termiczne i opadowe na Ziemi - klimatogramy wybranych stacji meteorologicznych - obliczanie średniej temperatura powietrza i amplitudy temperatur powietrza, - wykazuje związek na przykładach między wysokością Słońca a temperaturą powietrza,	temperaturach na Ziemi, - wskazuje na mapie obszary o najwyższych i najniższych opadach na Ziemi, - odczytuje dane z klimatogramów dotyczące temperatury powietrza i opadów, - wykonuje obliczenia średniej temperatury powietrza - oblicza amplitudę temperatur, - określa wpływ temperatury powietrza i rozmieszczenie opadów atmosferycznych na życie i gospodarkę człowieka NACOBZU: Przebieg temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi. Czytanie klimatogramów, obliczanie średniej temperatury powietrza i amplitudy.	obszarów o najwyższych i najniższych temperaturach na Ziemi, - wskazanie na mapie obszarów o najwyższych i najniższych opadach na Ziemi, - odczytanie danych z klimatogramów dotyczące temperatury powietrza i opadów, - wykonanie obliczeń średniej temperatury powietrza - obliczanie amplitudy temperatur,	opadów na Ziemi, odczytuje wartości temperatury powietrza z map klimatycznych, posługuje się klimatogramami różnych miejsc w celu odczytywania miesięcznych wartości temperatury powietrza i opadów, wykonuje obliczenia średniej temperatury powietrza, oblicza amplitudę temperatur, wszystkie zadania wykonuje w sposób wzorcowy; Ocena bardzo dobra: wyjaśnia wpływ czynników na rozkład temperatury i opadów na Ziemi, wskazuje na mapie obszary o najwyższych i najniższych temperaturach na Ziemi, odczytuje wartości temperatury powietrza z map klimatycznych, posługuje się klimatogramami różnych miejsc w celu odczytywania miesięcznych wartości temperatury powietrza i opadów wykonuje obliczenia średniej temperatury powietrza, oblicza amplitudę temperatur, wszystkie zadania wykonuje w sposób bezbłędny; Ocena dobra: wyjaśnia wpływ czynników na rozkład temperatury i opadów na Ziemi, wskazuje na mapie obszary o najwyższych i najniższych temperaturach i opadach na Ziemi, popełnia niewielkie błędy w odczycie wartości temperatury powietrza i opadów z map klimatycznych, posługuje się klimatogramami różnych miejsc w celu odczytywania miesięcznych wartości temperatury powietrza, wykonuje obliczenia średniej temperatury powietrza, popełnia niewielkie błędy w obliczeniach, oblicza amplitudę temperatur, w większości zadania wykonuje prawidłowo; Ocena dostateczna: z niewielką pomocą	uczniowie: 1. odczytują przebieg temperatury powietrza w ciągu roku 2. obliczają średnią roczną temperaturę powietrza 3. obliczają roczną amplitudę temperatury powietrza, 4. obliczają sumę opadów w ciągu roku dla danej stacji meteorologicznej,	
--	--	--	--	---	--	--	--	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							nauczyciela wyjaśnia wpływ czynników na rozkład temperatury i opadów na Ziemi, wskazuje na mapie obszary o najwyższych i najniższych temperaturach i opadów na Ziemi, popełnia błędy w odczycie wartości temperatury powietrza z map klimatycznych, posługuje się klimatogramami różnych miejsc w celu odczytywania miesięcznych wartości temperatury powietrza i opadów, wykonuje obliczenia średniej temperatury oraz oblicza amplitudę temperatury powietrza, popełnia błędy w obliczeniach, Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wyjaśnia wpływ czynników na rozkład temperatury i opadów na Ziemi, popełnia błędy w odczycie wartości temperatury powietrza i opadów z map klimatycznych, z pomocą nauczyciela wykonuje obliczenia średniej temperatury oraz amplitudy temperatury, popełnia błędy w obliczeniach;		
23	1	Czy ciśnienie atmosferyczne ma wpływ na powstawanie wiatru?	- ciśnienie atmosferycznego - jednostki ciśnienia atmosferycznego - niż i wyż baryczny - układ wiatrów w niżu i wyżu barycznym - rodzaje wiatrów - życie ludzi zagrożonych ekstremalnymi zjawiskami meteorologicznymi;	- wyjaśnia pojęcia: ciśnienie atmosferyczne, wyż, niż baryczny, hektopaskal, izobara, - posługuje się jednostkami ciśnienia atmosferycznego, - rysuje schemat niżu i wyżu barycznego, - zaznacza na schemacie kierunek wiatrów, - wymienia rodzaje wiatrów : stałe- pasaty, okresowo zmienne – monsuny, lokalny: bryza, fen, oraz inne np.: cyklony, tornada, NACOBIEZU: Układy baryczne i rodzaje wiatrów.	-posługiwanie się słowniczkiem geograficznym oraz podręcznikiem w celu wyjaśnienia pojęć -rysowanie układów niskiego i wysokiego ciśnienia i wpisywanie wartości na izobarach, -zaznaczanie kierunków wiatru w poszczególnych układach ciśnienia, -wyjaśnienie przyczyn powstawania i przebiegu pasatów na kuli ziemskiej, -narysowanie pasatów na kuli	Ocena celująca: wyjaśnia pojęcia: ciśnienie atmosferyczne, wyż, niż baryczny, hektopaskal, izobara, posługuje się jednostkami ciśnienia atmosferycznego, rysuje schemat niżu i wyżu barycznego, zaznacza na schemacie kierunek wiatrów, wymienia i charakteryzuje rodzaje wiatrów, jego postawa jest wzorcem do naśladowania zadania w grupie wykonuje wzorcowo; Ocena bardzo dobra: wyjaśnia pojęcia: ciśnienie atmosferyczne, wyż, niż baryczny, hektopaskal, izobara, posługuje się jednostkami ciśnienia atmosferycznego, rysuje schemat niżu i wyżu barycznego, zaznacza na schemacie kierunek wiatrów, wymienia rodzaje	Paca w grupach - metodą posteru - uczniowie za pomocą informacji tworzą poster „Życie ludzi na obszarach zagrożonych zjawiskami ekstremalnymi”;	Pasaty	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

					ziemskiej, -zapoznanie z mechanizmem powstawania monsunów, bryzy i fenu - wskazuje na mapie świata rejony występowania pasatów, monsunów, tornad, tajfunów i innych wiatrów;	wiatrów, bardzo dobrze współpracuje w zespole; Ocena dobra: wyjaśnia pojęcia: ciśnienie atmosferyczne, wyż, niż baryczny, izobara, posługuje się jednostkami ciśnienia atmosferycznego, rysuje schemat niżu i wyżu barycznego, zaznacza na schemacie kierunek wiatrów, wymienia rodzaje wiatrów, współpracuje w zespole; Ocena dostateczna: wyjaśnia pojęcia popelniając niewielkie błędy: ciśnienie atmosferyczne, wyż, niż baryczny, izobara, posługuje się jednostkami ciśnienia atmosferycznego, z niewielką pomocą nauczyciela rysuje schemat niżu i wyżu barycznego, zaznacza na schemacie kierunek wiatrów, wymienia rodzaje wiatrów, stara się współpracować w zespole; Ocena dopuszczająca: wyjaśnia pojęcia popelniając błędy: ciśnienie atmosferyczne, wyż, niż baryczny, izobara, posługuje się jednostkami ciśnienia atmosferycznego, z pomocą nauczyciela rysuje schemat niżu i wyżu barycznego, zaznacza na schemacie kierunek wiatrów, wymienia rodzaje wiatru;		
24	1	Strefy klimatyczne świata.	- rozmieszczenie stref klimatycznych na kuli ziemskiej - charakterystyka stref pod względem klimatu	- wskazuje na mapie świata rozmieszczenie stref klimatycznych - charakteryzuje strefy pod względem temperatury i opadów, korzystając z diagramów klimatycznych (diagramy klimatyczne dotyczą miejscowości położonych od	- odszukiwanie na mapie klimatycznej stref klimatycznych oraz wybranych typów klimatu w tych strefach -wskazywanie na mapie świata rozmieszczenia stref klimatycznych - korzystanie z diagramów	Ocena celująca: wskazuje na mapie świata rozmieszczenie stref klimatycznych, charakteryzuje strefy pod względem temperatury i opadów, korzystając z diagramów klimatycznych odczytuje temperaturę i opady, oraz prawidłowo wskazuje odpowiednią strefę klimatyczną. Swą postawą jest wzorem dla rówieśników, angażuje się	Praca w parach. Uczniowie odczytując temperaturę i opady z klimatogramów wskazują odpowiednią strefę klimatyczną.	Zróznicowanie klimatyczne na Ziemi- e- lekcja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

					strefy równikowej po okołobiegunową)	NACOBZU: Strefy klimatyczne i ich rozmieszczenie na kuli ziemskiej.	klimatycznych do charakteryzowania stref klimatycznych pod względem temperatury i opadów,	we wszystkie powierzone zadania; Ocena bardzo dobra: wskazuje na mapie świata rozmieszczenie stref klimatycznych, charakteryzuje strefy pod względem temperatury i opadów, korzystając z diagramów klimatycznych odczytuje temperaturę i opady, oraz prawidłowo wskazuje odpowiednią strefę klimatyczną ; Ocena dobra: wskazuje na mapie świata rozmieszczenie stref klimatycznych, popełnia niewielkie błędy charakteryzując strefy pod względem temperatury i opadów, korzystając z diagramów klimatycznych odczytuje z małymi błędami temperaturę i opady, oraz wskazuje odpowiednią strefę klimatyczną ; Ocena dostateczna: wskazuje na mapie świata rozmieszczenie stref klimatycznych, popełnia błędy charakteryzując strefy pod względem temperatury i opadów, korzystając z diagramów klimatycznych odczytuje z błędami temperaturę i opady , oraz wskazuje odpowiednią strefę klimatyczną; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wskazuje na mapie świata rozmieszczenie stref klimatycznych oraz charakteryzuje strefy pod względem temperatury i opadów,		
25	1	Wpływ klimatu na zróżnicowanie roślinności i gleb na Ziemi.	- czynniki glebotwórcze i ich wpływ na zróżnicowanie gleb, - strefy glebowe na kuli ziemskiej, - strefy roślinne na	- wymienia czynniki glebotwórcze - wyjaśnia wpływ czynników na zróżnicowanie gleb, - wymienia gleby dokonując podziału na gleby strefowe i astrefowe,	- wyjaśnianie wpływu czynników glebotwórczych na zróżnicowanie gleb, - dokonywanie podziału na gleby strefowe i astrefowe, -korzystanie z map glebowych w celu wskazania	Ocena celująca: wymienia i charakteryzuje czynniki glebotwórcze ,wyjaśnia wpływ czynników na zróżnicowanie gleb, wymienia gleby dokonując podziału na gleby strefowe i astrefowe, charakteryzuje je, wskazuje na mapie	Metoda aktywizująca wprowadzająca do zagadnienia. Mapa mentalna: Wpływ klimatu na glebę i szatę			

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				Ziemi - wskazuje na mapie rozmieszczenie gleb strefowych i astrefowych, - wskazuje na mapie strefy roślinne na kuli ziemskiej: wilgotny las równikowy, sawanna, step, pustynie i półpustynie, makia, las liściasty i mieszany, tajga, tundra, - charakteryzuje poszczególne strefy roślinne, - wyjaśnia wpływ klimatu na rozmieszczenie stref roślinnych i glebowych; NACOBAEZU: Zróźnicowanie stref roślinnych na kuli ziemskiej wynikiem wpływu klimatu.	rozmieszczenia gleb na kuli ziemskiej, -korzystanie z map roślinnych do wskazania stref roślinnych, - charakteryzowanie stref roślinnych pod względem gatunkowym, - wyjaśnienie wpływu klimatu na układ stref roślinnych i glebowych,	rozmieszczenie gleb strefowych i astrefowych, wskazuje na mapie strefy roślinne na kuli ziemskiej, podaje ciekawe pomysły pracując metod aktywizującą; Ocena bardzo dobra: wymienia czynniki glebotwórcze, wyjaśnia wpływ czynników na zróźnicowanie gleb, wymienia gleby dokonując podziału na gleby strefowe i astrefowe, wskazuje na mapie rozmieszczenie gleb strefowych i astrefowych, wskazuje na mapie strefy roślinne na kuli ziemskiej, udziela się w pracy ; Ocena dobra: wymienia czynniki glebotwórcze, wyjaśnia wpływ większości czynników na zróźnicowanie gleb, wymienia gleby dokonując podziału na gleby strefowe i astrefowe, wskazuje na mapie przykłady rozmieszczenia gleb strefowych i astrefowych, wskazuje na mapie strefy roślinne na kuli ziemskiej, udziela się w pracy ; Ocena dostateczna: wymienia czynniki glebotwórcze, z niewielką pomocą nauczyciela wyjaśnia wpływ większości czynników na zróźnicowanie gleb, wymienia gleby dokonując podziału na gleby strefowe i astrefowe, z niewielką pomocą nauczyciela wskazuje na mapie przykłady rozmieszczenia gleb strefowych i astrefowych, wskazuje na mapie strefy roślinne na kuli ziemskie; Ocena dopuszczająca: wymienia czynniki glebotwórcze, z pomocą nauczyciela wyjaśnia wpływ większości czynników na zróźnicowanie gleb, wymienia gleby, z pomocą nauczyciela wskazuje na mapie przykłady	roślinną.	
--	--	--	--	---	--	--	------------------	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							rozmieszczenia gleb, z pomocą nauczyciela, wskazuje na mapie strefy roślinne na kuli ziemskiej;		
26		1	Płytkowa budowa litosfery przyczyną zjawisk wulkanicznych i sejsmicznych na kuli ziemskiej.	- budowa wnętrza Ziemi, - ruch płyt litosfery - trzęsienia ziemi - zjawiska wulkaniczne	- objaśnia na podstawie rysunku budowę wnętrza Ziemi, - wskazuje na mapie rozmieszczenie płyt litosfery i ich granice - omawia przyczynę rozerwania litosfery na płyty tektoniczne, - omawia w jaki sposób powstają ryfty, rowy oceaniczne i grzbiety oceaniczne, - wskazuje na mapie ściennej przykłady tych form, - wskazuje na mapie strefy sejsmiczne i wulkaniczne, - wymienia niebezpieczeństwa spowodowane ruchami sejsmicznymi np.: tsunami, oraz zagrożenia wynikające z erupcji wulkanów np.: dymy i pyły powulkaniczne zakłócające loty samolotów, NACOBZU: Ruchy płyt litosfery. Zjawiska wulkaniczne i sejsmiczne na granicy płyt tektonicznych.	- na podstawie planszy objaśnianie budowy wnętrza Ziemi - korzystanie z atlasu w celu odczytania nazw płyt i wskazanie granic między płytami - wskazanie form powstałych w wyniku ruchów sejsmicznych - odczytywanie z map nazw i wartości tych form, - podkreślanie, że granice płyt są miejscem występowania ruchów sejsmicznych i wulkanicznych, - omawianie zagrożeń i skutków trzęsień ziemi i wulkanów,	Ocena celująca: objaśnia na podstawie rysunku budowę wnętrza Ziemi, wskazuje na mapie rozmieszczenie płyt litosfery i ich granic, omawia przyczynę rozerwania litosfery na płyty tektoniczne, omawia w jaki sposób powstają ryfty, rowy oceaniczne i grzbiety oceaniczne, wskazuje na mapie ściennej przykłady tych form, wskazuje na mapie strefy sejsmiczne i wulkaniczne, wymienia niebezpieczeństwa spowodowane ruchami sejsmicznymi, angażuje się w pracy, jego postawa na lekcji jest wzorem dla rówieśników; Ocena bardzo dobra: objaśnia na podstawie rysunku budowę wnętrza Ziemi, wskazuje na mapie rozmieszczenie płyt litosfery i ich granic, omawia przyczynę rozerwania litosfery na płyty tektoniczne, omawia w jaki sposób powstają ryfty, rowy oceaniczne i grzbiety oceaniczne, wskazuje na mapie ściennej przykłady tych form, wskazuje na mapie strefy sejsmiczne i wulkaniczne, wymienia niebezpieczeństwa spowodowane ruchami sejsmicznymi, udziela się w pracy, ma ciekawe pomysły pracując „burzą mózgów” Ocena dobra: wskazuje na mapie rozmieszczenie płyt litosfery i ich granic, omawia przyczynę rozerwania litosfery na płyty tektoniczne, omawia w jaki sposób powstają ryfty, rowy oceaniczne i grzbiety oceaniczne, wskazuje na mapie ściennej przykłady tych form, wskazuje na mapie strefy	Metoda aktywizująca. Burza mózgów. Czy mamy obawiać się w Polsce wstrząsów sejsmicznych i zjawisk wulkanicznych.	Wulkanizm i trzęsienia ziemi. Erupcja wulkanu. Sejsmograf.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

						sejsmiczne i wulkaniczne, wymienia niebezpieczeństwa spowodowane ruchami sejsmicznymi, udziela się w pracy, Ocena dostateczna: z niewielką pomocą nauczyciela wskazuje na mapie rozmieszczenie płyt litosfery i ich granic, wyjaśnia z niewielką pomocą -przyczynę rozerwania litosfery na płyty tektoniczne, wskazuje na mapie ściennej przykłady rowów oceanicznych, grzbietów oceanicznych wskazuje z niewielką pomocą nauczyciela na mapie strefy sejsmiczne i wulkaniczne, wymienia niebezpieczeństwa spowodowane ruchami sejsmicznymi; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wskazuje na mapie rozmieszczenie płyt litosfery i ich granic, z pomocą nauczyciela -wskazuje na mapie ściennej przykłady rowów oceanicznych i grzbietów oceanicznych, wymienia niebezpieczeństwa spowodowane ruchami sejsmicznymi;		
27	1	Wietrzenie procesem zewnętrznym kształtującym powierzchnię Ziemi.	- wietrzenie fizyczne (mrozowe) - skutki wietrzenia fizycznego - wietrzenie chemiczne - zjawiska krasowe - formy krasu powierzchniowego i podziemnego, - wietrzenie biologiczne - ruchy masowe	- wyjaśnia na czym polega wietrzenie fizyczne - objaśnia skutki wietrzenia fizycznego - omawia na czym polega wietrzenie chemiczne, - wymienia formy krasu powierzchniowego i podziemnego, - wyjaśnia co to jest wietrzenie biologiczne - wskazuje przykłady ruchów masowych i zagrożenia dla ludności NACOBEZU:	- wyjaśnianie na podstawie plansz i schematów procesów związanych z wietrzeniem chemicznym fizycznym i biologicznym, -wskazywanie form krasu powierzchniowego i podziemnego na rysunkach i fotografiach, - wskazywanie przykładów ruchów masowych,	Ocena celująca: wyjaśnia na czym polega wietrzenie fizyczne, objaśnia skutki wietrzenia fizycznego, omawia na czym polega wietrzenie chemiczne, wymienia i wskazuje na planszy, rysunku formy krasu powierzchniowego i podziemnego, wyjaśnia co to jest wietrzenie biologiczne, wskazuje przykłady ruchów masowych, jest bardzo zaktzywizowany na lekcji, jest wzorem dla grupy rówieśniczej; Ocena bardzo dobra: wyjaśnia na czym polega wietrzenie fizyczne, objaśnia skutki wietrzenia fizycznego, omawia na czym polega wietrzenie chemiczne, wymienia formy krasu	Wykonanie w domu z masy solnej jaskini wraz z charakterystycznymi formami.	W dolinie Dunajca.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

					Rodzaje wietrzenia, warunki w jakich przebiega wietrzenie, powstałe formy		powierzchniowego i podziemnego, wyjaśnia co to jest wietrzenie biologiczne, wskazuje przykłady ruchów masowych; Ocena dobra: wyjaśnia na czym polega wietrzenie fizyczne, omawia na czym polega wietrzenie chemiczne, wymienia formy krasu powierzchniowego i podziemnego, wyjaśnia co to jest wietrzenie biologiczne, wskazuje przykłady ruchów masowych; Ocena dostateczna: z niewielką pomocą nauczyciela wyjaśnia na czym polega wietrzenie fizyczne, omawia na czym polega wietrzenie chemiczne, popełnia niewielkie błędy wymieniając formy krasu powierzchniowego i podziemnego, wyjaśnia co to jest wietrzenie biologiczne; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wyjaśnia na czym polega wietrzenie fizyczne, omawia na czym polega wietrzenie chemiczne, popełnia błędy wymieniając formy krasu powierzchniowego i podziemnego, z pomocą nauczyciela wyjaśnia co to jest wietrzenie biologiczne;		
28		1	Rzeźbotwórcza działalność rzek i mórz.	- procesy zachodzące w korycie rzeki: erozja, transport, akumulacja; - procesy rzeźbotwórcze w różnych odcinkach biegu rzeki - formy powstałe w wyniku działalności wody płynącej	- wyjaśnia znaczenie wyrazów erozja, akumulacja transport, -objaśnia formy powstałe w różnych odcinkach biegu rzeki, - wskazuje w odcinku górnym dolinę V- kształną środkowym, meandry i starorzecza, w odcinku dolnym ujście deltowe i lejkowate, - omawia niszczącą i budującą działalność fal morskich, NACOBZU:	-wyjaśnianie znaczenia wyrazów erozja, akumulacja transport- korzystanie ze słownika geograficznego, - korzystanie z plansz do objaśniania odcinków biegu rzeki, -omawianie niszczącej i budującej działalności fal morskich,	Ocena celująca: wyjaśnia znaczenie wyrazów erozja, akumulacja transport, objaśnia formy powstałe w różnych odcinkach biegu rzeki, wskazuje w odcinku górnym dolinę V- kształną środkowym meandry i starorzecza, w odcinku dolnym ujście deltowe i lejkowate, omawia niszczącą i budującą działalność fal morskich, angażuje się w pracy, ma ciekawe pomysły, jego postawa jest wzorem do naśladowania; Ocena bardzo dobra: wyjaśnia znaczenie wyrazów erozja, akumulacja	Metoda aktywizująca Rybi szkielet. Praca w grupach: 1.Rzeźbotwórczą działalność rzek 2.Rzeźbotwórczą działalność fal morskich.	Działalność wód morskich- ekran interaktywny.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

			- niszcząca działalność fal morskich (abrazja) - budująca działalność morza: plaże, mierzeje,	Formy erozyjne i akumulacyjne wód płynących w korycie rzeki i formy powstałe w wyniku działalności fal morskich.	transport, objaśnia formy powstałe w różnych odcinkach biegu rzeki, wskazuje w odcinku górnym dolinę V- kształtną środkowym meandry i starorzecza, w odcinku dolnym ujście deltowe i lejkowate, omawia niszczącą i budującą działalność fal morskich, angażuje się w pracy; Ocena dobra: wyjaśnia znaczenie wyrazów erozja, akumulacja transport, objaśnia formy powstałe w różnych odcinkach biegu rzeki, wskazuje w odcinku górnym dolinę V- kształtną środkowym meandry i starorzecza, w odcinku dolnym ujście deltowe i lejkowate, z niewielkimi błędami omawia niszczącą i budującą działalność fal morskich, stara się udzielać w pracy; Ocena dostateczna: z niewielką pomocą nauczyciela wyjaśnia znaczenie wyrazów erozja, akumulacja transport, objaśnia formy powstałe w różnych odcinkach biegu rzeki, wskazuje w odcinku górnym dolinę V- kształtną środkowym meandry i starorzecza, w odcinku dolnym ujście deltowe i lejkowate, z niewielką pomocą nauczyciela omawia niszczącą i budującą działalność fal morskich, motywowany do pracy stara się udzielać; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wyjaśnia znaczenie wyrazów erozja, akumulacja transport, wymienia formy powstałe w różnych odcinkach biegu rzeki, wskazuje w odcinku górnym dolinę V- kształtną środkowym meandry i starorzecza, w odcinku dolnym ujście deltowe i lejkowate, z pomocą nauczyciela omawia niszczącą i budującą działalność fal		
--	--	--	---	--	--	--	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							morskich;		
29		1	Rzeźbotwórcza działalność wiatru.	- niszcząca działalność wiatru: deflacja, korazja i ich formy -budująca działalność wiatru i ich formy: wydmy paraboliczne i barchany - rodzaje pustyń	- wyjaśnia w jaki sposób powstają formy erozyjne wiatru, - objaśnia formy, które powstały w wyniku akumulacyjnej działalności wiatru, - wskazuje różnice między wydmą paraboliczną a barchanem - wymienia rodzaje pustyń, podaje przykłady - wskazuje na mapie rozmieszczenie pustyń na świecie, NACOBZU: Formy powstałe w wyniku działalności wiatru. Rodzaje pustyń.	- wyjaśnianie powstawania form erozyjnych wiatru, -korzystając z plansz i schematów, filmów edukacyjnych objaśnianie akumulacyjnej działalności wiatru, - omawianie różnic między wydmą paraboliczną a barchanem, schemat, -wskazywanie na mapie rozmieszczenia pustyń, - omówienie rodzajów pustyń	Ocena celująca: wyjaśnia w jaki sposób powstają formy erozyjne wiatru, objaśnia formy, które powstały w wyniku akumulacyjnej działalności wiatru, wskazuje różnice między wydmą paraboliczną a barchanem, wymienia rodzaje pustyń, podaje przykłady, wskazuje na mapie rozmieszczenie pustyń na świecie, angażuje się w pracy, jego postawa jest wzorem do naśladowania; Ocena bardzo dobry: wyjaśnia w jaki sposób powstają formy erozyjne wiatru, objaśnia formy, które powstały w wyniku akumulacyjnej działalności wiatru, wskazuje różnice między wydmą paraboliczną a barchanem, wymienia rodzaje pustyń, podaje przykłady, wskazuje na mapie rozmieszczenie pustyń na świecie, angażuje się w pracy; Ocena dobra: wyjaśnia w jaki sposób powstają formy erozyjne wiatru, objaśnia formy, które powstały w wyniku akumulacyjnej działalności wiatru, popełnia niewielkie błędy wskazuje różnice między wydmą paraboliczną a barchanem, wymienia rodzaje pustyń, podaje przykłady, wskazuje na mapie rozmieszczenie pustyń na świecie; Ocena dostateczna: z niewielką pomocą nauczyciela, wyjaśnia w jaki sposób powstają formy erozyjne wiatru, objaśnia formy, które powstały w wyniku akumulacyjnej działalności wiatru, popełnia niewielkie błędy, wymienia rodzaje pustyń; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela, wyjaśnia w jaki sposób	Praca z atlasem w parach. Zadania: Podpisanie pustyń na mapie konturowej świata. Określenie rodzaju pustyń. Zadanie do domu dla chętnych: wykonanie formy erozyjnej lub akumulacyjnej wiatru (z masy solnej lub gliny)	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							powstają formy erozyjne wiatru, objaśnia formy, które powstały w wyniku akumulacyjnej działalności wiatru, popełnia błędy, wymienia rodzaje pustyń, wymaga ciągłej motywacji nauczyciela;		
30		1	Jak lodowce i lądolody kształtują krajobraz?	- współczesne lodowce i lądolody na kuli ziemskiej - powstawanie lodowców i lądolodów - budowa lodowca górskiego - granica wiecznego śniegu - działalność niszcząca i budująca lodowców górskich, - działalność transportująca, erozyjna i akumulacyjna lądolodów; - zmiany klimatu przyczyną topnienia lodowców i lądolodów	- wskazuje współczesne lodowce i lądolody na kuli ziemskiej, - przedstawia warunki potrzebne do powstawania lodowców i lądolodów, - wyjaśnia co oznacza granica wiecznego śniegu, - omawia działalność niszczącą i budującą lodowców górskich, - podaje przykłady działalności transportującej, erozyjnej i akumulacyjnej lądolodów; - wyjaśnia dlaczego granice zasięgów lodowców i lądolodów zmniejszają się, wskazuje na działalność człowieka NACOBZU: Formy akumulacyjne i erozyjne lodowców i lądolodów.	- korzystanie z mapy świata- wskazywanie lodowców i lądolodów na kuli ziemskiej, - omawianie warunków potrzebnych do powstawania lodowców i lądolodów, - omówienie działalności niszczącej i budującej lodowców górskich, - wskazywanie przykładów działalności transportującej, erozyjnej i akumulacyjnej lądolodów;	Ocena celująca: wskazuje współczesne lodowce i lądolody na kuli ziemskiej, przedstawia warunki potrzebne do powstawania lodowców i lądolodów, wyjaśnia co oznacza granica wiecznego śniegu, omawia działalność niszczącą i budującą lodowców górskich, podaje przykłady działalności transportującej, erozyjnej i akumulacyjnej lądolodów, wyjaśnia dlaczego granice zasięgów lodowców i lądolodów zmniejszają się, angażuje się w pracę, ma ciekawe pomysły, jego postawa jest wzorem do naśladowania; Ocena bardzo dobra: wskazuje współczesne lodowce i lądolody na kuli ziemskiej, przedstawia warunki potrzebne do powstawania lodowców i lądolodów, wyjaśnia co oznacza granica wiecznego śniegu, omawia działalność niszczącą i budującą lodowców górskich, podaje przykłady działalności transportującej, erozyjnej i akumulacyjnej lądolodów, wyjaśnia dlaczego granice zasięgów lodowców i lądolodów zmniejszają się, angażuje się w pracę, Ocena dobra: wskazuje współczesne lodowce i lądolody na kuli ziemskiej, przedstawia warunki potrzebne do powstawania lodowców i lądolodów, wyjaśnia co oznacza granica wiecznego śniegu, omawia z niewielkimi błędami	Metoda aktywizująca. Mapa mentalna. Formy akumulacyjne i erozyjne lodowców i lądolodów.	Lodowce górskie.

							działalność niszczącą i budującą lodowców górskich, podaje przykłady działalności transportującej, erozyjnej i akumulacyjnej łądolodów; Ocena dostateczna: z niewielką pomocą nauczyciela wskazuje współczesne lodowce i łądolody na kuli ziemskiej, przedstawia warunki potrzebne do powstawania lodowców i łądolodów, wyjaśnia co oznacza granica wiecznego śniegu, omawia z niewielkimi błędami działalność niszczącą i budującą lodowców górskich, podaje przykłady działalności transportującej, erozyjnej i akumulacyjnej łądolodów; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wskazuje współczesne lodowce i łądolody na kuli ziemskiej, wyjaśnia co oznacza granica wiecznego śniegu, omawia z błędami działalność niszczącą i budującą lodowców górskich, z pomocą nauczyciela podaje przykłady działalności transportującej, erozyjnej i akumulacyjnej łądolodów;	
31-32	2	Zajęcia terenowe. Formy rzeźby terenu powstałe w wyniku działania procesów rzeźbotwórczych.	- formy terenu występujące w pobliżu mojej szkoły, powstałe w wyniku wietrzenia, działalności wód płynących, morza i łądolodu,	- wskazuje formy terenu, - nazywa formy terenu, wyjaśnia w jaki sposób powstały - dopasowuje formy terenu do odpowiednich procesów - określa negatywny wpływ procesów rzeźbotwórczych na życie i działalność gospodarczą NACOBIEZU: Formy terenu i odpowiednie procesy, które je ukształtowały,	- omówienie i wskazanie form terenu - nazywanie form terenu - wyjaśnianie w jaki sposób powstały - dopasowywanie form terenu do odpowiednich procesów	Ocena celująca: wskazuje formy terenu, nazywa formy terenu, wyjaśnia w jaki sposób powstały formy, dopasowuje formy terenu do odpowiednich procesów, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy zespołowej, wzorcowo wypełnia kartę pracy; Ocena bardzo dobra: wskazuje formy terenu, nazywa formy terenu, wyjaśnia w jaki sposób powstały formy, dopasowuje formy terenu do odpowiednich procesów, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami;	Karta pracy: Propozycje zadań: 1. Szkic terenu wzdłuż wyznaczonej trasy 2. Wymień napotkane formy terenu i scharakteryzuj sposób powstania. 3. Narysuj wybraną formę terenu i zlokalizuj ją na mapie topograficznej.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							Ocena dobra: poprawnie wskazuje formy terenu, określa z niewielkimi błędami formy terenu, wyjaśnia w jaki sposób powstały formy, dopasowuje formy terenu do odpowiednich procesów, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami; Ocena dostateczna: z niewielką pomocą nauczyciela wskazuje formy terenu, określa z niewielkimi błędami formy terenu, wyjaśnia w jaki sposób powstały formy, stara się współpracować w zespole; Ocena dopuszczająca : z pomocą nauczyciela wskazuje formy terenu, popełnia błędy w określaniu form terenu, wyjaśnia z trudnościami w jaki sposób powstały formy, stara się współpracować w zespole;		
KLASA II									
1		1	Przedmiotowe zasady oceniania na lekcjach geografii.	-PZO -wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych ocen - sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów	- wymienia przedmiotowe zasady oceniania z geografii -wskazuje sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów oraz możliwości poprawy ocen niezadowolających,				
2	Położenie i środowisko przyrodnicze Polski	1	Mój region- moje miejsce na Ziemi.	-położenie geograficzne mojej miejscowości, -mój region na mapie Polski i Europy, - historia mojej miejscowości,	- określa położenie swojej miejscowości i regionu na mapie Polski i Europy, - zna historię swojej miejscowości, - określa warunki przyrodnicze, - omawia gospodarkę swojej miejscowości,	-określanie położenia miejscowości i regionu na mapie Polski i Europy, - omówienie historii miejscowości, w której mieszkam, - omówienie warunków przyrodniczych regionu,	Ocena celująca: określa położenie swojej miejscowości i regionu na mapie Polski i Europy, zna historię swojej miejscowości, określa warunki przyrodnicze, omawia gospodarkę swojej miejscowości, wskazuje najważniejsze połączenia komunikacyjne, omawia walory turystyczne, swą postawą jest wzorem dla	Metoda aktywizująca. Praca w grupach. Mapa mentalna. Mój region- co powinienem o nim wiedzieć?	Kanał Elbląsko-Ostródzki

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				-warunki przyrodnicze: rzeźba terenu, budowa geologiczna, klimat, gleby, wody powierzchniowe, szata roślinna i świat zwierzęcy, - gospodarka (miasto: zakłady przemysłowe, wieś: uprawy i chów zwierząt) - połączenia komunikacyjne -walory turystyczne	- wskazuje najważniejsze połączenia komunikacyjne, - omawia walory turystyczne, NACOBZU: Położenie geograficzne mojej miejscowości, warunki przyrodnicze i walory turystyczne.	- scharakteryzowanie gospodarki, - wskazywanie najważniejszych połączeń komunikacyjnych, - omówienie walorów turystycznych,	rówieśników, angażuje się we wszystkie powierzone zadania; Ocena bardzo dobra: określa położenie swojej miejscowości i regionu na mapie Polski i Europy, zna historię swojej miejscowości, określa warunki przyrodnicze, charakteryzuje gospodarkę swojej miejscowości, wskazuje najważniejsze połączenia komunikacyjne, omawia walory turystyczne, bardzo dobrze współpracuje w zespole, bardzo dobrze komunikuje się w grupie; Ocena dobra: określa położenie swojej miejscowości i regionu na mapie Polski i Europy, zna historię swojej miejscowości, określa warunki przyrodnicze, charakteryzuje gospodarkę swojej miejscowości, omawia walory turystyczne, współpracuje w zespole i komunikuje się w grupie; Ocena dostateczna: określa położenie swojej miejscowości i regionu na mapie Polski i Europy, z niewielką pomocą nauczyciela omawia historię swojej miejscowości, określa warunki przyrodnicze swojej miejscowości, omawia walory turystyczne, stara się współpracować w zespole i komunikować się w grupie; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela określa położenie swojej miejscowości i regionu na mapie Polski i Europy, z pomocą nauczyciela określa warunki przyrodnicze swojej miejscowości, wskazuje walory turystyczne, motywowany przez nauczyciela współpracuje w zespole;	Praca w grupach – zadanie domowe: Wykonaj poster swojej miejscowości.
3		1	Położenie Polski w Europie i na kuli ziemskiej.	- cechy położenia geograficznego - położenie	- wyjaśnia cechy położenia geograficznego, korzystając z mapy Polski, Europy i świata,	-wyjaśnianie cechy położenia geograficznego, korzystanie z mapy Polski, Europy i świata,	Ocena celująca: wyjaśnia cechy położenia geograficznego, korzystając z mapy Polski, Europy i świata, omawia	Mapa konturowa Polski- zaznaczenie i

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

			matematyczne i geograficzne - sąsiedzi Polski - konsekwencje wynikające z rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski	- omawia położenie matematyczne i geograficzne, - wskazuje na mapie sąsiadów Polski, - wyjaśnia konsekwencje wynikające z południkowej i równoleżnikowej rozciągłości Polski, - oblicza różnicę czasu słonecznego - oblicza różnicę wysokości Słońca NACOBEZU: Cechy położenia geograficznego Polski i kraje sąsiadujące.	- omawianie położenia matematycznego i geograficznego - wskazywanie na mapie sąsiadów Polski, - wyjaśnienie konsekwencji wynikającej z południkowej i równoleżnikowej rozciągłości Polski, - obliczanie różnicy czasu słonecznego - obliczanie różnicy wysokości Słońca	położenie matematyczne i geograficzne, wskazuje na mapie sąsiadów Polski, wyjaśnia konsekwencje wynikające z południkowej i równoleżnikowej rozciągłości Polski, prawidłowo oblicza różnicę czasu słonecznego, prawidłowo oblicza różnicę wysokości Słońca, wzorcowo wykonuje powierzone zadania; Ocena bardzo dobra: wyjaśnia cechy położenia geograficznego, korzystając z mapy Polski, Europy i świata, omawia położenie matematyczne i geograficzne, wskazuje na mapie sąsiadów Polski, wyjaśnia konsekwencje wynikające z południkowej i równoleżnikowej rozciągłości Polski, prawidłowo oblicza różnicę czasu słonecznego, prawidłowo oblicza różnicę wysokości Słońca, wykonuje wszystkie powierzone zadania; Ocena dobra: wyjaśnia cechy położenia geograficznego, korzystając z mapy Polski, Europy i świata, omawia położenie matematyczne i geograficzne, wskazuje na mapie sąsiadów Polski, wyjaśnia konsekwencje wynikające z południkowej i równoleżnikowej rozciągłości Polski, oblicza różnicę czasu słonecznego oraz oblicza różnicę wysokości Słońca popełniając niewielkie błędy; Ocena dostateczna: wyjaśnia cechy położenia geograficznego, korzystając z mapy Polski, Europy i świata, z małą pomocą nauczyciela omawia położenie matematyczne i geograficzne, wskazuje na mapie sąsiadów Polski, wyjaśnia konsekwencje wynikające z południkowej i równoleżnikowej rozciągłości Polski, popełnia błędy w obliczeniach różnicy czasu słonecznego oraz różnicy wysokości Słońca;	podpisanie państw graniczących. Korzystanie z roczników statystycznych, wpisanie na mapę długości granic. Obliczanie różnicy czasu słonecznego między wschodnimi a zachodnimi krańcami Polski. Obliczanie różnicy wysokości Słońca między północnymi i południowymi krańcami Polski.	
--	--	--	---	---	--	--	--	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wyjaśnia cechy położenia geograficznego, korzystając z mapy Polski, Europy i świata, wskazuje na mapie sąsiadów Polski, z pomocą nauczyciela oblicza różnicę czasu słonecznego oraz różnicę wysokości Słońca;		
4		1	W jakim województwie mieszkasz?	- powierzchnia kraju - obszar lądowy - wody wewnętrzne, terytorialne i strefa ekonomiczna - podział administracyjny - organy władzy	- podaje powierzchnię Polski - wskazuje miejsce w Europie i na świecie pod względem obszaru, - objaśnia, że do obszaru lądowego zaliczamy wody wewnętrzne, terytorialne i strefę ekonomiczną - wymienia korzystając z mapy administracyjnej Polski województwa i wskazuje ich stolice, - wymienia organy władzy w województwach i mniejszych jednostkach administracyjnych; NACOBZU: Obszar Polski. Trójstopniowy podział administracyjny. Województwa i ich stolice.	- podanie wielkości powierzchni Polski - objaśnianie, że do obszaru lądowego zaliczamy wody wewnętrzne, terytorialne i strefę ekonomiczną - wskazywanie na mapie administracyjnej Polski województw i ich stolic, - omówienie organów władzy w województwach i mniejszych jednostkach administracyjnych;	Ocena celująca: podaje powierzchnię Polski, wskazuje miejsce w Europie i na świecie pod względem obszaru, objaśnia, że do obszaru lądowego zaliczamy wody wewnętrzne, terytorialne i strefę ekonomiczną, wymienia korzystając z mapy administracyjnej Polski województwa i wskazuje ich stolice, wymienia organy władzy w województwach i mniejszych jednostkach administracyjnych, wzorowo pracuje na lekcji, wzorowo wykonuje diagram w oparciu o rocznik statystyczny, jest wzorem do naśladowania dla rówieśników; Ocena bardzo dobra: zna powierzchnię Polski, wskazuje miejsce w Europie i na świecie pod względem obszaru, objaśnia, że do obszaru lądowego zaliczamy wody wewnętrzne, terytorialne i strefę ekonomiczną, wymienia korzystając z mapy administracyjnej Polski województwa i wskazuje ich stolice, wymienia organy władzy w województwach i mniejszych jednostkach administracyjnych, wzorowo pracuje na lekcji, prawidłowo wykonuje diagram w oparciu o rocznik statystyczny; Ocena dobra: zna powierzchnię Polski, wskazuje miejsce w Europie i na świecie pod względem obszaru, wymienia	Praca z mapą fizyczną, administracyjną Polski. Wykonanie diagramu dotyczącego wielkości województw w oparciu o rocznik statystyczny.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							korzystając z mapy administracyjnej Polski województwa i wskazuje ich stolice, wymienia organy władzy w województwach i mniejszych jednostkach administracyjnych prawidłowo wykonuje diagram w oparciu o rocznik statystyczny; Ocena dostateczna: zna powierzchnię Polski, wskazuje miejsce w Europie i na świecie pod względem obszaru, wymienia korzystając z mapy administracyjnej Polski województwa i wskazuje ich stolice, wymienia organy władzy w województwach, z niewielką pomocą nauczyciela wykonuje diagram w oparciu o rocznik statystyczny; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela określa powierzchnię Polski, wymienia korzystając z mapy administracyjnej Polski województwa i wskazuje ich stolice, z pomocą nauczyciela wykonuje diagram w oparciu o rocznik statystyczny;		
5		1	Najważniejsze wydarzenia geologiczne na terytorium Polski.	- jednostki tektoniczne Europy i Polski, - tablica stratygraficzna -ważniejsze wydarzenia geologiczne: ruchy górotwórcze, powstawanie węgla kamiennego, zalewy mórz, zlodowacenia,	- wymienia i wskazuje jednostki tektoniczne Europy i Polski, - analizuje podział tablicy stratygraficznej, na ery i okresy, - wymienia nazwy er, w których wystąpiły ruchy górotwórcze, -wskazuje nazwy górotworów: kaledońskich, hercyńskich, alpejskich, - opisuje proces powstawania węgla kamiennego, - odczytuje z tabeli stratygraficznej, kiedy wystąpiły zalewy mórz i zlodowacenia,	- wymienianie i wskazywanie jednostek tektonicznych na mapie Europy i Polski, - analizowanie podziału tablicy stratygraficznej, na ery i okresy, - wymienianie nazw er, w których wystąpiły ruchy górotwórcze, -wskazywanie nazw górotworów: kaledońskich, hercyńskich, alpejskich, - opisywanie procesu powstawania węgla kamiennego,	Ocena celująca: wskazuje jednostki tektoniczne Europy i Polski, analizuje podział tablicy stratygraficznej, na ery i okresy, wymienia nazwy er, w których wystąpiły ruchy górotwórcze, wskazuje nazwy górotworów, opisuje proces powstawania węgla kamiennego, odczytuje z tabeli stratygraficznej, kiedy wystąpiły zalewy mórz i zlodowacenia, wzorcowo pracuje na lekcji; Ocena bardzo dobra: wskazuje jednostki tektoniczne Europy i Polski, analizuje podział tablicy stratygraficznej, na ery i okresy, wymienia nazwy er, w których wystąpiły ruchy górotwórcze,	Praca z mapą Polski i Europy, tablicą stratygraficzną,	Początki życia na Ziemi.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

					NACOBZU: Podział dziejów Ziemi na ery i okresy, ruchy górotwórcze, powstanie węgla kamiennego, zalewy mórz i zlodowacenia	- odczytywanie z tabeli stratygraficznej, wystąpienie zalewów mórz i zlodowacenia,	wskazuje nazwy górotworów, opisuje proces powstawania węgla kamiennego, odczytuje z tabeli stratygraficznej, kiedy wystąpiły zalewy mórz i zlodowacenia, angażuje się w pracy na lekcji; Ocena dobra: analizuje podział tablicy stratygraficznej, na ery i okresy, wymienia nazwy er, w których wystąpiły ruchy górotwórcze, wskazuje nazwy górotworów, opisuje proces powstawania węgla kamiennego, odczytuje z tabeli stratygraficznej, kiedy wystąpiły zalewy mórz i zlodowacenia; Ocena dostateczna: analizuje podział tablicy stratygraficznej, na ery i okresy, wymienia nazwy er, w których wystąpiły ruchy górotwórcze, wskazuje nazwy górotworów popelniając niewielkie błędy, z niewielką pomocą nauczyciela opisuje proces powstawania węgla kamiennego, odczytuje z tabeli stratygraficznej, kiedy wystąpiły zalewy mórz i zlodowacenia; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela analizuje podział tablicy stratygraficznej, na ery i okresy, wymienia nazwy er, w których wystąpiły ruchy górotwórcze, pomocą nauczyciela opisuje proces powstawania węgla kamiennego, odczytuje z tabeli stratygraficznej, kiedy wystąpiły zalewy mórz i zlodowacenia;		
6		1	Współczesna rzeźba Polski a wydarzenia geologiczne.	- cechy rzeźby powierzchni Polski, - czynniki wewnętrzne i zewnętrzne kształtujące powierzchnię	-określa cechy rzeźby powierzchni Polski, -wymienia czynniki wewnętrzne i zewnętrzne kształtujące powierzchnię Polski, - interpretuje krzywą	-określanie cech rzeźby powierzchni Polski, -omawianie czynników wewnętrznych i zewnętrznych kształtujących powierzchnię Polski, - odczytywanie określonych	Ocena celująca: określa cechy rzeźby powierzchni Polski, wymienia czynniki wewnętrzne i zewnętrzne kształtujące powierzchnię Polski, interpretuje krzywą hipsometryczną, omawia nazwy pasów ukształtowania powierzchni Polski i wskazuje na mapie Polski, wymienia	Praca z mapą: fizyczną Polski, konturową (zaznaczenie pasów ukształtowania powierzchni Polski, wpisanie	

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

				Polski, - krzywa hipsometryczna, - nazwy pasów ukształtowania powierzchni Polski, - krainy geograficzne w poszczególnych pasach, - wysokości bezwzględne najwyższego i najniższego punktu Polski, - wpływ budowy geologicznej na rzeźbę i ukształtowanie powierzchni,	hipsometryczną, - omawia nazwy pasów ukształtowania powierzchni Polski i wskazuje na mapie Polski, - wymienia krainy geograficzne w poszczególnych pasach, wskazuje na mapie Polski, - określa wysokości bezwzględne najwyższego i najniższego punktu Polski, wskazuje na mapie, - wyjaśnia wpływ budowy geologicznej na rzeźbę i ukształtowanie powierzchni, NACOBZU: Pasy ukształtowania powierzchni Polski, krainy geograficzne, najwyższy i najniższy punkt Polski.	wysokości z krzywej hipsometrycznej, - omawianie pasów ukształtowania powierzchni Polski i wskazywanie na mapie Polski, - wskazywanie krain geograficznych w poszczególnych pasach na mapie Polski, - określanie wysokości bezwzględnej najwyższego i najniższego punktu Polski, wskazywanie na mapie tych punktów, - wyjaśnia wpływ budowy geologicznej na rzeźbę i ukształtowanie powierzchni,	krainy geograficzne w poszczególnych pasach, wskazuje na mapie Polski, określa wysokości bezwzględne najwyższego i najniższego punktu Polski, wskazuje na mapie, wyjaśnia wpływ budowy geologicznej na rzeźbę i ukształtowanie powierzchni. Wzorcowo wywiązuje się z powierzonych zadań, jego postawa jest wzorcem do naśladowania; Ocena bardzo dobra: określa cechy rzeźby powierzchni Polski, wymienia czynniki wewnętrzne i zewnętrzne kształtujące powierzchnię Polski, omawia nazwy pasów ukształtowania powierzchni Polski i wskazuje na mapie Polski, wymienia krainy geograficzne w poszczególnych pasach, wskazuje na mapie Polski, określa wysokości bezwzględne najwyższego i najniższego punktu Polski, wskazuje na mapie, wyjaśnia wpływ budowy geologicznej na rzeźbę i ukształtowanie powierzchni; Ocena dobra: określa cechy rzeźby powierzchni Polski, wymienia czynniki wewnętrzne i zewnętrzne kształtujące powierzchnię Polski, omawia nazwy pasów ukształtowania powierzchni Polski i wskazuje na mapie Polski, wymienia krainy geograficzne w poszczególnych pasach, wskazuje na mapie Polski, określa wysokości bezwzględne najwyższego i najniższego punktu Polski, wskazuje na mapie; Ocena dostateczna: z niewielką pomocą nauczyciela określa cechy rzeźby powierzchni Polski, omawia nazwy pasów ukształtowania powierzchni Polski i wskazuje na mapie Polski, z niewielką pomocą wymienia krainy geograficzne w poszczególnych	krain w odpowiednie miejsce, zaznaczenie najwyższego i najniższego punktu Polski) Obliczanie wysokości względnej między najwyższym a najniższym punktem Polski.	
--	--	--	--	--	---	---	--	--	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							pasach, wskazuje na mapie Polski, określa wysokości bezwzględne najwyższego i najniższego punktu Polski, wskazuje na mapie; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela określa cechy rzeźby powierzchni Polski, nazwy pasów ukształtowania powierzchni Polski i wskazuje na mapie Polski, odczytuje wysokości bezwzględne najwyższego i najniższego punktu Polski, wskazuje na mapie;		
7		1	Jak zlodowacenia wpłynęły na obecny krajobraz Polski?	-terminy: glacjał, interglacjał - zasięgi zlodowaceń - formy polodowcowe na Niziu Polskim: erozyjne i akumulacyjne - formy polodowcowe w górach - krajobraz młodoglacjalny i staroglacjalny, - pokrywy lessowe - wydmy śródlądowe	-wyjaśnia terminy: glacjał, interglacjał, - wskazuje zasięgi zlodowaceń - wymienia i wskazuje formy polodowcowe na Niziu Polskim: erozyjne i akumulacyjne - wymienia i wskazuje formy polodowcowe w górach, - omawia krajobraz młodoglacjalny i staroglacjalny, - wskazuje pokrywy lessowe na obszarze Polski i wydmy śródlądowe, NACOBZU: Formy polodowcowe na Niziu Polskim i w górach. Krajobraz młodoglacjalny i staroglacjalny.	-wyjaśnianie terminów: glacjał, interglacjał- wykorzystanie słowników geograficznych - wskazywanie zasięgów zlodowaceń na mapie Polski - wymienianie i wskazywanie form polodowcowych na Niziu Polskim na mapie Polski - wymienianie i wskazywanie form polodowcowych występujących w górach, - omawianie różnic między krajobrazem młodoglacjalnym a staroglacjalnym, - wskazywanie na mapie Polski największych obszarów lessowych i obszarów wydmy śródlądowych w Polsce	Ocena celująca: wyjaśnia terminy: glacjał, interglacjał, wskazuje zasięgi zlodowaceń, wymienia i wskazuje formy polodowcowe na Niziu Polskim: erozyjne i akumulacyjne, wymienia i wskazuje formy polodowcowe w górach, omawia krajobraz młodoglacjalny i staroglacjalny, wskazuje pokrywy lessowe na obszarze Polski i wydmy śródlądowe, wzorcowo potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy; Ocena bardzo dobra: wyjaśnia terminy: glacjał, interglacjał, wymienia i wskazuje formy polodowcowe na Niziu Polskim: erozyjne i akumulacyjne, wymienia i wskazuje formy polodowcowe w górach, omawia krajobraz młodoglacjalny i staroglacjalny, wskazuje pokrywy lessowe na obszarze Polski i wydmy śródlądowe, bardzo dobrze współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami; Ocena dobra: wyjaśnia terminy: glacjał, interglacjał, wymienia i wskazuje formy polodowcowe na Niziu Polskim: erozyjne i akumulacyjne, wymienia formy polodowcowe w górach, omawia	Metoda aktywizująca. Praca w grupach: Mapa mentalna: 1. Formy polodowcowe akumulacyjne i erozyjne na Niziu Polskim. 2. Formy polodowcowe akumulacyjne i erozyjne w górach.	Lodowce górskie.

							krajobraz młodoglacjalny i staroglacjalny, wskazuje pokrywy lessowe na obszarze Polski i wydmy śródlądowe, współpracuje w zespole i komunikuje się z rówieśnikami; Ocena dostateczna: wymienia i wskazuje formy polodowcowe na Niziu Polskim: erozyjne i akumulacyjne, wymienia formy polodowcowe w górach, omawia krajobraz młodoglacjalny i staroglacjalny, wskazuje pokrywy lessowe na obszarze Polski, stara się współpracować w zespole i komunikować się z rówieśnikami; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wymienia i wskazuje formy polodowcowe na Niziu Polskim: erozyjne i akumulacyjne, wymienia formy polodowcowe w górach, omawia krajobraz młodoglacjalny i staroglacjalny,		
8		1	Skały i minerały. Których skał w Polsce występuje najwięcej?	- podział skał - skały w moim regionie - skały na obszarze Polski, - wykorzystanie skał w różnych dziedzinach życia człowieka	- wyjaśnia terminy: skała, minerał, - dokonuje podziału skał - rozpoznaje na podstawie okazów główne rodzaje skał występujących w regionie i w Polsce, - wskazuje główne obszary występowania skał: granitów, bazaltów, marmurów, gnejsów, wapieni, piasków i żwirów, piaskowców, lessów, NACOBZU: Podział skał. Rozpoznawanie skał: granit, bazalt, piaskowiec, wapień, marmur, gnejs, sól kamienna, węgiel	- korzystając podręcznika: - wyjaśnianie terminów: skała, minerał, - dokonywanie podziału skał na podstawie planszy, - rozpoznawanie głównych rodzajów skał na podstawie okazów - omówienie i wskazanie występowania głównych rodzajów skał, - omówienie wykorzystania skał w różnych dziedzinach życia człowieka,	Ocena celująca- wyjaśnia terminy: skała, minerał, dokonuje podziału skał, rozpoznaje na podstawie okazów główne rodzaje skał występujących w regionie i w Polsce, wskazuje główne obszary występowania skał: granitów, bazaltów, marmurów, gnejsów, wapieni, piasków i żwirów, piaskowców, lessów, podaje ciekawe pomysły wykorzystania skał w różnych dziedzinach życia człowieka jego postawa jest wzorem do naśladowania; Ocena bardzo dobra- wyjaśnia terminy: skała, minerał, dokonuje podziału skał, rozpoznaje na podstawie okazów główne rodzaje skał występujących w regionie i w Polsce, wskazuje główne obszary występowania skał: granitów, bazaltów, marmurów, gnejsów, wapieni, piasków i	Praca w grupach. Rozpoznawanie okazów skał, opisywanie ich cech, dokonanie klasyfikacji. Metoda: Dyskusja okrągłego stołu. Przykłady wykorzystania skał w różnych dziedzinach życia człowieka.	Co to jest minerał? Bogactwo skał i minerałów. Surowce chemiczne- ekran interaktywny. Surowce mineralne Polski- ekran interaktywny.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

					kamienny, węgiel brunatny, torf, glina morenowa.		żwirów, piaskowców, lessów, angażuje się w pracy na lekcji; Ocena dobra- wyjaśnia terminy: skała, minerał, dokonuje podziału skał, rozpoznaje na podstawie okazów główne rodzaje skał występujących w regionie i w Polsce, wskazuje główne obszary występowania skał; Ocena dostateczna: z niewielką pomocą nauczyciela wyjaśnia terminy: skała, minerał, dokonuje podziału skał, z niewielką pomocą rozpoznaje na podstawie okazów główne rodzaje skał występujących w regionie i w Polsce; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wyjaśnia terminy: skała, minerał, dokonuje podziału skał, z pomocą rozpoznaje na podstawie okazów główne rodzaje skał występujących w regionie i w Polsce;		
9.-10	2	Zajęcia terenowe. Skały w najbliższej okolicy.	- posługiwanie się mapą topograficzną, - korzystanie z kompasu - skały w mojej okolicy: skały powierzchniowe	- posługuje się mapą topograficzną, - korzysta z kompasu - pracuje zgodnie z poleceniami w karcie pracy -przemieszcza się wzdłuż wyznaczonego szlaku. - gromadzi napotkane skały powierzchniowe, - dokonuje klasyfikacji skał - opisuje cechy zewnętrzne skał - charakteryzuje warunki w jakich powstały skały - NACOBZU: Rozpoznawanie skal w najbliższej okolicy.	-posługiwanie się mapą topograficzną, - korzystanie z kompasu -przemieszczanie się wzdłuż wyznaczonego szlaku. - gromadzenie napotkanych skał powierzchniowych, - dokonywanie klasyfikacji - opisywanie cech zewnętrznych skał - charakteryzowanie warunków w jakich powstały skały, -	Ocena celująca: posługuje się mapą topograficzną, korzysta z kompasu, pracuje zgodnie z poleceniami w karcie pracy, przemieszcza się wzdłuż wyznaczonego szlaku, gromadzi napotkane skały powierzchniowe, dokonuje klasyfikacji opisuje cechy zewnętrzne skał,charakteryzuje warunki w jakich powstały wzorcowo potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy; Ocena bardzo dobra: posługuje się mapą topograficzną, korzysta z kompasu, pracuje zgodnie z poleceniami w karcie pracy, przemieszcza się wzdłuż wyznaczonego szlaku, gromadzi napotkane skały powierzchniowe, dokonuje klasyfikacji opisuje cechy zewnętrzne skał,charakteryzuje warunki	Karta pracy. Propozycje zadań: 1. Posługując się mapą topograficzną i kompasem uczeń kieruje się wyznaczoną trasą. 2.Gromadzi napotkane okazy skał. 3Dokonuje rozpoznania, klasyfikacji i opisu cech zewnętrznych skał. 4. Zebranyymi okazami wzbogaca gablotę szkolną.		

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							w jakich powstały bardzo dobrze współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami; Ocena dobra: posługuje się mapą topograficzną, korzysta z kompasu, pracuje zgodnie z poleceniami w karcie pracy, przemieszcza się wzdłuż wyznaczonego szlaku, gromadzi napotkane skały powierzchniowe, dokonuje klasyfikacji opisuje cechy zewnętrzne skał współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami; Ocena dostateczna: posługuje się mapą topograficzną, korzysta z kompasu, przemieszcza się wzdłuż wyznaczonego szlaku, gromadzi napotkane skały powierzchniowe, , stara się współpracować w zespole i właściwie komunikować z rówieśnikami; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela posługuje się mapą topograficzną, korzysta z kompasu, przemieszcza się wzdłuż wyznaczonego szlaku, gromadzi napotkane skały powierzchniowe, ,		
11		1	Czy Polska jest krajem bogatym w surowce mineralne?	- główny podział surowców mineralnych, - występowanie surowców mineralnych na obszarze Polski - import surowców deficytowych, - znaczenie gospodarcze	- dokonuje podziału surowców mineralnych na metaliczne, energetyczne, chemiczne i skalne, - omawia rozmieszczenie surowców mineralnych na obszarze Polski, - wymienia deficytowe surowce importowane, na które jest duże zapotrzebowanie np.: gaz ziemny, ropa naftowa,	- dokonywanie podziału surowców mineralnych, - omawianie rozmieszczenia surowców mineralnych na obszarze Polski, korzystając z mapy gospodarczej, - korzystanie z zasobów internetu do zobrazowania surowców metalicznych, energetycznych, chemicznych	Ocena celująca: dokonuje podziału surowców mineralnych na metaliczne, energetyczne, chemiczne i skalne, omawia rozmieszczenie surowców mineralnych na obszarze Polski, wymienia deficytowe surowce importowane, na które jest duże zapotrzebowanie np.: gaz ziemny, ropa naftowa, wskazuje surowce w Polsce o dużych zasobach, omawia znaczenie gospodarcze surowców, wzorcowo potrafi	Praca w grupach: Tworzenie mapy surowcowej Polski, (posługiwanie się symbolami)	Mapa surowce mineralne Polski.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				surowców, -wskazuje surowce w Polsce o dużych zasobach, - omawia znaczenie gospodarcze surowców, - wymienia szkody w środowisku związane z działalnością górniczą NACOBZU: Występowanie surowców mineralnych i wykorzystanie gospodarcze.	- omówienie i wskazanie deficytowe surowców importowanych, na które jest duże zapotrzebowanie, -wskazywanie surowców w Polsce o dużych zasobach, - omawianie znaczenia gospodarczego surowców,	współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy; Ocena bardzo dobra: dokonuje podziału surowców mineralnych na metaliczne, energetyczne, chemiczne i skalne, omawia rozmieszczenie surowców mineralnych na obszarze Polski, wymienia deficytowe surowce importowane, na które jest duże zapotrzebowanie np.: gaz ziemny, ropa naftowa, wskazuje surowce w Polsce o dużych zasobach, omawia znaczenie gospodarcze surowców, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami; Ocena dobra: dokonuje podziału surowców mineralnych na metaliczne, energetyczne, chemiczne i skalne, omawia rozmieszczenie surowców mineralnych na obszarze Polski, wskazuje surowce w Polsce o dużych zasobach, omawia znaczenie gospodarcze surowców, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami; Ocena dostateczna: dokonuje podziału surowców mineralnych na metaliczne, energetyczne, chemiczne i skalne, ma problemy z rozmieszczeniem surowców mineralnych na obszarze Polski, wskazuje surowce w Polsce o dużych zasobach, stara się współpracować w zespole i właściwie komunikować się z rówieśnikami; Ocena dopuszczająca: dokonuje podziału surowców mineralnych na metaliczne, energetyczne, chemiczne i skalne, z pomocą nauczyciela rozmieszcza surowce mineralne na obszarze Polski oraz z jego pomocą		
--	--	--	--	--	--	--	--	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							wskazuje surowce o dużych zasobach, wymaga ciągłej motywacji do pracy w zespole ;		
12		1	Wpływ czynników klimatotwórczych na klimat w Polsce.	- elementy klimatu, -czynniki klimatotwórcze, -szerokość geograficzna - położenie w strefie umiarkowanej, - równoleżnikowy układ form powierzchni, - wysokość nad poziomem morza, - odległość od Atlantyku i Bałtyku, - wpływ ciepłego Prądu Północnoatlantyckiego (Golfsztromu) - cechy klimatu - elementy klimatu -przejściowość klimatyczna,	- wyjaśnia terminy: klimat, pogoda, - wymienia elementy klimatu, -omawia czynniki klimatotwórcze, - omawia cechy klimatu - analizuje mapy klimatyczne: przebieg izoterm stycznia i lipca, występowanie opadów atmosferycznych, napływ mas powietrza, wiatry,okres wegetacji roślin, - wskazuje obszary najcieplejsze i najzimniejsze w Polsce (Suwałki biegunem zimna) - wyjaśnia występowanie cienia opadowego w Polsce - omawia wpływ klimatu na rozwój rolnictwa w Polsce NACOBEZU: Czynniki klimatotwórcze i cechy klimatu Polski.	-korzystanie z podręcznika w celu wyjaśniania terminów: klimat, pogoda, -omówienie elementów klimatu, -omówienie czynników klimatotwórczych, - omówienie cech klimatu - analizowanie mapy klimatycznej: przebieg izoterm stycznia i lipca, występowanie opadów atmosferycznych, napływ mas powietrza, wiatry,okres wegetacji roślin, - wskazywanie obszarów najcieplejszych i najzimniejszych w Polsce (Suwałki biegunem zimna) - wyjaśnienia występowania cienia opadowego w Polsce,	Ocena celująca: wyjaśnia terminy: klimat, pogoda, wymienia elementy klimatu, omawia czynniki klimatotwórcze, omawia cechy klimatu, analizuje mapy klimatyczne: przebieg izoterm stycznia i lipca, występowanie opadów atmosferycznych, napływ mas powietrza, wiatry,okres wegetacji roślin, wskazuje obszary najcieplejsze i najzimniejsze w Polsce (Suwałki biegunem zimna),wyjaśnia występowanie cienia opadowego w Polsce, angażuje się w pracy na lekcji, wykonuje wszystkie zadania wzorcowo; Ocena bardzo dobra: wyjaśnia terminy: klimat, pogoda, wymienia elementy klimatu, omawia czynniki klimatotwórcze, omawia cechy klimatu, analizuje mapy klimatyczne, wskazuje obszary najcieplejsze i najzimniejsze w Polsce ,wyjaśnia występowanie cienia opadowego w Polsce, Ocena dobra: wyjaśnia terminy: klimat, pogoda, wymienia elementy klimatu, omawia większość czynników klimatotwórczych, omawia cechy klimatu, dokonuje właściwej analizy map klimatycznych, wskazuje obszary najcieplejsze i najzimniejsze w Polsce (Ocena dostateczna: wymienia elementy klimatu, omawia większość czynników klimatotwórczych, wskazuje cechy klimatu, stara się analizować mapy klimatyczne, wskazuje obszary najcieplejsze i najzimniejsze w Polsce, Ocena dopuszczająca: z pomocą	Praca z mapą klimatyczną Europy- układ wyżów i niżów w Europie, przeważający kierunek wiatrów.	Analiza schematu: Kierunki napływu mas powietrza na obszar Polski.

							nauczyciela wymienia elementy klimatu, omawia większość czynników klimatotwórczych, z pomocą nauczyciela wskazuje cechy klimatu, z pomocą nauczyciela analizuje mapy klimatyczne, wskazuje obszary najcieplejsze i najzimniejsze w Polsce,		
13		1	Wiatry lokalne w Polsce. Zadania obliczeniowe.	- mechanizm powstawania wiatru halnego i bryzy morskiej - czytanie klimatogramów różnych miejscowości położonych w różnych miejscach Polski, - obliczanie zadań dotyczących: średniej temperatury powietrza, amplitudy temperatur, sumy opadów, -obliczanie temperatury powietrza z zastosowaniem wysokości nad poziomem morza, -omawia zagrożenia wywołane zmianami klimatycznymi np.: nawałnice, trąby powietrzne	- wyjaśnia mechanizm powstawania wiatru halnego, bryzy dziennej i nocnej, - czyta klimatogramy różnych miejscowości położonych w różnych miejscach Polski, - oblicza zadania dotyczące: średniej temperatury powietrza, amplitudy temperatur, sumy opadów, -oblicza temperaturę powietrza z zastosowaniem wysokości nad poziomem morza, -omawia zagrożenia wywołane zmianami klimatycznymi np.: nawałnice, trąby powietrzne NACOBZU: Mechanizm powstawania wiatru halnego i bryzy morskiej. Obliczanie temperatury powietrza wraz z wysokością.	- omówienie plansz dotyczących wiatrów lokalnych -wyjaśnienie mechanizmu powstawania wiatru halnego, bryzy dziennej i nocnej, - czytanie klimatogramów różnych miejscowości położonych w różnych miejscach Polski, - obliczanie zadań dotyczących: średniej temperatury powietrza, amplitudy temperatur, sumy opadów, -obliczanie temperatury powietrza z zastosowaniem wysokości nad poziomem morza, -omawianie zagrożeń wywołanych zmianami klimatycznymi np.: nawałnice, trąby powietrzne	Ocena celująca: wyjaśnia mechanizm powstawania wiatru halnego, bryzy dziennej i nocnej, prawidłowo odczytuje klimatogramy różnych miejscowości położonych w różnych miejscach Polski, oblicza zadania dotyczące: średniej temperatury powietrza, amplitudy temperatur, sumy opadów, oblicza prawidłowo temperaturę powietrza z zastosowaniem wysokości nad poziomem morza, omawia zagrożenia wywołane zmianami klimatycznymi np.: nawałnice, trąby powietrzne, bezbłędnie oblicza zadania, podaje trafne odpowiedzi pracując metodą aktywizującą jest bardzo zaangażowany w pracy na lekcji; Ocena bardzo dobra: wyjaśnia mechanizm powstawania wiatru halnego, bryzy dziennej i nocnej, właściwie odczytuje klimatogramy różnych miejscowości położonych w różnych miejscach Polski, oblicza zadania dotyczące: średniej temperatury powietrza, amplitudy temperatur, sumy opadów, oblicza prawidłowo temperaturę powietrza z zastosowaniem wysokości nad poziomem morza, omawia zagrożenia wywołane zmianami klimatycznymi, podaje ciekawe odpowiedzi pracując metodą aktywizującą ; Ocena dobra: wyjaśnia mechanizm powstawania wiatru halnego, bryzy	Obliczanie o zadań dotyczących: średniej temperatury powietrza, amplitudy temperatur, sumy opadów, Obliczanie temperatury powietrza z zastosowaniem wysokości nad poziomem morza. Metoda „ burzy mózgów”- Zagrożenia wywołane zmianami klimatycznymi.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							dziennej i nocnej, odczytuje klimatogramy różnych miejscowości położonych w różnych miejscach Polski, oblicza zadania dotyczące: średniej temperatury powietrza, amplitudy temperatur, sumy opadów, oblicza prawidłowo temperaturę powietrza z zastosowaniem wysokości nad poziomem morza, popełnia niewielkie błędy obliczeniowe, omawia zagrożenia wywołane zmianami klimatycznymi; Ocena dostateczna: wyjaśnia mechanizm powstawania wiatru halnego, bryzy dziennej i nocnej, stara się odczytywać klimatogramy różnych miejscowości położonych w różnych miejscach Polski, oblicza zadania dotyczące: średniej temperatury powietrza, amplitudy temperatur, sumy opadów, oblicza temperaturę powietrza z zastosowaniem wysokości nad poziomem morza, popełnia błędy obliczeniowe, Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wyjaśnia mechanizm powstawania wiatru halnego, bryzy dziennej i nocnej, z pomocą nauczyciela odczytuje klimatogramy różnych miejscowości położonych w różnych miejscach Polski, z pomocą nauczyciela oblicza zadania dotyczące: średniej temperatury powietrza, amplitudy temperatur, sumy opadów;	
14. -15	2	Wody powierzchniowe i podziemne w Polsce.	-wody powierzchniowe - największe rzeki i ich dopływy - asymetria dorzeczy -ustrój rzek w Polsce	- wyjaśnia pojęcia: system rzeczny, rzeka główna, dorzecze, dopływ, zlewisko, dział wód, ujście deltowe i lejkowate, -wymienia wody powierzchniowe: rzeki, jeziora, bagna,	- praca ze słownikiem geograficznym- wyjaśnianie pojęć, - praca z mapą - wskazywanie największych rzek i ich dopływów, - korzystanie z mapy hydrologicznej- wyjaśnienie	Ocena celująca- wyjaśnia pojęcia: system rzeczny, rzeka główna, dorzecze, dopływ, zlewisko, dział wód, ujście deltowe i lejkowate, wymienia wody powierzchniowe: rzeki, jeziora, bagna, podaje przykłady na mapie, wskazuje największe rzeki i ich dopływy objaśnia asymetrię dorzeczy, omawia	Korzystanie ze słownika geograficznego w celu wyjaśnienia pojęć. Praca w grupach: 1.Na mapach konturowych	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				- największe jeziora i ich geneza - mapy batymetryczne jezior, - wody podziemne - znaczenie gospodarcze wód powierzchniowych i podziemnych, - zagrożenia powodziowe - wskazuje największe rzeki i ich dopływy - objaśnia asymetrię dorzeczy - omawia ustrój rzek w Polsce - wskazuje największe jeziora i ich genezę, - odczytuje głębokości z map batymetrycznych jezior, - wymienia wody podziemne: gruntowe, zaskórne, krasowe, mineralne - omawia znaczenie gospodarcze wód powierzchniowych i podziemnych, - charakteryzuje zagrożenia powodziowe NACOBEZU: Główne rzeki Polski i ich największe dopływy. Największe jeziora i ich geneza. Znaczenie gospodarcze wód powierzchniowych i podziemnych.	asymetrii dorzeczy - omówienie ustrów rzek w Polsce - praca z mapą - wskazywanie największych jezior - omówienie genezy jezior, - korzystanie z map batymetrycznych do odczytania głębokości, - dokonanie podziału wód podziemnych - omówienie znaczenia gospodarczego wód powierzchniowych i podziemnych, - charakteryzowanie zagrożenia powodziowe	ustrój rzek w Polsce, wskazuje największe jeziora i ich genezę, odczytuje głębokości z map batymetrycznych jezior, wymienia wody podziemne: gruntowe, zaskórne, krasowe, mineralne, podaje przykłady, omawia znaczenie gospodarcze wód powierzchniowych i podziemnych, charakteryzuje zagrożenia powodziowe, wzorcowo potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy; Ocena bardzo dobra- wyjaśnia pojęcia: system rzeczny, rzeka główna, dorzecze, dopływ, zlewisko, dział wód, ujście deltowe i lejkowate, wymienia wody powierzchniowe: rzeki, jeziora, bagna, wskazuje największe rzeki i ich dopływy objaśnia asymetrię dorzeczy, omawia ustrój rzek w Polsce, wskazuje największe jeziora i ich genezę, odczytuje głębokości z map batymetrycznych jezior, wymienia wody podziemne: gruntowe, zaskórne, krasowe, mineralne, omawia znaczenie gospodarcze wód powierzchniowych i podziemnych, charakteryzuje zagrożenia powodziowe, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- wyjaśnia pojęcia: system rzeczny, rzeka główna, dorzecze, dopływ, zlewisko, dział wód, ujście deltowe i lejkowate, wymienia wody powierzchniowe: rzeki, jeziora, bagna, wskazuje największe rzeki i ich dopływy objaśnia asymetrię dorzeczy, omawia ustrój rzek w Polsce, wskazuje największe jeziora i ich genezę, wymienia wody podziemne: gruntowe, zaskórne, krasowe, mineralne, omawia znaczenie gospodarcze wód powierzchniowych i	podpisanie najdłuższych rzek i ich największych dopływów. Zaznaczenie rodzajów ujść rzecznych. Podpisanie największych jezior w Polsce i wskazanie ich genezy. Wykorzystanie roczników statystycznych do opracowania diagramu dotyczącego długości rzek w Polsce. Wyjaśnienie znaczenia gospodarczego wód powierzchniowych i podziemnych.	
--	--	--	--	--	---	--	--	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

						podziemnych, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna- z niewielką pomocą nauczyciela wyjaśnia pojęcia: system rzeczny, rzeka główna, dorzecze, dopływ, zlewisko, dział wód, ujście deltowe i lejkowate, wymienia wody powierzchniowe: rzeki, jeziora, bagna, wskazuje największe rzeki i ich dopływy, objaśnia asymetrię dorzeczy, omawia ustrój rzek w Polsce, wskazuje największe jeziora, dokonuje podziału wód podziemnych, omawia znaczenie gospodarcze wód powierzchniowych i podziemnych, stara się współpracować w zespole, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wyjaśnia pojęcia: system rzeczny, rzeka główna, dorzecze, dopływ, zlewisko, dział wód, ujście deltowe i lejkowate, wymienia wody powierzchniowe: rzeki, jeziora, bagna, wskazuje największe rzeki i ich dopływy z pomocą nauczyciela omawia ustrój rzek w Polsce, wskazuje największe jeziora, omawia znaczenie gospodarcze wód powierzchniowych i podziemnych, wymaga ciągłej motywacji do pracy w zespole;		
16. -17	2	Zajęcia terenowe. Wody powierzchniowe mojej okolicy.	- badanie czystości wody, - pomiar przepływu wody, - odczytanie stanu wody w rzece - formy erozyjne i akumulacyjne rzeki	- bada czystość wody - dokonuje pomiaru szybkości przepływu wody, - odczytuje stan wody w rzece - wymienia i wskazuje formy erozyjne i akumulacyjne rzeki - omawia znaczenie gospodarcze wód najbliższej okolicy	- badanie fizyko-chemiczne czystości wody - dokonanie pomiaru szybkości przepływu wody, - odczytywanie stanu wody w rzece - wskazywanie form erozyjnych i akumulacyjnych rzeki - omówienie znaczenia	Ocena celująca: bada czystość wody, dokonuje pomiaru szybkości przepływu wody, odczytuje stan wody w rzece, wymienia i wskazuje formy erozyjne i akumulacyjne rzeki, omawia znaczenie gospodarcze wód najbliższej okolicy, wzorcowo pracuje i wykonuje celującą zadania w karcie pracy, jego postawa jest przykładem dla rówieśników, Ocena bardzo dobra: bada czystość	Karta pracy: 1. Badanie czystości wody. 2. Pomiar szybkości przepływu wody. 3. Odczytanie stanu wód w rzece. 4. Opisanie form erozyjnych i	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

					NACOBZU: Umiejętność dokonywania pomiarów i badań.	gospodarczego wód najbliższej okolicy	wody, dokonuje pomiaru szybkości przepływu wody, odczytuje stan wody w rzece, wymienia i wskazuje formy erozyjne i akumulacyjne rzeki, omawia znaczenie gospodarcze wód najbliższej okolicy, prawidłowo pracuje i wykonuje zadania w karcie pracy; Ocena dobra: bada czystość wody, dokonuje pomiaru szybkości przepływu wody, odczytuje stan wody w rzece, stara się wymienić i wskazać formy erozyjne i akumulacyjne rzeki, omawia znaczenie gospodarcze wód najbliższej okolicy, wykonuje zadania w karcie pracy; Ocena dostateczna: bada czystość wody, dokonuje pomiaru szybkości przepływu wody, odczytuje stan wody w rzece, z niewielką pomocą nauczyciela stara się wymienić i wskazać formy erozyjne i akumulacyjne rzeki, omawia znaczenie gospodarcze wód najbliższej okolicy, wykonuje zadania w karcie pracy bardzo niestarannie; Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela bada czystość wody, dokonuje pomiaru szybkości przepływu wody, odczytuje stan wody w rzece, z pomocą nauczyciela omawia znaczenie gospodarcze wód najbliższej okolicy, wykonuje zadania w karcie pracy z pomocą nauczyciela;	akumulacyjnych rzeki.	
18		1	Gleby w Polsce.	- wpływ czynników na powstawanie gleby, -gleby strefowe -gleby astrefowe, -rozmieszczenie gleb, -profile glebowe,	-wyjaśnia termin gleba, - podaje czynniki wpływające na przebieg procesu glebotwórczego, -wymienia typy gleb strefowych: bielcowe, brunatne i płowe, czarnoziemy - podaje gleby astrefowe: mady,	- podanie czynników wpływających na przebieg procesu glebotwórczego, -omówienie typów gleb -scharakteryzowanie gleb astrefowych: mady, rędziny, czarne ziemie, torfowe i górskie,	Ocena celująca- wyjaśnia termin gleba, podaje czynniki wpływające na przebieg procesu glebotwórczego, wymienia typy gleb strefowych: bielcowe, brunatne i płowe, czarnoziemy, podaje gleby astrefowe: mady, rędziny, czarne ziemie, torfowe i górskie, wskazuje na mapie najbardziej urodzajne gleby i niezbyt		

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

			-bonitacja gleb, -znaczenie gospodarcze gleb, -degradacja gleb w Polsce,	rędziny, czarne ziemie, torfowe i górskie, - wskazuje na mapie najbardziej urodzajne gleby i niezbyt żyzne w Polsce, - omawia profile glebowe, - wskazuje różnice w budowie profilów glebowych, gleb żyznych i mało urodzajnych, -wyjaśnia, że stosuje się bonitację gleb, -objaśnia zależności między jakością gleby a wielkością zbiorów zbóż i innych roślin, - omawia znaczenie gospodarcze i degradację gleb w Polsce, NACOBZU: Typy gleb w Polsce i ich rozmieszczenie. Znaczenie gospodarcze gleb.	- wskazywanie na mapie najbardziej urodzajnych gleb i niezbyt żyznych w Polsce, - omawianie profilów glebowych, - wskazywanie różnic w budowie profilów glebowych, gleb żyznych i mało urodzajnych, -wyjaśnianie stosowania bonitacji gleb, -objaśnianie zależności między jakością gleby a wielkością zbiorów zbóż i innych roślin, - omawianie znaczenia gospodarczego i degradacji gleb w Polsce,	żyzne w Polsce,omawia profile glebowe, wskazuje różnice w budowie profilów glebowych, gleb żyznych i mało urodzajnych, wyjaśnia, że stosuje się bonitację gleb,objaśnia zależności między jakością gleby a wielkością zbiorów zbóż i innych roślin,omawia znaczenie gospodarcze i degradację gleb w Polsce, Ocena bardzo dobra- wyjaśnia termin gleba, podaje czynniki wpływające na przebieg procesu glebotwórczego,wymienia typy gleb strefowych: bielcowe, brunatne i płowe, czarnoziemy, podaje gleby astrefowe: mady, rędziny, czarne ziemie, torfowe i górskie, wskazuje na mapie najbardziej urodzajne gleby i niezbyt żyzne w Polsce, objaśnia zależności między jakością gleby a wielkością zbiorów zbóż i innych roślin,omawia znaczenie gospodarcze i degradację gleb w Polsce, Ocena dobra- wyjaśnia termin gleba, podaje czynniki wpływające na przebieg procesu glebotwórczego,wymienia typy gleb strefowych: bielcowe, brunatne i płowe, czarnoziemy, podaje gleby astrefowe: mady, rędziny, czarne ziemie, torfowe i górskie, wskazuje na mapie najbardziej urodzajne gleby i niezbyt żyzne w Polsce, objaśnia zależności między jakością gleby a wielkością zbiorów zbóż i innych roślin, omawia znaczenie gospodarcze, Ocena dostateczna- wyjaśnia termin gleba, podaje czynniki wpływające na przebieg procesu glebotwórczego,wymienia typy gleb strefowych: bielcowe, brunatne i płowe, czarnoziemy, podaje gleby astrefowe: mady, rędziny, czarne ziemie, torfowe i górskie, wskazuje na mapie najbardziej	
--	--	--	---	---	---	---	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							urodzajne gleby i niezbyt żyzne w Polsce, omawia znaczenie gospodarcze, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wyjaśnia termin gleba, podaje czynniki wpływające na przebieg procesu glebotwórczego, wymienia typy gleb strefowych: bielcowe, brunatne i płowe, czarnoziemny, podaje gleby astrefowe: mady, rędziny, czarne ziemie, torfowe i górskie, z pomocą nauczyciela wskazuje na mapie najbardziej urodzajne gleby i niezbyt żyzne w Polsce, omawia znaczenie gospodarcze;		
19		1	Lasy w Polsce.	- typy lasów - lesistość w Polsce - największe kompleksy leśne - funkcje lasów, - gospodarcze znaczenie lasów, - świat zwierzęcy, zwierzęta chronione w Polsce,	- wymienia typy lasów w Polsce - omawia lesistość w Polsce, - wskazuje największe kompleksy leśne, - charakteryzuje funkcje lasu - omawia gospodarcze znaczenie lasów, - wymienia zwierzęta żyjące w polskich lasach - wymienia zwierzęta chronione NACOBZU: Typy lasów w Polsce. Znaczenie gospodarcze lasów.	- korzystanie z podręcznika i atlasu: - dokonywanie podziału na typy lasów - wskazywanie składu gatunkowego drzew w poszczególnych typach lasów w Polsce - omawianie lesistości i rozmieszczenia zwierząt - wskazywanie największych kompleksów leśnych, - wskazywanie zwierząt chronionych, - omawianie funkcji lasów oraz ich - gospodarczego znaczenia ,	Ocena celująca- wymienia typy lasów w Polsce, omawia lesistość w Polsce, wskazuje największe kompleksy leśne, charakteryzuje funkcje lasu, omawia gospodarcze znaczenie lasów, wymienia zwierzęta żyjące w polskich lasach wymienia zwierzęta chronione, podaje ciekawe przykłady pracując metodą aktywizującą, Ocena bardzo dobra- wymienia typy lasów w Polsce, omawia lesistość w Polsce, wskazuje największe kompleksy leśne, charakteryzuje funkcje lasu, omawia gospodarcze znaczenie lasów, wymienia zwierzęta żyjące w polskich lasach wymienia zwierzęta chronione, Ocena dobra- wymienia typy lasów w Polsce, wskazuje największe kompleksy leśne w Polsce, wymienia funkcje lasu, omawia gospodarcze znaczenie lasów, wymienia zwierzęta żyjące w polskich lasach wymienia zwierzęta chronione, Ocena dostateczna- wymienia typy lasów w Polsce, wskazuje największe kompleksy leśne w Polsce, wymienia	Metoda aktywizująca: Burza mózgów- Dlaczego należy zwiększać powierzchnię lasów ?	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							funkcje lasu, omawia gospodarcze znaczenie lasów, wymienia zwierzęta żyjące w polskich lasach, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wymienia typy lasów w Polsce i wskazuje największe kompleksy leśne w Polsce, wymienia funkcje lasu, omawia gospodarcze znaczenie lasów;		
20	Ludność Polski i urbanizacja.	1	Dlaczego w Polsce maleje liczba ludności?	- liczba ludności, - zmiany liczby ludności w Polsce na przestrzeni lat, - przyrost naturalny, - współczynnik przyrostu naturalnego, - kierunki migracji - saldo migracji - przyrost rzeczywisty - Polacy poza granicami kraju- Polonie - współczesny model rodziny -	- podaje liczbę ludności, - wskazuje zmiany liczby ludności w Polsce na przestrzeni lat, - oblicza przyrost naturalny, - oblicza współczynnik przyrostu naturalnego, - wskazuje rodzaje i kierunki migracji – oblicza saldo migracji i przyrost rzeczywisty, - wskazuje miejsca na świecie, gdzie zamieszkują duże skupiska Polaków, - omawia współczesny model rodziny, NACOBZU: Zna liczbę ludności Polski. Oblicza przyrost naturalny, współczynnik przyrostu naturalnego i przyrost rzeczywisty. Wymienia kierunki migracji.	- korzystanie z rocznika statystycznego – porównanie liczby ludności na przestrzeni lat oraz z innymi państwami europejskimi, - wskazywanie zmiany liczby ludności w Polsce na przestrzeni lat, - obliczanie przyrostu naturalnego i współczynnika przyrostu naturalnego, - wskazywanie rodzajów i kierunków migracji - obliczanie salda migracji i przyrostu rzeczywistego - wskazywanie Polonii na świecie - omawianie współczesnego modelu rodziny,	Ocena celująca- podaje liczbę ludności, wskazuje zmiany liczby ludności w Polsce na przestrzeni lat, oblicza przyrost naturalny, oblicza współczynnik przyrostu naturalnego, wskazuje rodzaje i kierunki migracji – oblicza saldo migracji i przyrost rzeczywisty, wskazuje miejsca na świecie, gdzie zamieszkują duże skupiska Polaków, omawia współczesny model rodziny, podaje ciekawe argumenty pracując metodą aktywizującą, Ocena bardzo dobra- podaje liczbę ludności, wskazuje zmiany liczby ludności w Polsce na przestrzeni lat, oblicza przyrost naturalny, oblicza współczynnik przyrostu naturalnego, wskazuje rodzaje i kierunki migracji – oblicza saldo migracji i przyrost rzeczywisty, wskazuje miejsca na świecie, gdzie zamieszkują duże skupiska Polaków, omawia współczesny model rodziny, Ocena dobra- podaje liczbę ludności, wskazuje zmiany liczby ludności w Polsce na przestrzeni lat, oblicza przyrost naturalny, oblicza współczynnik przyrostu naturalnego, popełnia niewielkie błędy, wskazuje rodzaje i kierunki migracji – oblicza saldo migracji i przyrost rzeczywisty, wskazuje miejsca na świecie, gdzie zamieszkują duże skupiska Polaków,	Metoda aktywizująca: Okrągłego stołu. Dlaczego w Polsce maleje liczba ludności? Dlaczego dominuje model rodziny 2+1?	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							Ocena dostateczna- podaje liczbę ludności, oblicza przyrost naturalny, oblicza współczynnik przyrostu naturalnego, popełnia błędy, wskazuje rodzaje i kierunki migracji – oblicza saldo migracji, wskazuje miejsca na świecie, gdzie zamieszkują duże skupiska Polaków, Ocena dopuszczająca- podaje liczbę ludności, z pomocą nauczyciela oblicza przyrost naturalny, oblicza współczynnik przyrostu naturalnego, wskazuje rodzaje i kierunki migracji, wskazuje miejsca na świecie, gdzie zamieszkują duże skupiska Polaków,		
21		1	Struktura wieku i płci ludności. Rozmieszczenie ludności w Polsce.	- piramida wieku i płci - długość życia - liczba kobiet i mężczyzn w poszczególnych przedziałach wiekowych - współczynnik feminizacji, -rozmieszczenie ludności - czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności, - gęstość zaludnienia w Polsce, -województwa o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia -obliczanie gęstości zaludnienia	- analizuje piramidę wieku i płci: wyż e i niż e demograficzne, charakteryzuje długość życia w Polsce kobiet i mężczyzn, urodzenia i zgony w poszczególnych przedziałach wiekowych, - oblicza współczynnik feminizacji, - wskazuje województwa o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia, - omawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności: przyrodnicze, historyczne, społeczno- ekonomiczne, -oblicza gęstość zaludnienia w Polsce NACOBZU: Umiejętność czytania piramidy wieku i płci. Rozmieszczenie ludności w Polsce.	- analizowanie piramidy wieku i płci, - stwierdzenie na podstawie piramidy wieku i płci, że Polska jest krajem starzejącym się, - obliczanie współczynnika feminizacji, - wskazywanie województw o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia, - omówienie czynników decydujących o rozmieszczeniu ludności, - analizowanie map gęstości zaludnienia, - odczytanie gęstości zaludnienia własnego regionu z mapy” Gęstość zaludnienia”, -obliczanie gęstości zaludnienia w Polsce;	Ocena celująca- analizuje piramidę wieku i płci: wyżej i niżżej demograficzne, charakteryzuje długość życia w Polsce kobiet i mężczyzn, urodzenia i zgony w poszczególnych przedziałach wiekowych, oblicza współczynnik feminizacji, wskazuje województwa o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia, omawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności: przyrodnicze, historyczne, społeczno- ekonomiczne, oblicza gęstość zaludnienia w Polsce, Ocena bardzo dobra- analizuje piramidę wieku i płci: wyżej i niżżej demograficzne, charakteryzuje długość życia w Polsce kobiet i mężczyzn, urodzenia i zgony w poszczególnych przedziałach wiekowych, wskazuje województwa o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia, omawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności: przyrodnicze, historyczne, społeczno- ekonomiczne, Ocena dobra- analizuje piramidę wieku	Zadania z piramidą wieku i płci.	

							i płci: wyże i niżej demograficzne, charakteryzuje długość życia w Polsce kobiet i mężczyzn, urodzenia i zgonów w poszczególnych przedziałach wiekowych, wskazuje województwa o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia, omawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności, Ocena dostateczna- z niewielką pomocą nauczyciela analizuje piramidę wieku i płci: wyżej i niżej demograficzne, charakteryzuje długość życia w Polsce kobiet i mężczyzn, urodzenia i zgonów w poszczególnych przedziałach wiekowych, wskazuje województwa o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia, z niewielką pomocą nauczyciela omawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela analizuje piramidę wieku i płci, wskazuje województwa o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia, wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności;		
22		1	Struktura zatrudnienia ludności w Polsce. Problemy bezrobocia.	- aktywność zawodowa ludności, - zatrudnienie ludności w trzech sektorach gospodarki narodowej, - cechy i zmiany struktury zatrudnienia, - przyczyny zmian struktury zatrudnienia,	- charakteryzuje aktywność zawodową ludności, - wymienia zatrudnienie ludności w trzech sektorach gospodarki narodowej, - omawia cechy i zmiany struktury zatrudnienia, - charakteryzuje przyczyny zmian struktury zatrudnienia, - omawia bezrobocie w Polsce, - określa przyczyny występowania bezrobocia w Polsce i w swoim	- analiza roczników statystycznych – aktywność zawodowa ludności, rosnące bezrobocie, zmiany na przestrzeni lat, - omawianie cech i zmian struktury zatrudnienia, - określanie przyczyn występowania bezrobocia w Polsce i w swoim województwie, - omawianie społecznych skutków występowania	Ocena celująca- charakteryzuje aktywność zawodową ludności, wymienia zatrudnienie ludności w trzech sektorach gospodarki narodowej, omawia cechy i zmiany struktury zatrudnienia, charakteryzuje przyczyny zmian struktury zatrudnienia, omawia bezrobocie w Polsce, określa przyczyny występowania bezrobocia w Polsce i w swoim województwie, omawia społeczne skutki występowania bezrobocia w Polsce, wzorcowo wykonuje diagramy, podaje trafne	Na podstawie rocznika statystycznego opracowanie diagramów dotyczących bezrobocia: 1. na tle województw 2. na tle państw europejskich. Metoda	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

			- bezrobocie w Polsce, -przyczyny występowania bezrobocia w Polsce i w swoim województwie, -społeczne skutki występowania bezrobocia w Polsce;	województwie, - omawia społeczne skutki występowania bezrobocia w Polsce; NACOBEZU: Zmiany w strukturze zatrudnienia, przyczyny i skutki bezrobocia.	bezrobocia w Polsce;	argumenty pracując metodą aktywizującą, Ocena bardzo dobra- charakteryzuje aktywność zawodową ludności, wymienia zatrudnienie ludności w trzech sektorach gospodarki narodowej, omawia cechy i zmiany struktury zatrudnienia, charakteryzuje przyczyny zmian struktury zatrudnienia, omawia bezrobocie w Polsce, określa przyczyny występowania bezrobocia w Polsce i w swoim województwie, omawia społeczne skutki występowania bezrobocia w Polsce, wykonuje diagramy, angażuje się w pracy na lekcji, Ocena dobra- wymienia zatrudnienie ludności w trzech sektorach gospodarki narodowej, omawia cechy i zmiany struktury zatrudnienia, charakteryzuje przyczyny zmian struktury zatrudnienia, omawia bezrobocie w Polsce, określa przyczyny występowania bezrobocia w Polsce i w swoim województwie, omawia społeczne skutki występowania bezrobocia w Polsce, prawidłowo wykonuje diagramy, Ocena dostateczna- wskazuje cechy i zmiany struktury zatrudnienia, wskazuje przyczyny zmian struktury zatrudnienia, omawia bezrobocie w Polsce, określa przyczyny występowania bezrobocia w Polsce i w swoim województwie, omawia społeczne skutki występowania bezrobocia w Polsce, popełnia błędy w wykonując diagramy, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wskazuje cechy i zmiany struktury zatrudnienia, przyczyny zmian struktury zatrudnienia, określa przyczyny występowania bezrobocia w Polsce i w	metaplanu: W jaki sposób zlikwidować bezrobocie w Polsce?	
--	--	--	---	--	-----------------------------	---	---	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							swoim województwie, omawia społeczne skutki występowania bezrobocia w Polsce, z pomocą nauczyciela wykonuje diagramy;		
23		1	Procesy urbanizacyjne w Polsce.	- czynniki decydujące o powstawaniu miast, - nierównomierne rozmieszczenie miast - największe miasta w Polsce, - miasta w moim regionie, - aglomeracje monocentryczne i policentryczne - obliczanie wskaźnika urbanizacji,	- wymienia czynniki decydujące o powstawaniu miast, - omawia rozmieszczenie nierównomierne miast - wskazuje największe miasta w Polsce, - wymienia miasta w swoim regionie, - podaje różnice między aglomeracjami monocentrycznymi a policentrycznymi - oblicza wskaźnik urbanizacji, NACOBZU: Przyczyny rozwoju miast. Największe miasta. Obliczanie wskaźnika urbanizacji.	- praca z mapą i podręcznikiem w celu omówienia czynników decydujących o powstawaniu miast, - – wskazanie obszarów o zróżnicowanym rozmieszczeniu miast - wskazanie największych miast w Polsce, oraz miast w swoim regionie, - wyjaśnienie różnic między aglomeracją monocentryczną i policentryczną - obliczanie wskaźnika urbanizacji,	Ocena celująca: wymienia czynniki decydujące o powstawaniu miast, omawia rozmieszczenie nierównomierne miast, wskazuje największe miasta w Polsce, wymienia miasta w swoim regionie, podaje różnice między aglomeracjami monocentrycznymi a policentrycznym, oblicza wskaźnik urbanizacji, jego postawa jest wzorem do naśladowania, wzorcowo wykonuje diagramy; Ocena bardzo dobra: wymienia czynniki decydujące o powstawaniu miast, omawia rozmieszczenie nierównomierne miast, wskazuje największe miasta w Polsce, wymienia miasta w swoim regionie, podaje różnice między aglomeracjami monocentrycznymi a policentrycznym, bezbłędnie oblicza wskaźnik urbanizacji, Ocena dobra: wymienia większość czynników decydujących o powstawaniu miast, omawia rozmieszczenie nierównomierne miast, wskazuje największe miasta w Polsce, wymienia miasta w swoim regionie, podaje różnice między aglomeracjami monocentrycznymi a policentrycznym, oblicza wskaźnik urbanizacji, Ocena dostateczna: wymienia większość czynników decydujących o powstawaniu miast, wskazuje największe miasta w Polsce, wymienia miasta w swoim regionie, podaje różnice między aglomeracjami monocentrycznymi a policentrycznym, oblicza wskaźnik urbanizacji, popełniając błędy w	Korzystanie z rocznika statystycznego. Wykonanie diagramów przedstawiających miasta o największej liczbie ludności. Obliczanie wskaźnika urbanizacji.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							obliczeniach, Ocena dopuszczająca: z pomocą nauczyciela wymienia czynniki decydujące o powstawaniu miast, wskazuje największe miasta w Polsce, wymienia miasta w swoim regionie, z pomocą nauczyciela oblicza wskaźnik urbanizacji,		
24	Rolnictwo i przemysł.	1	Warunki rozwoju rolnictwa w Polsce.	-warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa - pozaprzyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa, - struktura użytkowania ziemi, - struktura wielkości i własności gospodarstw rolnych,	- omawia warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa: nizinność obszaru klimat, długość trwania okresu wegetacyjnego, urodzajność gleby, -charakteryzuje pozaprzyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa: wielkość zatrudnienia w rolnictwie, struktura wielkości gospodarstw rolnych, własność gospodarstw rolnych, sposoby gospodarowania, nakłady finansowe na rozwój rolnictwa, kultura agrarna, -omawia strukturę użytkowania rolniczego ziemi i własności gospodarstw rolnych, - podaje średnią wielkość gospodarstwa rolnego oraz procentowy udział wielkości gospodarstw rolnych, NACOBEZU: Cechy struktury użytkowania ziemi. Wielkości i własności gospodarstw rolnych.	- korzystanie z podręcznika i atlasu: omawianie warunków przyrodniczych rozwoju rolnictwa -charakteryzowanie warunków rozwoju rolnictwa -omawianie struktur użytkowania rolniczego ziemi i własności gospodarstw rolnych, - wskazywanie średniej wielkości gospodarstwa rolnego w Polsce; - analizowanie na podstawie rocznika statystycznego wielkości gospodarstw rolnych w Polsce,	Ocena celująca- omawia warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa: nizinność obszaru klimat, długość trwania okresu wegetacyjnego, urodzajność gleby, charakteryzuje pozaprzyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa: wielkość zatrudnienia w rolnictwie, struktura wielkości gospodarstw rolnych, własność gospodarstw rolnych, sposoby gospodarowania, nakłady finansowe na rozwój rolnictwa, kultura agrarna,omawia strukturę użytkowania rolniczego ziemi i własności gospodarstw rolnych, podaje średnią wielkość gospodarstwa rolnego oraz procentowy udział wielkości gospodarstw rolnych, wzorcowo wykonuje kartogram, Ocena bardzo dobra- omawia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa,omawia strukturę użytkowania rolniczego ziemi i własności gospodarstw rolnych, podaje średnią wielkość gospodarstwa rolnego oraz procentowy udział wielkości gospodarstw rolnych, prawidłowo wykonuje kartogram, Ocena dobra- omawia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze	Wykonanie na mapie administracyjnej kartogramu dotyczącego : np.: 1.użytków rolnych 2. zużycia nawozów sztucznych w kg/ha 3. użytków rolnych w ha/ 1 ciągnik	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

						rozwoju rolnictwa, omawia strukturę użytkowania rolniczego ziemi i własności gospodarstw rolnych, podaje średnią wielkość gospodarstwa rolnego, wykonuje kartogram Ocena dostateczna- omawia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa, z niewielką pomocą nauczyciela omawia strukturę użytkowania rolniczego ziemi i własności gospodarstw rolnych, podaje średnią wielkość gospodarstwa rolnego, niestaranie wykonuje kartogram, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela omawia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa, z pomocą nauczyciela omawia strukturę użytkowania rolniczego ziemi i własności gospodarstw rolnych, z pomocą nauczyciela wykonuje kartogram;		
25	1	Zróżnicowanie rozmieszczenia upraw i chowu zwierząt gospodarskich.	- główne uprawy i ich rozmieszczenie, - uprawa roślin przemysłowych i ich przeznaczenie, - wymagania klimatyczno glebowe roślin uprawnych, - czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozmieszczenia chowu zwierząt: bydła , trzody chlewnej;	- wymienia główne uprawy i wskazuje ich rozmieszczenie na mapie Polski: pszenicy, ziemniaków, buraków cukrowych - omawia wymagania klimatyczno- glebowe roślin uprawnych, - wymienia rośliny przemysłowe i wyjaśnia ich przeznaczenie -wyjaśnia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozmieszczenia chowu zwierząt: bydła , trzody chlewnej i opłacalności produkcji,	- analizowanie map rolniczych dotyczących zasiewów i rozmieszczenia chowu zwierząt, -omawianie wymagań klimatyczno- glebowych roślin uprawnych, -wskazywanie roślin przemysłowych i wyjaśnianie ich przeznaczenia - - wykorzystanie zasobów internetu - omówienie przyczyn rozmieszczenia chowu zwierząt i opłacalności produkcji,	Ocena celująca- wymienia główne uprawy i wskazuje ich rozmieszczenie na mapie Polski: pszenicy, ziemniaków, buraków cukrowych, omawia wymagania klimatyczno- glebowe roślin uprawnych, wymienia rośliny przemysłowe i wyjaśnia ich przeznaczenie, wyjaśnia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozmieszczenia chowu zwierząt: bydła , trzody chlewnej i opłacalności produkcji, wzorcowo współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy zespołowej, Ocena bardzo dobra- wymienia główne uprawy i wskazuje ich rozmieszczenie na mapie Polski, omawia wymagania klimatyczno- glebowe roślin uprawnych,	Praca w grupach: opracowanie produkcji roślinnej i zwierzęcej w danych regionach np.:	1. Żuławy Wiślane 2. Nizina Śląska 3. Wyżyna Lubelska 4.Nizina Wielkopolska

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

					NACOBEZU: Główne uprawy i ich rozmieszczenie. Obszary chowu bydła, trzody chlewnej i owiec.		wymienia rośliny przemysłowe, wyjaśnia czynniki przyrodnicze i pozaprzrodnicze rozmieszczenia chowu zwierząt i opłacalności produkcji, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- wymienia główne uprawy i wskazuje ich rozmieszczenie na mapie Polski,wymienia rośliny przemysłowe, wyjaśnia czynniki przyrodnicze i pozaprzrodnicze rozmieszczenia chowu zwierząt,, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna- wymienia główne uprawy i wskazuje ich rozmieszczenie na mapie Polski popelniając błędy, wymienia rośliny przemysłowe, wyjaśnia czynniki przyrodnicze i pozaprzrodnicze rozmieszczenia chowu zwierząt, stara się współpracować w zespole i właściwie komunikować, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wymienia główne uprawy i wskazuje ich rozmieszczenie na mapie Polski,wymienia rośliny przemysłowe, wyjaśnia czynniki przyrodnicze i pozaprzrodnicze rozmieszczenia chowu zwierząt, wymaga stałej motywacji, by współpracować w zespole	
26	1	Rolnictwo Polski na tle rolnictwa Europy.	- zbiory i plony wybranych upraw w Polsce, - porównanie zbiorów Polski do zbiorów w wybranych państwach Europy, - zatrudnienie w rolnictwie - porównanie	-odczytuje zbiory i plony: pszenicy, ziemniaków i buraków cukrowych w Polsce, - odczytuje zbiory i plony pszenicy, ziemniaków i buraków cukrowych we Francji, Niemczech i Ukrainie, -porównuje plony i zbiory w Polsce z wybranymi krajami Europy, - odczytuje i porównuje ilość	-korzystanie z rocznika statystycznego : -odczytywanie zbioów i plonów pszenicy, ziemniaków i buraków cukrowych w Polsce, - odczytywanie zbiorów i plonów pszenicy, ziemniaków i buraków cukrowych we Francji, Niemczech i Ukrainie,	Ocena celująca -odczytuje zbiory i plony: pszenicy, ziemniaków i buraków cukrowych w Polsce, odczytuje zbiory i plony pszenicy, ziemniaków i buraków cukrowych we Francji, Niemczech i Ukrainie, porównuje plony i zbiory w Polsce z wybranymi krajami Europy, odczytuje i porównuje ilość osób zatrudnionych w rolnictwie, wielkość gospodarstw rolnych, zużycie nawozów sztucznych, wzorcowo wykonuje	Wykonanie wykresów słupkowych- porównanie np.: zbiorów i plonów lub zużycia nawozów sztucznych. Debata na temat żywności	

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

			powierzchni gospodarstw rolnych, - nakłady inwestycyjne na modernizację rolnictwa, - poziom infrastruktury technicznej, - zużycie nawozów sztucznych - rolnictwo ekologiczne;	osób zatrudnionych w rolnictwie, wielkość gospodarstw rolnych, zużycie nawozów sztucznych NACOBZU: Umiejętność analizowania map, wykresów, danych liczbowych.	-porównywanie plonów i zbiorów w Polsce z wybranymi krajami Europy, - odczytywanie i porównywanie ilości osób zatrudnionych w rolnictwie, wielkości gospodarstw rolnych, zużycia nawozów sztucznych;	wykresy słupkowe, Ocena bardzo dobra -odczytuje zbiory i plony: pszenicy, ziemniaków i buraków cukrowych w Polsce, we Francji, Niemczech i Ukrainie, porównuje plony i zbiory w Polsce z wybranymi krajami Europy, odczytuje i porównuje ilość osób zatrudnionych w rolnictwie, wielkość gospodarstw rolnych, zużycie nawozów sztucznych, prawidłowo wykonuje wykresy słupkowe, Ocena dobra -odczytuje zbiory i plony: pszenicy, ziemniaków i buraków cukrowych w Polsce, we Francji, Niemczech i Ukrainie, , odczytuje i porównuje ilość osób zatrudnionych w rolnictwie, wielkość gospodarstw rolnych, zużycie nawozów sztucznych, wykonuje wykresy słupkowe, Ocena dostateczna – z błędami odczytuje zbiory i plony: pszenicy, ziemniaków i buraków cukrowych w Polsce, we Francji, Niemczech i Ukrainie, z niewielką pomocą nauczyciela odczytuje i porównuje ilość osób zatrudnionych w rolnictwie, wielkość gospodarstw rolnych, zużycie nawozów sztucznych, wykonuje niestarannie wykresy słupkowe, Ocena dopuszczająca – z pomocą nauczyciela odczytuje zbiory i plony: pszenicy, ziemniaków i buraków cukrowych w Polsce, z pomocą nauczyciela odczytuje i porównuje ilość osób zatrudnionych w rolnictwie, wielkość gospodarstw rolnych, z pomocą nauczyciela wykonuje wykresy słupkowe,	ekologicznej.
--	--	--	--	---	---	---	---------------

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

27		1	Przemysł ważnym sektorem gospodarki narodowej.	- podział przemysłu na działy i gałęzie - restrukturyzacja polskiego przemysłu, - funkcje przemysłu, - czynniki lokalizacji przemysłu, - zakłady przemysłowe w swojej miejscowości, - zmiany zachodzące w przemyśle we własnym regionie	-dokonuje podziału przemysłu na działy i gałęzie -omawia restrukturyzację polskiego przemysłu, - omawia funkcje przemysłu: ekonomiczne, społeczne i przestrzenne, - charakteryzuje czynniki lokalizacji przemysłu: baza surowcowa, dostęp do wody, baza energetyczna, wysoko wykwalifikowana kadra pracownicza, rynek zbytu, -wymienia zakłady przemysłowe swojej miejscowości, -wskazuje zmiany zachodzące w przemyśle we własnym regionie NACOBEZU: Restrukturyzacja polskiego przemysłu. Czynniki lokalizacji.	-korzystanie z podręcznika i internetu -omówienie podziału przemysłu na działy i gałęzie - omówienie restrukturyzacji polskiego przemysłu, - charakteryzowanie funkcji przemysłu - omówienie czynników lokalizacji przemysłu - poinformowanie o zakładach przemysłowych swojej miejscowości, -omówienie zmian zachodzących w przemyśle we własnym regionie	Ocena celująca: dokonuje podziału przemysłu na działy i gałęzie omawia restrukturyzację polskiego przemysłu, omawia funkcje przemysłu: ekonomiczne, społeczne i przestrzenne, charakteryzuje czynniki lokalizacji przemysłu: baza surowcowa, dostęp do wody, baza energetyczna, wysoko wykwalifikowana kadra pracownicza, rynek zbytu, wymienia zakłady przemysłowe swojej miejscowości, oraz charakteryzuje zmiany zachodzące w przemyśle we własnym regionie, angażuje się w pracy, ma ciekawe pomysły, jego postawa jest wzorem do naśladowania; Ocena bardzo dobra: dokonuje podziału przemysłu na działy i gałęzie omawia restrukturyzację polskiego przemysłu, omawia funkcje przemysłu: ekonomiczne, społeczne i przestrzenne, charakteryzuje czynniki lokalizacji przemysłu: baza surowcowa, dostęp do wody, baza energetyczna, wysoko wykwalifikowana kadra pracownicza, rynek zbytu, wymienia zakłady przemysłowe swojej miejscowości, oraz charakteryzuje zmiany zachodzące w przemyśle we własnym regionie, angażuje się w pracy, ma ciekawe pomysły; Ocena dobra: dokonuje podziału przemysłu na działy i gałęzie, omawia funkcje przemysłu charakteryzuje czynniki lokalizacji przemysłu, wymienia zakłady przemysłowe swojej miejscowości, oraz charakteryzuje zmiany zachodzące w przemyśle we własnym regionie, Ocena dostateczna- dokonuje podziału przemysłu na działy i gałęzie,	Metoda metaplanu: Co wpłynęło na restrukturyzację polskiego przemysłu?	
----	--	---	--	--	---	--	--	--	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							omawia funkcje przemysłu charakteryzuje czynniki lokalizacji przemysłu, wymienia zakłady przemysłowe swojej miejscowości, Ocena dopuszczająca- dokonuje podziału przemysłu na działy i gałęzie, z pomocą nauczyciela omawia funkcje przemysłu, oraz czynniki lokalizacji przemysłu, wymienia zakłady przemysłowe swojej miejscowości,		
28		1	Górnictwo podstawą rozwoju przemysłu.	-górnictwo węgla kamiennego i brunatnego. - górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego, - górnictwo surowców metalicznych - górnictwo surowców chemicznych - wydobywanie surowców skalnych - znaczenie surowców mineralnych w gospodarce - surowce mineralne i skalne swojej okolicy	-omawia górnictwo węgla kamiennego i brunatnego, - wskazuje miejsca występowania oraz wielkość wydobycia, - wskazuje miejsce wydobycia surowców w Europie i na świecie -omawia górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego, - wskazuje miejsca występowania oraz wielkość wydobycia, - omawia import ropy naftowej i gazu ziemnego, - omawia górnictwo surowców metalicznych, wskazuje miejsce występowania rudy miedzi, rudy cynku i ołowiu, - charakteryzuje górnictwo surowców chemicznych: siarki, soli kamiennej i wskazuje miejsca występowania - wymienia surowce skalne i omawia ich wykorzystanie w gospodarce, - charakteryzuje znaczenie surowców mineralnych w	-korzystanie z mapy gospodarczej Polski i podręcznika: -omawianie górnictwa węgla kamiennego i brunatnego, - wskazywanie miejsc występowania surowców - analizowanie wielkości wydobycia na podstawie rocznika statystycznego - wskazywanie na podstawie rocznika statystycznego zajmowanego miejsca w wydobyciu surowców -omówienie górnictwa ropy naftowej i gazu ziemnego na podstawie podręcznika - korzystanie z rocznika statystycznego i mapy gospodarczej w celu wskazywania miejsc występowania oraz wielkości wydobycia, surowców, - omówienie importu ropy naftowej i gazu ziemnego oraz sposoby przesyłania tych surowców, - na podstawie mapy	Ocena celująca- omawia górnictwo węgla kamiennego i brunatnego, wskazuje miejsca występowania oraz wielkość wydobycia, wskazuje miejsce wydobycia surowców w Europie i na świecie omawia górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego, wskazuje miejsca występowania oraz wielkość wydobycia, omawia import ropy naftowej i gazu ziemnego, omawia górnictwo surowców metalicznych, wskazuje miejsce występowania rudy miedzi, rudy cynku i ołowiu, charakteryzuje górnictwo surowców chemicznych: siarki, soli kamiennej i wskazuje miejsca występowania wymienia surowce skalne i omawia ich wykorzystanie w gospodarce, charakteryzuje znaczenie surowców mineralnych w gospodarce, wymienia surowce mineralne i skalne swojej okolicy, wzorcowo potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy, Ocena bardzo dobra- omawia górnictwo węgla kamiennego i brunatnego, wskazuje miejsca	Praca w grupach: Tworzenie mapy surowcowej Polski: 1.grupa surowce energetyczne 2. grupa- surowce metaliczne 3. grupa -surowce chemiczne 4.grupa surowce skalne	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				gospodarce, - wymienia surowce mineralne i skalne swojej okolicy NACOBZU: Miejsce występowania złóż mineralnych w Polsce.	gospodarczej Polski : -omawianie górnictwa surowców metalicznych, - wskazywanie miejsc występowania rudy miedzi, rudy cynku i ołowiu- - charakteryzowanie wydobycia surowców chemicznych: siarki, soli kamiennej i wskazywanie miejsc występowania - omówienie surowców skalnych i ich wykorzystania w gospodarce, - charakteryzowanie znaczenia surowców mineralnych w gospodarce, - wskazywanie surowców mineralnych i skalnych w swojej okolicy	występowania, omawia górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego, wskazuje miejsca występowania oraz wielkość wydobycia, omawia import ropy naftowej i gazu ziemnego, omawia górnictwo surowców metalicznych, wskazuje miejsce występowania rudy miedzi, rudy cynku i ołowiu, charakteryzuje górnictwo surowców chemicznych: siarki, soli kamiennej i wskazuje miejsca występowania wymienia surowce skalne i omawia ich wykorzystanie w gospodarce, charakteryzuje znaczenie surowców mineralnych w gospodarce, wymienia surowce mineralne i skalne swojej okolicy, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- omawia górnictwo węgla kamiennego i brunatnego, wskazuje miejsca występowania, omawia górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego, wskazuje miejsca występowania, omawia import ropy naftowej i gazu ziemnego, omawia górnictwo surowców metalicznych, wskazuje miejsce występowania rudy miedzi, rudy cynku i ołowiu, charakteryzuje górnictwo surowców chemicznych i wskazuje miejsca występowania, wymienia surowce skalne, wymienia surowce mineralne i skalne swojej okolicy, współpracuje w zespole, Ocena dostateczna- omawia górnictwo węgla kamiennego i brunatnego, popełnia błędy wskazując miejsca występowania surowców, górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego, omawia górnictwo surowców metalicznych, , charakteryzuje		
--	--	--	--	---	---	--	--	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							górnictwo surowców chemicznych wymienia surowce skalne, ma problemy ze wskazaniem na mapie miejsc występowania surowców , wymienia surowce mineralne i skalne swojej okolicy, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela omawia: górnictwo węgla kamiennego i brunatnego, ropy naftowej i gazu ziemnego, surowców metalicznych, wymienia surowce metaliczne i surowce skalne;	
29	1	Energetyka w Polsce.	- odnawialne źródła energii, - nieodnawialne źródła energii, - elektrownie ciepłne: oparte na węglu kamiennym i węglu brunatnym, - elektrownie wodne wiatrowe, - elektrownie geotermalne - rozmieszczenie i moc największych elektrowni: ciepłych, wodnych i wiatrowych, - negatywny wpływ elektrowni ciepłych na środowisko, - elektrownie, elektrociepłownie mojej okolicy;	-omawia odnawialne źródła energii: woda, wiatr, energia słoneczna, odpady drzewne, biomasa, biogaz; - podaje przykłady nieodnawialnych źródeł energii, - charakteryzuje elektrownie ciepłne, wodne i wiatrowe, - rozmieszcza elektrownie na mapie i podaje moc największych elektrowni: ciepłych, wodnych i wiatrowych, - omawia negatywny wpływ elektrowni ciepłych na środowisko - wskazuje rodzaj elektrowni w swojej okolicy; NACOBZU: Produkcja energii elektrycznej z wykorzystaniem odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii.	-korzystanie z internetu, rocznika statystycznego i podręcznika: -omówienie odnawialnych źródeł energii, - wskazanie przykładów nieodnawialnych źródeł energii, - charakteryzowanie elektrowni ciepłych, wodnych i wiatrowych, - rozmieszczenie elektrowni na mapie i odczytanie mocy największych elektrowni: ciepłych, wodnych i wiatrowych - omówienie negatywnego wpływu elektrowni ciepłych na środowisko, - wskazanie rodzaju elektrowni w swojej okolicy i jej wpływu na środowisko przyrodnicze;	Ocena celująca- omawia odnawialne źródła energii, podaje przykłady nieodnawialnych źródeł energii, rozmieszcza elektrownie na mapie i podaje moc największych elektrowni: ciepłych, wodnych i wiatrowych, omawia negatywny wpływ elektrowni ciepłych na środowisko,- wskazuje rodzaj elektrowni w swojej okolicy, Ocena bardzo dobra- omawia odnawialne źródła energii, podaje przykłady nieodnawialnych źródeł energii, rozmieszcza elektrownie na mapie,omawia negatywny wpływ elektrowni ciepłych na środowisko,- wskazuje rodzaj elektrowni w swojej okolicy, Ocena dobra- wymienia przykłady odnawialnych źródeł energii, podaje przykłady nieodnawialnych źródeł energii, rozmieszcza elektrownie na mapie, omawia negatywny wpływ elektrowni ciepłych na środowisko,- wskazuje rodzaj elektrowni w swojej okolicy, Ocena dostateczna- podaje przykłady odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii, ma problemy z rozmieszczeniem elektrowni na mapie, wskazuje rodzaj	Metoda za i przeciw. Co sądzisz o budowie elektrowni atomowej w Polsce?	

							elektrowni w swojej okolicy, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela podaje przykłady odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii, rozmieszcza elektrownie na mapie;		
30		1	Najlepiej rozwijające się gałęzie przemysłowe w Polsce.	- parki technologiczne, -wdrażanie nowoczesnych technologii, - najlepiej rozwijające się gałęzie przemysłowe w Polsce: przemysł chemiczny, farmaceutyczny, samochodowy, meblarski, spożywczy, - udział kapitału zagranicznego w Polsce;	-charakteryzuje parki technologiczne: m.in. we Wrocławiu, Poznaniu, Krakowie, Toruniu, -omawia, sposób zastosowania i wdrażania nowoczesnych technologii, - wskazuje najlepiej rozwijające się gałęzie przemysłowe w Polsce - omawia udział kapitału zagranicznego w Polsce; NACOBEZU: Rozwój gałęzi przemysłowych w Polsce z zastosowaniem wysokiej technologii high-tech	-korzystanie z internetu oraz zasobów własnych: -omawianie parków technologicznych: m.in. we Wrocławiu, Poznaniu, Krakowie, Toruniu, -wyjaśnianie zastosowania i wdrażania nowoczesnych technologii, - wskazywanie najlepiej rozwijających się gałęzi przemysłowych w Polsce - scharakteryzowanie udziału kapitału zagranicznego w Polsce dostarczających wyrobów na rynek wewnętrzny i zagraniczny	Ocena celująca -charakteryzuje parki technologiczne: m.in. we Wrocławiu, Poznaniu, Krakowie, Toruniu, omawia, sposób zastosowania i wdrażania nowoczesnych technologii, wskazuje najlepiej rozwijające się gałęzie przemysłowe w Polsce, omawia udział kapitału zagranicznego w Polsce, wzorcowo wywiązuje się z powierzonego zadania, Ocena bardzo dobra- charakteryzuje parki technologiczne: m.in. we Wrocławiu, Poznaniu, Krakowie, Toruniu, wskazuje najlepiej rozwijające się gałęzie przemysłowe w Polsce, omawia udział kapitału zagranicznego w Polsce, wywiązuje się z powierzonego zadania, Ocena dobra- charakteryzuje parki technologiczne: m.in. we Wrocławiu, Poznaniu, Krakowie, Toruniu, wskazuje najlepiej rozwijające się gałęzie przemysłowe w Polsce, dobrze wywiązuje się z powierzonego zadania, Ocena dostateczna- ma problemy z charakteryzowaniem parków technologicznych: m.in. we Wrocławiu, Poznaniu, Krakowie, Toruniu, wskazuje najlepiej rozwijające się gałęzie przemysłowe w Polsce, popełnia błędy, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela charakteryzuje parki technologiczne, wskazuje najlepiej rozwijające się gałęzie przemysłowe w Polsce;	Metoda posteru: Przemysł samochodowy w Polsce.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

31		1	Zróźnicowanie uprzemysłowienia Polski.	- ośrodek przemysłowy - infrastruktura przemysłowa - obszary o największej koncentracji przemysłu, - obszary o najmniejszej koncentracji przemysłu i ich przyczyny - największe okręgi przemysłowe, - najważniejsze gałęzie w GOP -ie i Warszawskim Okręgu Przemysłowym, - zanieczyszczenia przemysłowe;	- wyjaśnia znaczenie: infrastruktura przemysłowa, ośrodek przemysłowy, okręg przemysłowy, - wskazuje obszary o największej koncentracji przemysłu i najmniejszej i podaje przyczyny - wskazuje największe okręgi przemysłowe, - odczytuje najważniejsze gałęzie w GOP -ie w Warszawskim Okręgu Przemysłowym, - wyjaśnia wpływ zakładów przemysłowych na stopień zanieczyszczenia środowiska; NACOBEZU: Największe okręgi przemysłowe w Polsce oraz dominujące w nich gałęzie przemysłowe.	- korzystanie ze słownika geograficznego i podręcznika: - wyjaśnienie znaczenia: infrastruktura przemysłowa, ośrodek przemysłowy, okręg przemysłowy - praca z mapą gospodarczą: - wskazywanie obszarów o największej i najmniejszej koncentracji przemysłu, jpodawanie przyczyn- - wskazywanie największych okręgów przemysłowych: GOP. Warszawski, Łódzki, Poznański, Gdański, Sudecki - odczytywanie najważniejszych gałęzi w GOP -ie i Warszawskim Okręgu Przemysłowym, - scharakteryzowanie zanieczyszczeń przemysłowych na środowisko: gazy i pyły, ścieki i odpady poprodukcyjne, kwaśne opady, hałas;	Ocena celująca- wyjaśnia znaczenie: infrastruktura przemysłowa, ośrodek przemysłowy, okręg przemysłowy, wskazuje obszary o największej koncentracji przemysłu i najmniejszej i podaje przyczyny, wskazuje największe okręgi przemysłowe, odczytuje najważniejsze gałęzie w GOP -ie w Warszawskim Okręgu Przemysłowym, wyjaśnia wpływ zakładów przemysłowych na stopień zanieczyszczenia środowiska, angażuje się w pracy, na oryginalne pomysły, jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra- wyjaśnia znaczenie: infrastruktura przemysłowa, ośrodek przemysłowy, okręg przemysłowy, wskazuje obszary o największej koncentracji przemysłu i najmniejszej i podaje przyczyny, wskazuje największe okręgi przemysłowe, odczytuje najważniejsze gałęzie w GOP -ie w Warszawskim Okręgu Przemysłowym, wyjaśnia wpływ zakładów przemysłowych na stopień zanieczyszczenia środowiska, wykazuje dużą aktywność w pracy, Ocena dobra- wskazuje obszary o największej koncentracji przemysłu i najmniejszej i podaje przyczyny, wskazuje największe okręgi przemysłowe, odczytuje najważniejsze gałęzie w GOP -ie w Warszawskim Okręgu Przemysłowym, wyjaśnia wpływ zakładów przemysłowych na stopień	Metoda aktywizująca. Dyskusja okrągłego stołu. Wpływ zakładów przemysłowych na stopień zanieczyszczenia środowiska;	

							zanieczyszczenia środowiska, Ocena dostateczna- wskazuje obszary o największej koncentracji przemysłu i najmniejszej, wskazuje największe okręgi przemysłowe, odczytuje najważniejsze gałęzie w GOP -ie w Warszawskim Okręgu Przemysłowym, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wskazuje: obszary o największej koncentracji przemysłu i najmniejszej, największe okręgi przemysłowe, najważniejsze gałęzie w GOP -ie w Warszawskim Okręgu Przemysłowym;		
32		1	Usługi filarem gospodarczym kraju.	- podział usług -procentowy udział zatrudnionych w usługach, -udział usług w tworzeniu PKB -usługi telekomunikacyjne -innowacyjność w usługach, -powstawanie nowych rodzajów usług w nowoczesnych galeriach handlowych a także na nowych osiedlach mieszkaniowych,	-dokonuje podziału usług -odczytuje udział procentowy zatrudnionych w usługach, -odczytuje udział w tworzeniu PKB, - omawia usługi telekomunikacyjne: telefonia stacjonarna, internet, sieć komórkowa, -omawia zastosowanie innowacyjności w usługach, -wymienia nowe powstające rodzaje usług np.: usługi kredytowe, ubezpieczeniowe, reklamowe, marketingowe, odnowy biologiczne, wizażu, public relations; NACOBZU: Podział usług. Miejsce pracy. Duży udział w tworzeniu PKB.	-omówienie podziału usług -analizowanie udziału procentowego zatrudnionych w usługach, na podstawie rocznika statystycznego, -odczytywanie udziału w tworzeniu PKB- rocznik statystyczny, -omówienie usług telekomunikacyjnych: telefonii stacjonarnej, internetu, sieci komórkowej, -omawianie zastosowanie innowacyjności w usługach, -wskazywanie nowych powstających rodzajów usług np.: usługi kredytowe, ubezpieczeniowe, reklamowe, marketingowe, odnowy biologiczne, wizażu, public relations;	Ocena celująca- dokonuje podziału usług, odczytuje udział procentowy zatrudnionych w usługach, odczytuje udział w tworzeniu PKB, omawia usługi telekomunikacyjne, omawia zastosowanie innowacyjności w usługach, wymienia nowe powstające rodzaje usług, podaje ciekawe przykłady w pracy, jego postawa jest wzorem do naśladowania; Ocena bardzo dobra- dokonuje podziału usług, odczytuje udział procentowy zatrudnionych w usługach, odczytuje udział w tworzeniu PKB, omawia zastosowanie innowacyjności w usługach, wymienia nowe powstające rodzaje usług, podaje ciekawe przykłady w pracy, Ocena dobra- dokonuje podziału usług, odczytuje udział procentowy zatrudnionych w usługach, odczytuje udział w tworzeniu PKB, omawia zastosowanie innowacyjności w usługach, wymienia nowe powstające rodzaje usług, Ocena dostateczna- dokonuje podziału usług, odczytuje udział procentowy	Metoda aktywizująca: Mapa mentalna: Innowacyjność usług szansą na szybki wzrost PKB kraju.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							zatrudnionych w usługach, odczytuje udział w tworzeniu PKB, wymienia nowe powstające rodzaje usług, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela: dokonuje podziału usług, odczytuje udział procentowy zatrudnionych w usługach, odczytuje udział w tworzeniu PKB;		
33		1	Transport lądowy i jego znaczenie.	-transport kolejowy -transport drogowy transport przesyłowy -znaczenie transportu w gospodarce	-omawia transport kolejowy: połączenia kolejowe krajowe i zagraniczne, gęstość sieci kolejowej, zamykanie nierentownych szlaków kolejowych, obszary o największej koncentracji sieci kolejowej, ważne szlaki kolejowe, sieć szybkich połączeń, -charakteryzuje transport drogowy: nierównomierne rozmieszczenie dróg, problemy transportu drogowego, budowa autostrad i dróg ekspresowych, zalety i wady transportu drogowego, -omawia transport przesyłowy: rurociągi, gazociągi, wodociągi, linie energetyczne; NACOBEZU: Zalety i wady transportu kolejowego i drogowego.	-korzystanie z mapy komunikacyjnej, rocznika statystycznego oraz z internetu: -omawianie transportu kolejowego: połączenia kolejowe krajowe i zagraniczne, gęstość sieć i kolejowej, zamykanie nierentownych szlaków kolejowych, obszary o największej koncentracji sieci kolejowej, ważne szlaki kolejowe, sieć szybkich połączeń -charakteryzowanie transportu drogowego: nierównomierne rozmieszczenie dróg, problemy transportu drogowego, budowa autostrad i dróg ekspresowych, zalety i wady transportu drogowego -omawianie transportu przesyłowego: rurociągi, gazociągi, wodociągi, linie energetyczne	Ocena celująca- omawia transport kolejowy: połączenia kolejowe krajowe i zagraniczne, gęstość sieci kolejowej, zamykanie nierentownych szlaków kolejowych, obszary o największej koncentracji sieci kolejowej, ważne szlaki kolejowe, sieć szybkich połączeń, -charakteryzuje transport drogowy: nierównomierne rozmieszczenie dróg, problemy transportu drogowego, budowa autostrad i dróg ekspresowych, zalety i wady transportu drogowego, omawia transport przesyłowy: rurociągi, gazociągi, wodociągi, linie energetyczne, wzorcowo współpracuje w zespole i bardzo dobrze komunikuje się z rówieśnikami, Ocena bardzo dobry- omawia transport kolejowy: połączenia kolejowe krajowe i zagraniczne, gęstość sieci kolejowej, obszary o największej koncentracji sieci kolejowej, , sieć szybkich połączeń, -charakteryzuje transport drogowy: nierównomierne rozmieszczenie dróg, problemy transportu drogowego, zalety i wady transportu drogowego, omawia transport przesyłowy: rurociągi, gazociągi, wodociągi, linie energetyczne, bardzo dobrze współpracuje w zespole komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobry- omawia transport kolejowy: połączenia kolejowe krajowe i	Metoda aktywizująca. Rybi szkielec. Zalety i wady transportu kolejowego. Zalety i wady transportu drogowego.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

						zagraniczne, gęstość sieci kolejowej, obszary o największej koncentracji sieci kolejowej, charakteryzuje transport drogowy: nierównomierne rozmieszczenie dróg, problemy transportu drogowego, zalety i wady transportu drogowego, omawia transport przesyłowy: rurociągi, gazociągi, wodociągi, linie energetyczne, współpracuje w zespole komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna- omawia transport kolejowy: połączenia kolejowe krajowe i zagraniczne, gęstość sieci kolejowej, obszary o największej koncentracji sieci kolejowej, charakteryzuje transport drogowy: nierównomierne rozmieszczenie dróg, problemy transportu drogowego, zalety i wady transportu drogowego, omawia transport przesyłowy, stara się współpracować w zespole, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela omawia: transport kolejowy: połączenia kolejowe krajowe i zagraniczne, obszary o największej koncentracji sieci kolejowej, transport drogowy: problemy transportu drogowego, zalety i wady transportu drogowego, transport przesyłowy, wymaga ciągłej motywacji do pracy w zespole;			
34		1	Transport wodny w Polsce.	- żegluga śródlądowa- najtańszym rodzajem przewozu, - problemy związane ze stanem wód w polskich rzekach, -Odra i Wisła	- omawia żeglugę śródlądową - stwierdza, że jest najtańszym rodzajem przewozu, - wymienia problemy związane ze stanem wód w polskich rzekach, -wskazuje Odrę i Wisłę jako najważniejsze szlaki wodne, - wymienia połączenia rzeczno-	- korzystanie z podręcznika, mapy turystycznej, internetu i rocznika statystycznego; -omawianie żeglugi śródlądowej - wskazywanie problemów związanych ze stanem wód w polskich rzekach -wskazywanie Odry i Wisły	Ocena celująca- omawia żeglugę śródlądową, stwierdza, że jest najtańszym rodzajem przewozu, wymienia problemy związane ze stanem wód w polskich rzekach, wskazuje Odrę i Wisłę jako najważniejsze szlaki wodne, wymienia połączenia rzeczno-kanalowe, wskazuje największe porty śródlądowe oraz porty morsko- śródlądowe, omawia	Praca z atlasem i z rocznikiem statystycznym. Rodzaje i ilość przeładunków w portach handlowych.	Kanał Elbląsko - Ostródzki

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

			najważniejszymi szlakami wodnymi, - połączenia rzeczno-kanalowe, - największe porty śródlądowe, - porty morsko-śródlądowe, - transport morski, - największe porty morskie, - rodzaje przeładunków, - przewozy pasażerskie, - żegluga przybrzeżna	kanalowe, - wskazuje największe porty śródlądowe oraz porty morsko-śródlądowe, - omawia transport morski, - wymienia największe porty morskie i rodzaje przeładunków, - wskazuje wykorzystanie drogi morskiej do przewozów pasażerskich,, - omawia żeglugę przybrzeżną; NACOBZU: Połączenia rzeczno – kanalowe. Największe porty śródlądowe i morskie i rodzaj przewozów.	jako najważniejszych szlaków wodnych, - wskazywanie połączeń rzeczno- kanalowych - omawianie transportu morskiego, przewóz towarów - wskazywanie największych portów morskich i rodzajów przeładunków w tych portach (Gdańsk, Gdynia , Szczecin), - wskazywanie szlaków morskich i przewóz pasażerów - omawianie żeglugi przybrzeżnej;	transport morski, wymienia największe porty morskie i rodzaje przeładunków, wskazuje wykorzystanie drogi morskiej do przewozów pasażerskich, omawia żeglugę przybrzeżną, wzorcowo posługuje się atlasem i rocznikiem statystycznym; Ocena bardzo dobra- omawia żeglugę śródlądową, wymienia problemy związane ze stanem wód w polskich rzekach, wskazuje Odrę i Wisłę jako najważniejsze szlaki wodne, wymienia połączenia rzeczno-kanalowe, wskazuje największe porty śródlądowe oraz porty morsko- śródlądowe, omawia transport morski, wymienia największe porty morskie i rodzaje przeładunków, omawia żeglugę przybrzeżną, wzorcowo bardzo dobrze posługuje się atlasem i rocznikiem statystycznym, Ocena dobra- omawia żeglugę śródlądową, wskazuje Odrę i Wisłę jako najważniejsze szlaki wodne, wymienia połączenia rzeczno-kanalowe, wskazuje największe porty śródlądowe oraz porty morsko- śródlądowe, wymienia największe porty morskie i rodzaje przeładunków, Ocena dostateczna- omawia żeglugę śródlądową, wskazuje Odrę i Wisłę jako najważniejsze szlaki wodne, wymienia połączenia rzeczno-kanalowe, wskazuje największe porty śródlądowe oraz porty morsko- śródlądowe, wymienia największe porty morskie, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela omawia żeglugę śródlądową, wskazuje Odrę i Wisłę jako najważniejsze szlaki wodne, połączenia rzeczno-kanalowe, największe porty śródlądowe oraz porty morsko-		
--	--	--	---	---	--	--	--	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							śródlądowe, największe porty morskie;		
35		1	Transport lotniczy.	- największe porty lotnicze w Polsce, - połączenia międzynarodowe, - liczba pasażerów obsługiwanych w polskich portach lotniczych, - tanie linie lotnicze, - nowoczesne terminale i zakup nowoczesnych samolotów,	- wskazuje największe porty lotnicze w Polsce, - omawia połączenia międzynarodowe, - odczytuje liczbę pasażerów obsługiwanych w polskich portach lotniczych, - charakteryzuje tanie linie lotnicze, - wskazuje miejsca z nowoczesnymi terminalami - charakteryzuje nowoczesne samoloty zakupione przez LOT; NACOBZU: Największe porty lotnicze , połączenia krajowe i międzynarodowe.	- odczytanie z mapy największych portów lotniczych w Polsce, - omówienie połączeń międzynarodowych- mapa świata - odczytanie z rocznika statystycznego liczby pasażerów obsługiwanych w polskich portach lotniczych, - scharakteryzowanie tanich linii lotniczych w Polsce, - wskazanie miejsc w Polsce z nowoczesnymi terminalami - praca z mapą - omówienie nowoczesnych samolotów zakupionych przez LOT- zasoby internetu;	Ocena celująca- wskazuje największe porty lotnicze w Polsce, omawia połączenia międzynarodowe, odczytuje liczbę pasażerów obsługiwanych w polskich portach lotniczych, charakteryzuje tanie linie lotnicze, wskazuje miejsca z nowoczesnymi terminalami, charakteryzuje nowoczesne samoloty zakupione przez LOT, wzorcowo pracuje w grupie, swoją postawą motywuje innych do pracy, Ocena bardzo dobra- wskazuje największe porty lotnicze w Polsce, omawia połączenia międzynarodowe, odczytuje liczbę pasażerów obsługiwanych w polskich portach lotniczych, wskazuje miejsca z nowoczesnymi terminalami, wymienia nowoczesne samoloty zakupione przez LOT, angażuje się w pracy zespołowej i bardzo dobrze komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- wskazuje największe porty lotnicze w Polsce, omawia połączenia międzynarodowe, odczytuje liczbę pasażerów obsługiwanych w polskich portach lotniczych, wskazuje miejsca z nowoczesnymi terminalami, dobrze współpracuje w zespole i dobrze komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna- wskazuje największe porty lotnicze w Polsce, odczytuje liczbę pasażerów obsługiwanych w polskich portach lotniczych, wskazuje miejsca z nowoczesnymi terminalami, stara się współpracować w zespole, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela: wskazuje największe porty lotnicze w Polsce, odczytuje liczbę pasażerów obsługiwanych w polskich	Praca w grupach. Opracowanie portu lotniczego pod względem: ilości pasażerów, połączeń krajowych i międzynarodowych oraz rodzaju samolotów.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							portach lotniczych, wskazuje miejsca z nowoczesnymi terminalami, wymaga stałej motywacji, by współpracować w zespole;		
36		1	Handel w Polsce.	- handel zagraniczny, - import, - eksport, -saldo bilansu handlu zagranicznego, - główni partnerzy handlowi, - artykuły eksportowe, - towary importowane, - znaczenie międzynarodowej wymiany handlowej;	-charakteryzuje handel zagraniczny, - wyjaśnia terminy:import, eksport,saldo bilansu handlu zagranicznego, - wymienia głównych partnerów handlowych, - wymienia artykuły eksportowe, - wskazuje towary importowane, -objaśnia znaczenie międzynarodowej wymiany handlowej; NACOBEZU: Import i eksport towarów.	-korzystanie z podręcznika, słownika geograficznego, internetu: -omówienie handlu zagranicznego, - wyjaśnianie terminów: import, eksport, saldo bilansu handlu zagranicznego, - omówienie głównych partnerów handlowych - wskazanie artykułów eksportowych i importowanych - scharakteryzowanie znaczenia międzynarodowej wymiany handlowej;	Ocena celująca- charakteryzuje handel zagraniczny, wyjaśnia terminy: import, eksport,saldo bilansu handlu zagranicznego,wymienia głównych partnerów handlowych, wymienia artykuły eksportowe, wskazuje towary importowane, objaśnia znaczenie międzynarodowej wymiany handlowej,wzorcowo wykonuje diagramy, Ocena bardzo dobra- charakteryzuje handel zagraniczny, wyjaśnia terminy: import, eksport,saldo bilansu handlu zagranicznego,wymienia głównych partnerów handlowych, wymienia artykuły eksportowe, wskazuje towary importowane, objaśnia znaczenie międzynarodowej wymiany handlowej, prawidłowo wykonuje diagramy, Ocena dobra- wyjaśnia terminy: import, eksport, wymienia głównych partnerów handlowych, wymienia artykuły eksportowe, wskazuje towary importowane, prawidłowo wykonuje diagramy, Ocena dostateczna- wyjaśnia terminy: import, eksport, wymienia głównych partnerów handlowych, wymienia artykuły eksportowe, wskazuje towary importowane, ma problem z poprawnym wykonaniem diagramu, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wyjaśnia terminy: import, eksport, wymienia głównych partnerów handlowych, wymienia artykuły eksportowe, wskazuje towary importowane, z pomoc nauczyciela	Wykonanie diagramów. Partnerzy handlowi Polski.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							wykonuje diagram;		
37		1	Walory turystyczne Polski.	- podział turystyki, - infrastruktura turystyczna - walory turystyczne: walory przyrodnicze i kulturowe, -ośrodki turystyczne na wybrzeżu, pojezierzach i w górach, -obiekty znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości - walory przyrodnicze i historyczne własnego regionu	- dokonuje podziału turystyki, - omawia infrastrukturę turystyczną - wymienia walory turystyczne: walory przyrodnicze i kulturowe, - wskazuje ośrodki turystyczne na wybrzeżu, pojezierzach i w górach, -wymienia obiekty znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości -charakteryzuje walory przyrodnicze i historyczne własnego regionu NACOBZU: Obiekty znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO	- korzystanie z z asobów internetu, literatury geograficznej, podręcznika, mapy turystycznej: -omówienie podziału turystyki, - scharakteryzowanie infrastruktury turystycznej - wskazanie walorów turystycznych, - wskazanie ośrodków turystycznych na wybrzeżu, pojezierzach i w górach -wskazanie obiektów znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości- -omówienie walorów przyrodniczych i historycznych własnego regionu-	Ocena celująca- dokonuje podziału turystyki, omawia infrastrukturę turystyczną, wymienia walory turystyczne: walory przyrodnicze i kulturowe, wskazuje ośrodki turystyczne na wybrzeżu, pojezierzach i w górach, wymienia obiekty znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości, charakteryzuje walory przyrodnicze i historyczne własnego regionu, Ocena bardzo dobra - dokonuje podziału turystyki, wymienia walory turystyczne, wskazuje ośrodki turystyczne na wybrzeżu, pojezierzach i w górach, wymienia obiekty znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości, charakteryzuje walory przyrodnicze i historyczne własnego regionu, Ocena dobra - dokonuje podziału turystyki, wskazuje ośrodki turystyczne na wybrzeżu, pojezierzach i w górach, wymienia obiekty znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości, charakteryzuje walory przyrodnicze i historyczne własnego regionu, Ocena dostateczna - wskazuje ośrodki turystyczne na wybrzeżu, pojezierzach i w górach, wymienia obiekty znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości, charakteryzuje walory przyrodnicze i historyczne własnego regionu, Ocena dopuszczająca - z pomocą	Metoda posteru: Walory turystyczne Polski.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							nauczyciela wskazuje ośrodki turystyczne na wybrzeżu, pojezierzach i w górach, wymienia obiekty znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości, wymienia walory przyrodnicze i historyczne własnego regionu,		
38		1	Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego w Polsce.	- źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego, - zanieczyszczenia przemysłowe, - zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego, - zanieczyszczenia wytwarzane przez środki transportu, - zanieczyszczenia komunalne, - najbardziej zanieczyszczone obszary Polski, - skutki zanieczyszczenia środowiska;	- wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego, - omawia zanieczyszczenia przemysłowe, pochodzenia rolniczego, wytwarzane przez środki transportu, komunalne, - wskazuje najbardziej zanieczyszczone obszary Polski, - wymienia skutki zanieczyszczenia środowiska; NACOBZU: Źródła i rodzaje zanieczyszczeń środowiska.	- wskazanie źródeł zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego- zasoby internetu, podręcznik - omówienie zanieczyszczeń przemysłowych, pochodzenia rolniczego, wytwarzanych przez środki transportu, komunalne, - wskazanie najbardziej zanieczyszczonych obszarów Polski, - omówienie skutków zanieczyszczenia środowiska	Ocena celująca- wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego, omawia zanieczyszczenia przemysłowe, pochodzenia rolniczego, wytwarzane przez środki transportu, komunalne, wskazuje najbardziej zanieczyszczone obszary Polski, wymienia skutki zanieczyszczenia środowiska, podaje oryginalne pomysły, jego postawa jest wzorem dla rówieśników, Ocena bardzo dobra- wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego, omawia zanieczyszczenia przemysłowe, pochodzenia rolniczego, wytwarzane przez środki transportu, komunalne, wskazuje najbardziej zanieczyszczone obszary Polski, wymienia skutki zanieczyszczenia środowiska, Ocena dobra- wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego, wskazuje najbardziej zanieczyszczone obszary Polski, wymienia skutki zanieczyszczenia środowiska, Ocena dostateczna- wymienia niektóre źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego, stara się wskazać najbardziej zanieczyszczone obszary Polski, ma problem z wymienieniem skutków	Mapa mentalna: źródła zanieczyszczeń środowiska.	Źródła zanieczyszczeń wody. Kwaśne deszcze, smog, dziura ozonowa. Wpływ związków siarki na rośliny.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							zanieczyszczenia środowiska, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wymienia niektóre źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego, oraz wskazuje najbardziej zanieczyszczone obszary Polski;		
39-40		2	Wycieczka do oczyszczalni ścieków.	-zapoznanie z systemami oczyszczania ścieków miejskich -analiza schematu pracy przepompowni ścieków, -zapoznanie z zespołem urządzeń przepompowni ścieków komunalnych, -poznanie schematu pracy mechaniczno - biologicznej	-poznaje systemami oczyszczania ścieków miejskich -analizuje schemat pracy przepompowni ścieków, -zapoznanie się z zespołem urządzeń przepompowni ścieków komunalnych, - analizuje schemat pracy mechaniczno -biologicznej	-wykład połączony z pokazem przez pracownika oczyszczalni			
41		1	Ochrona środowiska przyrodniczego.	- formy ochrony przyrody: parki narodowe, parki krajobrazowe, rezerваты i pomniki przyrody -elementy krajobrazu podlegające szczególnie ochronie -Lista Światowych Rezerwatów Biosfery UNESCO;	- wyjaśnia terminy: park narodowy, park krajobrazowy, rezerwat i pomnik przyrody, - wymienia elementy krajobrazu podlegające szczególnej ochronie, - wskazuje na mapie miejsca chronionego krajobrazu - wskazuje 9 rezerwatów znajdujących się na Liście Światowych Rezerwatów Biosfery UNESCO; NACOBEZU: Formy ochrony przyrody.	- wyjaśnianie terminów: park narodowy, park krajobrazowy, rezerwat i pomnik przyrody- słownik geograficzny, - wskazanie elementów krajobrazu podlegających szczególnie ochronie, - wskazywanie na mapie miejsc chronionego krajobrazu - wskazywanie na mapie 9 rezerwatów znajdujących się na Liście Światowych Rezerwatów Biosfery	Ocena celująca- wyjaśnia terminy: park narodowy, park krajobrazowy, rezerwat i pomnik przyrody, wymienia elementy krajobrazu podlegające szczególnej ochronie, wskazuje na mapie miejsca chronionego krajobrazu, wskazuje 9 rezerwatów znajdujące się na Liście Światowych Rezerwatów Biosfery UNESCO, wzorcowo wywiązuje się z powierzonych zadań, Ocena bardzo dobra- wyjaśnia terminy: park narodowy, park krajobrazowy, rezerwat i pomnik przyrody, wymienia elementy krajobrazu podlegające szczególnej ochronie, wskazuje na mapie	Opracowuje formy ochrony przyrody w swoim województwie i proponuje konkretne działania ochronne.	W dolinie Dunajca Rezerwat Meteoryt Morasko. Źródła zanieczyszczeń wody.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

					Parki Narodowe.	UNESCO;	miejsca chronionego krajobrazu, wskazuje 9 rezerwatów znajdujące się na Liście Światowych Rezerwatów Biosfery UNESCO, wywiązuje się z powierzonych zadań, Ocena dobra- wymienia elementy krajobrazu podlegające szczególnej ochronie, wskazuje na mapie miejsca chronionego krajobrazu, wskazuje 9 rezerwatów znajdujące się na Liście Światowych Rezerwatów Biosfery UNESCO, wywiązuje się z powierzonych zadań, Ocena dostateczna - wymienia elementy krajobrazu podlegające szczególnej ochronie, ma problemy ze wskazaniem na mapie miejsc chronionego krajobrazu, wskazuje kilka rezerwatów znajdujących się na Liście Światowych Rezerwatów Biosfery UNESCO, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wymienia elementy krajobrazu podlegające szczególnej ochronie, oraz wskazuje na mapie miejsca rezerwatów znajdujących się na Liście Światowych Rezerwatów Biosfery UNESCO;		
42	Regiony geograficzne Polski.	1	Środowisko przyrodnicze i znaczenie gospodarcze Morza Bałtyckiego.	- położenie Bałtyku, - ukształtowanie dna - linia brzegowa i rodzaje wybrzeży - właściwości fizyczne i chemiczne Bałtyku: temperatura wody i zasolenie, - surowce mineralne, - zasoby naturalne, - zanieczyszczenie i	- określa położenie Bałtyku, - omawia ukształtowanie dna - charakteryzuje linię brzegową i rodzaje wybrzeży - objaśnia właściwości fizyczne i chemiczne Bałtyku: temperatura wody i zasolenie, - wymienia surowce mineralne Bałtyku, - wymienia zasoby naturalne, - charakteryzuje zanieczyszczenia i ochronę	- omawianie położenie Bałtyku- mapa Europy, mapa Polski, - omówienie ukształtowania dna Bałtyku - scharakteryzowanie linii brzegowej i typów wybrzeży- mapa Polski, plansza” Typy wybrzeży” - objaśnianie właściwości fizycznych i chemicznych Bałtyku: temperatura wody i	Ocena celująca- określa położenie Bałtyku, omawia ukształtowanie dna, charakteryzuje linię brzegową i rodzaje wybrzeży, objaśnia właściwości fizyczne i chemiczne Bałtyku: temperatura wody i zasolenie, wymienia surowce mineralne Bałtyku, wymienia zasoby naturalne, charakteryzuje zanieczyszczenia i ochronę wód Bałtyku, podaje oryginalne argumenty, angażuje się w pracy, jest przykładem dla innych, Ocena bardzo dobra - określa położenie	Metoda metaplanu: Jakie czynniki decydują o degradacji wód Bałtyku?	Ciekawe miejsca w Polsce.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				ochrona wód Bałtyku	wód Bałtyku NACOBZU: Cechy środowiska przyrodniczego i znaczenie gospodarcze Bałtyku.	zasolenie- rocznik statystyczny, podręcznik, -wskazanie surowców mineralnych Bałtyku, mapa gospodarcza - wskazywanie zasobów naturalnych- mapa, rocznik statystyczny, internet, -charakteryzowanie zanieczyszczeń i omówienie ochrony wód Bałtyku;	Bałtyku, omawia ukształtowanie dna, charakteryzuje linię brzegową i rodzaje wybrzeży, objaśnia właściwości fizyczne i chemiczne Bałtyku, wymienia surowce mineralne Bałtyku, wymienia zasoby naturalne,charakteryzuje zanieczyszczenia i ochronę wód Bałtyku, Ocena dobra - określa położenie Bałtyku, charakteryzuje linię brzegową i rodzaje wybrzeży, wymienia surowce mineralne Bałtyku, wymienia zasoby naturalne, charakteryzuje zanieczyszczenia Bałtyku, Ocena dostateczna - charakteryzuje linię brzegową i rodzaje wybrzeży, wymienia surowce mineralne Bałtyku, wymienia zasoby naturalne, Ocena dopuszczający- z pomocą nauczyciela: charakteryzuje linię brzegową, wymienia surowce mineralne Bałtyku, wymienia zasoby naturalne;		
43	1	Środowisko przyrodnicze Pobrzeży Polskich	- podział pobraży - rzeźba młodoglacjalna, - krajobraz wydmy, -typy wybrzeży, - klimat, - wody powierzchniowe, -ochrona przyrody w pasie pobraży	- omawia położenie geograficzne pasa pobraży -dzieli pas pobraży na trzy główne obszary: Pobraże Szczecińskie, Koszalińskie, i Gdańskie z Żuławami Wiślanymi, - odczytuje krainy geograficzne wchodzące w skład pasa pobraży, - charakteryzuje cechy rzeźby młodoglacjalnej i wskazuje przykłady np.: kępy, pradoliny, -omawia krajobraz wydmy i podkreśla występujące ruchome wydmy w okolicach jeziora Łebsko, -wymienia typy wybrzeży, - charakteryzuje klimat, - wymienia wody	-korzystanie z podręcznika, atlasu, mapy ściennnej Polski: - omówienie położenia geograficznego pasa pobraży - dokonanie podziału pasa pobraży na trzy główne obszary, - wskazywanie krain geograficznych wchodzących w skład pasa pobraży, - charakteryzowanie cech rzeźby młodoglacjalnej i wskazywanie przykładów, -omówienie krajobrazu wydmy, -omówienie typów wybrzeży, - charakteryzowanie klimatu, - omówienie wód powierzchniowych	Ocena celująca- omawia położenie geograficzne pasa pobraży, dzieli pas pobraży na trzy główne obszary: Pobraże Szczecińskie, Koszalińskie, i Gdańskie z Żuławami Wiślanymi, odczytuje krainy geograficzne wchodzące w skład pasa pobraży, charakteryzuje cechy rzeźby młodoglacjalnej i wskazuje przykłady np.: kępy, pradoliny, omawia krajobraz wydmy i podkreśla występujące ruchome wydmy w okolicach jeziora Łebsko, wymienia typy wybrzeży, charakteryzuje klimat, wymienia wody powierzchniowe: rzeki i jeziora, wskazuje rodzaje ujść rzecznych omawia genezę jezior, Ocena bardzo dobra- omawia położenie geograficzne pasa pobraży, dzieli pas pobraży na trzy główne obszary,	Opracowanie prezentacji: Typy wybrzeży i sposoby ochrony.		

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

					powierzchniowe: rzeki i jeziora, - wskazuje rodzaje ujść rzecznych - omawia genezę jezior NACOBEZU: Podział pobraży, krajobraz młodoglacjalny. Typy wybrzeży.	- wskazywanie rodzaju ujść rzecznych - omówienie genezy jezior	odczytuje krainy geograficzne wchodzące w skład pasa pobraży, charakteryzuje cechy rzeźby młodoglacjalnej i wskazuje przykłady, omawia krajobraz wydmowy, wymienia typy wybrzeży, charakteryzuje klimat, wymienia wody powierzchniowe, wskazuje rodzaje ujść rzecznych, Ocena dobra- omawia położenie geograficzne pasa pobraży, dzieli pas pobraży na trzy główne obszary, odczytuje krainy geograficzne wchodzące w skład pasa pobraży, charakteryzuje cechy rzeźby młodoglacjalnej i wskazuje przykłady, wymienia typy wybrzeży, charakteryzuje klimat, wymienia wody powierzchniowe, wskazuje rodzaje ujść rzecznych, Ocena dostateczna- omawia położenie geograficzne pasa pobraży, dzieli pas pobraży na trzy główne obszary, odczytuje krainy geograficzne wchodzące w skład pasa pobraży, charakteryzuje cechy rzeźby młodoglacjalnej i wskazuje przykłady, wymienia typy wybrzeży, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela: omawia położenie geograficzne pasa pobraży, dzieli pas pobraży na trzy główne obszary, odczytuje krainy geograficzne, charakteryzuje cechy rzeźby młodoglacjalnej, wymienia typy wybrzeży;		
44		1	Rozwój gospodarczy Pobraży Polskich.	- rolnictwo: gleby, uprawy, chów zwierząt - Żuławy Wiślane i Nizina Szczecińska, - surowce	- charakteryzuje rolnictwo: gleby, uprawy, chów zwierząt - omawia regiony rolnicze: Żuławy Wiślane i Nizina Szczecińska, -wymienia surowce mineralne:	- omówienie rolnictwa- podręcznik, atlas - wskazanie regionów rolniczych: Żuławy Wiślane i Nizina Szczecińska- mapa ścienna	Ocena celująca- charakteryzuje rolnictwo: gleby, uprawy, chów zwierząt - omawia regiony rolnicze: Żuławy Wiślane i Nizina Szczecińska, wymienia surowce mineralne: ropa naftowa i gaz ziemny, sole potasowe, surowce skalne,	Metoda metaplanu. Dlaczego polskie stocznie są nierentowne?	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

			mineralne: ropa naftowa i gaz ziemny, sole potasowe, surowce skalne, wody mineralne - zakłady przemysłowe: stocznie, porty, rafinerie, zakłady nawozów sztucznych, zakłady metalurgiczne, przetwórstwa rybnego itp. - wskazuje Żarnowiec – elektrownia wodna szczytowo-pompowa - ludność - miasta: połączenia promowe, zabytki, uczelnie,	ropa naftowa i gaz ziemny, sole potasowe, surowce skalne, wody mineralne - wskazuje zakłady przemysłowe pasa pobrażę: stocznie, porty, rafinerie, zakłady nawozów sztucznych, zakłady metalurgiczne, przetwórstwa rybnego itp. - wskazuje Żarnowiec – największą elektrownię wodną- szczytowo- pompowa -charakteryzuje ludność- rozmieszczenie i zatrudnienie - omawia miasta: połączenia promowe, zabytki, uczelnie, NACOBZU: Rolnictwo na Żuławach Wiślanich. Największe, porty morskie i ich przeładunki. Rybołówstwo morskie.	-wskazanie miejsc występowania surowców mineralnych- mapa gospodarcza, mapa Polski - wskazanie zakładów przemysłowych Pasa Pobrażę, -wskazanie największej elektrowni wodnej szczytowo- pompowej w Żarnowcu, -omówienie ludności pod względem etnicznym, zatrudnienia i rozmieszczenia w pasie pobrażę- korzystanie z podręcznika, atlasu, zasobów internetu, - wskazanie największych miast: połączeń promowych, zabytków, uczelni;	wody mineralne, wskazuje zakłady przemysłowe pasa pobrażę: stocznie, porty, rafinerie, zakłady nawozów sztucznych, zakłady metalurgiczne, przetwórstwa rybnego itp. wskazuje Żarnowiec – największą elektrownię wodną- szczytowo- pompową, charakteryzuje ludność- rozmieszczenie i zatrudnienie, omawia miasta: połączenia promowe, zabytki, uczelnie, wskazuje oryginalne argumenty, angażuje się w pracy na lekcji, jest przykładem dla rówieśników, Ocena bardzo dobra - charakteryzuje rolnictwo, omawia regiony rolnicze: Żuławy Wiślane i Nizina Szczecińska, wymienia surowce mineralne: ropa naftowa i gaz ziemny, sole potasowe, surowce skalne, wody mineralne, wskazuje zakłady przemysłowe, charakteryzuje ludność- rozmieszczenie i zatrudnienie, omawia miasta: połączenia promowe, zabytki, uczelnie, Ocena dobra - omawia regiony rolnicze: Żuławy Wiślane i Nizina Szczecińska, wymienia surowce mineralne, wskazuje zakłady przemysłowe, charakteryzuje ludność- rozmieszczenie i zatrudnienie, omawia miasta: połączenia promowe, zabytki, uczelnie, Ocena dostateczna - omawia regiony rolnicze: Żuławy Wiślane i Nizina Szczecińska, wymienia surowce mineralne, wskazuje zakłady przemysłowe, omawia największe porty morskie, Ocena dopuszczająca – z pomocą nauczyciela omawia: regiony rolnicze: Żuławy Wiślane i Nizina Szczecińska, wymienia surowce mineralne, wskazuje	
--	--	--	--	---	---	--	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							zakłady przemysłowe;		
45		1	Krajobraz młodoglacjalny na Pojezierzach Polskich.	- położenie geograficzne Pojezierzy Polskich - podział pasa pojezierzy - rzeźba młodoglacjalna terenu, - wody powierzchniowe: rzeki i jeziora, - klimat, cień opadowy - największe kompleksy leśne - ochrona przyrody na Pojezierzach Polskich	- omawia położenie geograficzne Pojezierzy Polskich - omawia podział pasa pojezierzy - charakteryzuje rzeźbę młodoglacjalną terenu i wymienia formy polodowcowe - wskazuje najwyższe moreny czołowe w poszczególnych pojezierzach, - charakteryzuje wody powierzchniowe: rzeki i jeziora, - omawia klimat, cień opadowy - wskazuje największe zbiorowiska leśne - charakteryzuje ochronę przyrody na Pojezierzach Polskich NACOBESU: Formy rzeźby młodoglacjalnej. Suwałki biegunem zimna dla Polski.	- omówienie położenia geograficznego Pojezierzy Polskich- mapa Polski - dokonanie podziału pasa pojezierzy- mapa Polski, - scharakteryzowanie rzeźby młodoglacjalnej terenu i wskazanie form polodowcowych, najwyższych moren czołowych na poszczególnych pojezierzach, - omówienie wód powierzchniowych, - omówienie klimatu, zwrócenie uwagi na cień opadowy - wskazanie największych zbiorowisk leśnych, - wskazane parków narodowych na Pojezierzach Polskich;	Ocena celująca- omawia położenie geograficzne Pojezierzy Polskich, omawia podział pasa pojezierzy, charakteryzuje rzeźbę młodoglacjalną terenu i wymienia formy polodowcowe, wskazuje najwyższe moreny czołowe w poszczególnych pojezierzach, charakteryzuje wody powierzchniowe, omawia klimat, cień opadowy, wskazuje największe zbiorowiska leśne, charakteryzuje ochronę przyrody na Pojezierzach Polskich, angażuje się w pracy zespołowej, bardzo dobrze komunikuje się ,jego postawa jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra- omawia położenie geograficzne Pojezierzy Polskich, omawia podział pasa pojezierzy, charakteryzuje rzeźbę młodoglacjalną terenu i wymienia formy polodowcowe, wskazuje najwyższe moreny czołowe w poszczególnych pojezierzach, omawia klimat, cień opadowy, wskazuje największe zbiorowiska leśne, charakteryzuje ochronę przyrody na Pojezierzach Polskich, bardzo dobrze pracuje w zespole i właściwie komunikuje się, Ocena dobra- omawia podział pasa pojezierzy, charakteryzuje rzeźbę młodoglacjalną terenu i wymienia formy polodowcowe, wskazuje najwyższe moreny czołowe w poszczególnych pojezierzach, omawia klimat, cień opadowy, charakteryzuje ochronę przyrody na Pojezierzach Polskich, pracuje w zespole i właściwie komunikuje się,	Praca zespołowa: Mini projekt: Formy młodoglacjalne pasa pojezierzy.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

						Ocena dostateczna- omawia podział pasa pojezierzy, charakteryzuje rzeźbę młodoglacjalną terenu i wymienia formy polodowcowe, omawia klimat, charakteryzuje ochronę przyrody na Pojezierzach Polskich, stara się współpracować w zespole i właściwie komunikować się, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela dokonuje podziału pasa pojezierzy, wymienia formy polodowcowe, omawia klimat, wskazuje formy ochrony przyrody na Pojezierzach Polskich,		
46	1	Wpływ warunków naturalnych na rozwój gospodarczy Pojezierzy Polskich.	- lasy czynnikiem rozwoju przemysłu drzewno-papierniczego - jeziora- obszarami rybactwa - połączenia rzeczno- jeziorno – kanałowe- rozwój turystyki - surowce mineralne: sól kamienna, ropa naftowa i gaz ziemny, gliny i piaski, ruda żelaza, węgiel brunatny, wody mineralne, - ośrodki przemysłowe na Pojezierzach Polskich, -zakłady przemysłowe: samochodowe,	-wyjaśnia, że lasy są surowcem dla przemysłu drzewnego i papierniczego - stwierdza, że jeziora są obszarami rybactwa - wskazuje połączenia rzeczno- jeziorno – kanałowe-, które stanowią ważne szlaki turystyczne, - omawia surowce mineralne występujące w pasie Pojezierzy Polskich - wymienia i wskazuje na mapie ośrodki przemysłowe na Pojezierzach Polskich, -charakteryzuje zakłady przemysłowe i uzdrowiska wykorzystujące wody mineralne, -omawia obszary rolnicze: typy gleb, stosowane uprawy, chów zwierząt; NACOBEZU: Wykorzystanie warunków	-korzystanie z podręcznika, zasobów własnych, internetu: -omówienie znaczenia surowców naturalnych dla przemysłu drzewnego i papierniczego - wskazanie na znaczenie jezior przyczyniających się do rozwoju rybactwa, sportów wodnych, połączeń rzeczno- jeziorno – kanałowych jako ważnych szlaków turystycznych , - omawianie surowców mineralnych występujących w pasie Pojezierzy Polskich – korzystanie z mapy gospodarczej - wskazywanie na mapie ośrodków przemysłowych na Pojezierzach Polskich -charakteryzowanie zakładów przemysłowych i uzdrowisk wykorzystujących wody	Ocena celująca- wyjaśnia, że lasy są surowcem dla przemysłu drzewnego i papierniczego, stwierdza, że jeziora są obszarami rybactwa, wskazuje połączenia rzeczno- jeziorno - kanałowe, które stanowią ważne szlaki turystyczne, omawia surowce mineralne występujące w pasie Pojezierzy Polskich wymienia i wskazuje na mapie ośrodki przemysłowe na Pojezierzach Polskich, charakteryzuje zakłady przemysłowe i uzdrowiska wykorzystujące wody mineralne, omawia obszary rolnicze: typy gleb, stosowane uprawy, chów zwierząt, wzorcowo współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy zespołowej, Ocena bardzo dobra-wskazuje połączenia rzeczno- jeziorno - kanałowe, które stanowią ważne szlaki turystyczne, omawia surowce mineralne występujące w pasie Pojezierzy Polskich wymienia i wskazuje na mapie ośrodki przemysłowe na Pojezierzach Polskich, charakteryzuje	Metoda aktywizująca. Praca w grupach: Metoda posteru. Charakterystyka pojezierza np.: ludność i gospodarka. Grupa 1. Pojezierze Mazurskie. Grupa 2. Pojezierze Pomorskie. Grupa 3. Pojezierze Wielkopolskie	Charakterystyka gospodarki na polskich pojezierzach.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				chemiczne, gumowe, drzewne, papiernicze, spożywcze, -rolnictwo: typy gleb, stosowane uprawy, chów zwierząt;	naturalnych pojezierzy. Rolnictwo i przemysł na Pojezierzu Wielkopolskim .	mineralne, - -omówienie Pojezierza Wielkopolskiego jako najbardziej uprzemysłowionego regionu -omówienie obszarów rolniczych pod kątem typu gleb, stosowanych upraw, chów zwierząt;	zakłady przemysłowe i uzdrowiska wykorzystujące wody mineralne, omawia obszary rolnicze: typy gleb, stosowane uprawy, chów zwierząt, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- wskazuje połączenia rzeczno- jeziorno - kanałowe, omawia surowce mineralne występujące w pasie Pojezierzy Polskich wymienia i wskazuje na mapie ośrodki przemysłowe na Pojezierzach Polskich, wymienia zakłady przemysłowe i uzdrowiska wykorzystujące wody mineralne, omawia obszary rolnicze: typy gleb, stosowane uprawy, chów zwierząt, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna- omawia surowce mineralne występujące w pasie Pojezierzy Polskich wymienia i wskazuje na mapie ośrodki przemysłowe na Pojezierzach Polskich, wymienia zakłady przemysłowe i uzdrowiska wykorzystujące wody mineralne, omawia obszary rolnicze: typy gleb, stosowane uprawy, stara się współpracować w zespole Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela omawia surowce mineralne występujące w pasie Pojezierzy Polskich wymienia i wskazuje na mapie ośrodki przemysłowe na Pojezierzach Polskich, wymienia zakłady przemysłowe i uzdrowiska wykorzystujące wody mineralne,omawia obszary rolnicze ;		
47		1	Krajobraz starogłacjalny na Nizinach Środkowopolskich .	- położenie Nizin Środkowopolskich - podział nizin -krajobraz starogłacjalny:	-omawia położenie Nizin Środkowopolskich, - podział nizin, - charakteryzuje krajobraz starogłacjalny, wskazuje na	-omówienie położenia Nizin Środkowopolskich- korzystanie z podręcznika, atlasu, zasobów internetu - odczytanie z mapy nazw	Ocena celująca- omawia położenie Nizin Środkowopolskich, podział nizin, charakteryzuje krajobraz starogłacjalny, wskazuje na brak jezior ,wskazuje formy połodowcowe, charakteryzuje klimat na	Metoda aktywnego opisu: Klimatyczne różnice Niziny Śląskiej i Niziny	Na Mazowszu.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				formy polodowcowe uległy w znacznym stopniu denudacji, -klimat, - wody powierzchniowe, - zbiorowiska leśne - ochrona przyrody na Nizinach Środkowopolskich,	brak jezior , - wskazuje formy polodowcowe: Wał Trzebnicki, Pradolinę Barucko-Głogowską, Wrocławsko-Magdeburgską,pokrywy lessowe -charakteryzuje klimat na poszczególnych nizinach, - wskazuje rzeki przepływające przez niziny - wskazuje zbiorowiska leśne, - wyszczególnia parki narodowe na obszarze Nizinach Środkowopolskich, NACOBZU: Cechy krajobrazu staroglacjalnego. Najdłuższy okres wegetacyjny na N. Śląskiej	nizin, - charakteryzowanie krajobrazu staroglacjalnego, - wskazanie form polodowcowych: Wał Trzebnicki, Pradolinę Barucko- Głogowską, Wrocławsko- Magdeburgską, pokrywy lessowe- - korzystanie z mapy, -charakteryzowanie klimatu na poszczególnych nizinach- - podręcznik, atlas, - wskazanie rzek przepływających przez niziny- atlas - wskazanie zbiorowisk leśnych - wyszczególnienie parków narodowych na obszarze Nizinach Środkowopolskich,	poszczególnych nizinach,wskazuje rzeki przepływające przez niziny wskazuje zbiorowiska leśne, wyszczególnia parki narodowe na obszarze Nizinach Środkowopolskich, Ocena bardzo dobra- omawia położenie Nizin Środkowopolskich, podział nizin, charakteryzuje krajobraz staroglacjalny, wskazuje na brak jezior ,wskazuje formy polodowcowe, charakteryzuje klimat na poszczególnych nizinach,wskazuje rzeki przepływające przez niziny wskazuje zbiorowiska leśne, Ocena dobra- omawia położenie Nizin Środkowopolskich, podział nizin, charakteryzuje krajobraz staroglacjalny, wskazuje na brak jezior ,wskazuje formy polodowcowe, charakteryzuje klimat na poszczególnych nizinach,wskazuje rzeki przepływające przez niziny, Ocena dostateczna- omawia położenie Nizin Środkowopolskich, podział nizin, ma problemy z charakterystyką krajobrazu staroglacjalnego , charakteryzuje klimat na poszczególnych nizinach, Ocena dopuszczająca - z pomocą nauczyciela: omawia położenie Nizin Środkowopolskich, podział nizin, charakteryzuje krajobraz staroglacjalny , klimat na poszczególnych nizinach,	Podlaskiej.	
48		1	Warunki rozwoju rolnictwa i przemysłu na Nizinach Środkowopolskich .	- czynniki przyrodnicze, rozwoju rolnictwa, -uprawy rolne i chów zwierząt, - surowce mineralne, - ważniejsze zakłady przemysłowe i	- omawia czynniki przyrodnicze rozwoju rolnictwa: nizinność terenu: gleby, klimat, okres wegetacyjny -wskazuje Nizinę Śląską i Wielkopolską jako regiony rolnicze, -omawia rozmieszczenie upraw rolnych i chów zwierząt,	- omówienie czynników przyrodniczych rozwoju rolnictwa, -wskazanie Niziny Śląskiej i Wielkopolskiej jako regionów rolniczych, -omówienie rozmieszczenia upraw rolnych i chowu zwierząt, - wskazanie surowców	Ocena celująca- omawia czynniki przyrodnicze rozwoju rolnictwa, wskazuje Nizinę Śląską i Wielkopolską jako regiony rolnicze, omawia rozmieszczenie upraw rolnych i chów zwierząt, wskazuje surowce mineralne występujące na Nizinach Środkowopolskich, wyszczególnia ośrodki przemysłowe i dominujące gałęzie przemysłu, podaje ciekawe przykłady	Metoda Rybi szkielet: Czynniki sprzyjające i niesprzyjające rozwojowi rolnictwa na Nizinach Środkowopolskich.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				największe ośrodki przemysłowe, - wskazuje surowce mineralne występujące na Nizinach Środkopolskich - wyszczególnia ośrodki przemysłowe i dominujące gałęzie przemysłu NACOBZU: Rolnictwo i przemysł Niziny Śląskiej, Niziny Wielkopolskiej. Główne gałęzie przemysłu na Nizinie Mazowieckiej.	mineralnych występujących na Nizinach Środkopolskich - wyszczególnienie ośrodków przemysłowych i dominujące gałęzie przemysłu	czynników, angażuje się w pracy, jest wzorem dla rówieśników, Ocena bardzo dobra - omawia czynniki przyrodnicze rozwoju rolnictwa, wskazuje Nizinę Śląską i Wielkopolską jako regiony rolnicze, omawia rozmieszczenie upraw rolnych i chów zwierząt, wskazuje surowce mineralne występujące na Nizinach Środkopolskich, wyszczególnia ośrodki przemysłowe i dominujące gałęzie przemysłu Ocena dobra - omawia czynniki przyrodnicze rozwoju rolnictwa, wskazuje Nizinę Śląską i Wielkopolską jako regiony rolnicze, omawia rozmieszczenie upraw rolnych i chów zwierząt, wskazuje surowce mineralne występujące na Nizinach Środkopolskich, wyszczególnia ośrodki przemysłowe, Ocena dostateczna - omawia czynniki przyrodnicze rozwoju rolnictwa, wskazuje Nizinę Śląską i Wielkopolską jako regiony rolnicze, ma problemy z rozmieszczeniem upraw rolnych i chowu zwierząt, wymienia surowce mineralne występujące na Nizinach Środkopolskich, wyszczególnia ośrodki przemysłowe, Ocena dopuszczająca - z pomocą nauczyciela omawia czynniki przyrodnicze rozwoju rolnictwa, wskazuje Nizinę Śląską i Wielkopolską jako regiony rolnicze, z pomocą nauczyciela rozmieszcza uprawy rolne , wymienia surowce mineralne występujące na Nizinach Środkopolskich,			
49		1	Cechy krajobrazu	- położenie Wyżyn	- określa położenie Wyżyn	- podręcznik, atlas, zasoby	Ocena celująca - określa położenie	Praca w grupach.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

		Wyżyn Polskich a rozwój gospodarczy.	Polskich, - podział wyżyn, -charakterystyka poszczególnych wyżyn pod względem przyrodniczym i gospodarczym, - Wyżyna Śląska - Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, - Niecka Nidziańska, - Wyżyna Kielecko-Sandomierska , Góry Świętokrzyskie -Wyżyna Lubelska i Rostocze,	Polskich, - wskazuje podział wyżyn, -charakteryzuje poszczególne wyżyny pod względem przyrodniczym i gospodarczym - omawia Wyżynę Śląską surowce mineralne i przemysł, degradacja środowiska przyrodniczego - charakteryzuje Wyżynę Krakowsko-Częstochowską, rzeźbę krasową, Ojcowski Park Narodowy, ośrodki kultu religijnego, - omawia Nieckę Nidziańską typy gleb,uprawy rolne,, źródła lecznicze, - charakteryzuje Wyżynę Kielecko- Sandomierską, Góry Świętokrzyskie, - omawia Wyżynę Lubelską i Rostocze - pokrywy lessowe, wąwozy i parowy, wody mineralne,urodzajne gleby, uprawy rolne,Rostoczański Park Narodowy, NACOBZU: Dominujące cechy na poszczególnych Wyżynach Polskich	internetu, rocznik statystyczny - określania położenia Wyżyn Polskich- mapa Polski, - dokonanie podziału wyżyn, -charakteryzowanie poszczególnych wyżyn pod względem przyrodniczym i gospodarczym – podręcznik atlas, zasoby internetu, - omówienie Wyżyny Śląskiej surowce mineralne i przemysł, degradacja środowiska przyrodniczego- podręcznik, atlas, zasoby internetu, rocznik statystyczny, - charakteryzowanie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej: rzeźba krasowa, Ojcowski Park Narodowy, ośrodki kultu religijnego, - omówienie Niecki Nidziańskiej: typy gleb, uprawy rolne,źródła lecznicze, - charakteryzowanie Wyżyny Kielecko- Sandomierskiej, Gór Świętokrzyskich, - omówienie Wyżyny Lubelskiej, Rostocza - pokrywy lessowe, wąwozy i parowy, wody mineralne, urodzajne gleby, uprawy rolne, Rostoczański Park Narodowy,	Wyżyn Polskich, wskazuje podział wyżyn, charakteryzuje poszczególne wyżyny pod względem przyrodniczym i gospodarczym , omawia Wyżynę Śląską surowce mineralne i przemysł, omawia degradację środowiska przyrodniczego, charakteryzuje Wyżynę Krakowsko-Częstochowską rzeźbę krasową, Ojcowski Park Narodowy, ośrodki kultu religijnego, omawia Nieckę Nidziańską, typy gleb,uprawy rolne, źródła lecznicze, charakteryzuje Wyżynę Kielecko-Sandomierską, Góry Świętokrzyskie, - omawia Wyżynę Lubelską i Rostocze - pokrywy lessowe, wąwozy i parowy, charakteryzuje wody mineralne, urodzajne gleby, uprawy rolne, Rostoczański Park Narodowy, wzorcowo potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy; Ocena bardzo dobra- określa położenie Wyżyn Polskich, wskazuje podział wyżyn, charakteryzuje poszczególne wyżyny pod względem przyrodniczym i gospodarczym , omawia Wyżynę Śląską surowce mineralne i przemysł, omawia degradację środowiska przyrodniczego, charakteryzuje Wyżynę Krakowsko-Częstochowską rzeźbę krasową, Ojcowski Park Narodowy, ośrodki kultu religijnego, omawia Nieckę Nidziańską, typy gleb,uprawy rolne, źródła lecznicze, charakteryzuje Wyżynę Kielecko-Sandomierską, Góry Świętokrzyskie, - omawia Wyżynę Lubelską i Rostocze - pokrywy lessowe, wąwozy i parowy, charakteryzuje wody mineralne, urodzajne gleby, uprawy rolne, Rostoczański Park Narodowy, potrafi współpracować w zespole i właściwie	Opracowanie poszczególnych wyżyn pod względem krajobrazowym i gospodarczym.
--	--	---	---	---	--	---	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							komunikuje się, Ocena dobra- określa położenie Wyżyn Polskich, wskazuje podział wyżyn, charakteryzuje poszczególne wyżyny pod względem przyrodniczym i gospodarczym , omawia Wyżynę Śląską surowce mineralne i przemysł charakteryzuje Wyżynę Krakowsko-Częstochowską rzeźbę krasową, Ojcowski Park Narodowy, omawia Niekę Nidziańską, typy gleb, uprawy rolne, charakteryzuje Wyżynę Kielecko-Sandomierską, Góry Świętokrzyskie, omawia Wyżynę Lubelską i Rostocze - pokrywy lessowe, wąwozy i parowy, urodzajne gleby, uprawy rolne, Rostoczański Park Narodowy, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się, Ocena dostateczna- określa położenie Wyżyn Polskich, wskazuje podział wyżyn, charakteryzuje poszczególne wyżyny pod względem przyrodniczym i gospodarczym , stara się współpracować w zespole i właściwie komunikować się, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela określa położenie Wyżyn Polskich, wskazuje podział wyżyn, charakteryzuje poszczególne wyżyny pod względem przyrodniczym i gospodarczym,		
50			Warunki rozwoju gospodarczego Kotlin Podkarpackich.	- położenie Kotlin Podkarpackich, - podział kotlin, -Kotliny Podkarpackie zapadliskiem tektonicznym, -środowisko przyrodnicze,	- omawia położenie Kotlin Podkarpackich, -dokonuje podziału kotlin, -omawia Kotliny Podkarpackie powstałe jako zapadlisko tektoniczne, -charakteryzuje środowisko przyrodnicze: klimat, sieć rzeczna i gleby,	- omówienie położenia Kotlin Podkarpackich- za pomocą mapy, podręcznika, atlasu, zasobów internetu - wskazanie kotlin- mapa -charakteryzowanie Kotlin Podkarpackich- podręcznik, zasoby internetu -charakteryzowanie	Ocena celująca- omawia położenie Kotlin Podkarpackich, dokonuje podziału kotlin,omawia Kotliny Podkarpackie powstałe jako zapadlisko tektoniczne, charakteryzuje środowisko przyrodnicze: klimat, sieć rzeczna i gleby, charakteryzuje surowce mineralne, wymienia zakłady przemysłowe w Krakowie i w Oświęcimiu oraz w innych	Dyskusja panelowa: Warunki życia ludności w Kotlinach Podkarpackich.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

			klimat , sieć rzeczna i gleby, - charakterystyka gospodarcza, - zagrożenia powodziowe w Kotlinach Podkarpackich, - charakteryzuje surowce mineralne, wymienia zakłady przemysłowe w Krakowie i w Oświęcimiu oraz w innych ośrodkach przemysłowych, - wskazuje uprawy rolne i chów zwierząt, głównie w Kotlinie Sandomierskiej, - omawia zagrożenia powodziowe w Kotlinach Podkarpackich, NACOBEZU: Uprawy rolne w Kotlinie Sandomierskiej. Największe ośrodki przemysłowe w Kotlinach Podkarpackich.	środowiska przyrodniczego: klimat, sieć rzeczna i gleby- podręcznik, mapa, atlas, - wskazywanie surowców mineralnych, wymienia zakłady przemysłowe w Krakowie i w Oświęcimiu oraz w innych ośrodkach przemysłowych, - wskazywanie upraw rolnych i chowu zwierząt, głównie w Kotlinie Sandomierskiej, - omówienie zagrożenia powodziowego w Kotlinach Podkarpackich,	ośrodkach przemysłowych, wskazuje uprawy rolne i chów zwierząt, głównie w Kotlinie Sandomierskiej, omawia zagrożenia powodziowe w Kotlinach Podkarpackich, udziela się w dyskusji, przedstawia ciekawe argumenty, Ocena bardzo dobra- omawia położenie Kotlin Podkarpackich, dokonuje podziału kotlin,omawia Kotliny Podkarpackie, charakteryzuje środowisko przyrodnicze: klimat, sieć rzeczna i gleby, charakteryzuje surowce mineralne, wymienia zakłady przemysłowe w Krakowie i w Oświęcimiu oraz w innych ośrodkach przemysłowych, wskazuje uprawy rolne, głównie w Kotlinie Sandomierskiej,omawia zagrożenia powodziowe w Kotlinach Podkarpackich, udziela się w dyskusji, Ocena dobra- omawia położenie Kotlin Podkarpackich, dokonuje podziału kotlin,omawia Kotliny Podkarpackie, charakteryzuje środowisko przyrodnicze: klimat, sieć rzeczna i gleby, charakteryzuje surowce mineralne, wymienia zakłady przemysłowe w Krakowie i w Oświęcimiu, wskazuje uprawy rolne, głównie w Kotlinie Sandomierskiej, udziela się w dyskusji, Ocena dostateczna- omawia położenie Kotlin Podkarpackich, dokonuje podziału kotlin,omawia Kotliny Podkarpackie, charakteryzuje środowisko przyrodnicze: klimat, sieć rzeczna i gleby, wymienia zakłady przemysłowe w Krakowie i w Oświęcimiu, wskazuje uprawy rolne, głównie w Kotlinie Sandomierskiej, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela omawia położenie Kotlin Podkarpackich, dokonuje podziału kotlin,	
--	--	--	---	--	---	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							omawia Kotliny Podkarpackie, oraz charakteryzuje środowisko przyrodnicze;		
51		1	Wędrujemy po polskich Karpatach.	- położenie Karpat, - podział Karpat, - piętrowość klimatyczno-roślinna w górach, - wysokogórski krajobraz polodowcowy w Tatrach Wysokich, - zjawiska krasowe w Tatrach Zachodnich, - walory turystyczne w Karpatach, - parki narodowe	- określa położenie Karpat, - dokonuje podziału Karpat, - omawia piętrowość klimatyczno-roślinna w górach, - charakteryzuje wysokogórski krajobraz polodowcowy w Tatrach Wysokich, - omawia zjawiska krasowe w Tatrach Zachodnich, - wskazuje walory turystyczne w Karpatach, - podaje parki narodowe występujące w Karpatach NACOBZU: Piętrowość klimatyczno-roślinna. Wysokogórski krajobraz polodowcowy.	- omówienie położenia Karpat- mapa Polski - dokonanie podziału Karpat, - omówienie piętrowości klimatyczno-roślinnej w górach- podręcznik, zasoby internetu, plansza „Pietra klimatyczno-roślinne” - charakteryzowanie wysokogórskiego krajobrazu polodowcowego w Tatrach Wysokich, - omówienie zjawisk krasowych w Tatrach Zachodnich, - wskazanie walorów turystycznych w Karpatach, - wskazanie parków narodowych występujących w Karpatach,	Ocena celująca- określa położenie Karpat, dokonuje podziału Karpat, omawia piętrowość klimatyczno-roślinną w górach, charakteryzuje wysokogórski krajobraz polodowcowy w Tatrach Wysokich, omawia zjawiska krasowe w Tatrach Zachodnich, wskazuje walory turystyczne w Karpatach, podaje parki narodowe występujące w Karpatach, wzorcowo współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy zespołowej, Ocena bardzo dobra- określa położenie Karpat, dokonuje podziału Karpat, omawia piętrowość klimatyczno-roślinną w górach, charakteryzuje wysokogórski krajobraz polodowcowy w Tatrach Wysokich, omawia zjawiska krasowe w Tatrach Zachodnich, wskazuje walory turystyczne w Karpatach, podaje parki narodowe występujące w Karpatach, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- określa położenie Karpat, dokonuje podziału Karpat, omawia piętrowość klimatyczno-roślinną w górach, charakteryzuje wysokogórski krajobraz polodowcowy w Tatrach Wysokich, wskazuje walory turystyczne w Karpatach, podaje parki narodowe występujące w Karpatach, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna- określa położenie Karpat, dokonuje podziału Karpat,	Praca w grupach. Opracowanie trasy wycieczki pieszej na podstawie mapy topograficznej i turystycznej np.: z Morskiego Oka do Doliny Pięciu Stawów.	Ciekawe miejsca w Polsce.

							omawia piętrowość klimatyczno-roślinną w górach, charakteryzuje wysokogórski krajobraz polodowcowy w Tatrach Wysokich, podaje parki narodowe występujące w Karpatach, stara się współpracować w zespole, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela określa położenie Karpat, omawia piętrowość klimatyczno-roślinną w górach, charakteryzuje wysokogórski krajobraz polodowcowy w Tatrach Wysokich;		
52		1	Sudety rajem nie tylko dla zbieraczy skał i minerałów.	- położenie Sudetów i Przedgórze Sudeckiego, - podział Sudetów, - budowa geologiczna, - klimat, - wody mineralne, - skały i minerały, - surowce mineralne, - Przedgórze Sudeckie regionem rolniczym, - zagrożenia środowiska przyrodniczego - atrakcje turystyczne Sudetów, - parki narodowe	- omawia położenie Sudetów i Przedgórze Sudeckiego, - dokonuje podziału Sudetów, - omawia budowę geologiczną - charakteryzuje klimat, - wymienia wody mineralne w Sudetach, oraz wskazuje miejscowości uzdrowiskowe, - wymienia skały i minerały, - wskazuje na mapie występowanie surowców mineralnych, - charakteryzuje rolnictwo Przedgórze Sudeckiego, - omawia zagrożenia środowiska przyrodniczego - omawia walory przyrodniczo-krajoznawcze, - wskazuje parki narodowe NACOBZU: Powstawanie Sudetów, góry zrębowe. Surowce mineralne, skały i minerały. Gleby i uprawy na Przedgórzu Sudeckim.	- omówienie położenia Sudetów i Przedgórze Sudeckiego- mapa Polski, - dokonanie podziału Sudetów- mapa Polski - omówienie budowy geologicznej – podręcznik, zasoby internetu, - scharakteryzowanie klimatu- mapa klimatyczna, - omówienie rodzajów wód mineralnych i ich wykorzystania w uzdrowiskach- atlas, zasoby internetu, - wskazanie miejscowości uzdrowiskowych- mapa - omówienie skał i minerałów występujących w Sudetach- rozpoznawanie na podstawie zbiorów własnych, - omówienie występowania surowców mineralnych w Sudetach- mapa gospodarcza, - charakteryzowanie rolnictwa Przedgórze Sudeckiego mapa – Rolnictwo, - omówienie zagrożeń	Ocena celująca- omawia położenie Sudetów i Przedgórze Sudeckiego, dokonuje podziału Sudetów, omawia budowę geologiczną, charakteryzuje klimat, wymienia wody mineralne w Sudetach, oraz wskazuje miejscowości uzdrowiskowe, wymienia skały i minerały, wskazuje na mapie występowanie surowców mineralnych, charakteryzuje rolnictwo Przedgórze Sudeckiego, omawia zagrożenia środowiska przyrodniczego, omawia walory przyrodniczo- krajoznawcze, wskazuje parki narodowe, wzorcowo potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy, Ocena bardzo dobra- omawia położenie Sudetów i Przedgórze Sudeckiego, dokonuje podziału Sudetów, omawia budowę geologiczną, charakteryzuje klimat, wymienia wody mineralne w Sudetach, oraz wskazuje miejscowości uzdrowiskowe, wymienia skały i minerały, wskazuje na mapie występowanie surowców mineralnych, charakteryzuje rolnictwo Przedgórze Sudeckiego, omawia zagrożenia środowiska przyrodniczego, omawia	Praca w grupach: Opracowanie posteru: 1. Grupa :Skały i minerały Sudetów. 2. Grupa: Wody mineralne Sudetów. 3. Grupa: Atrakcje turystyczne Sudetów. 4. Grupa: parki narodowe.	Góry Izerskie. Bogactwo skał i minerałów. Ochrona środowiska w Sudetach.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

						środowiska przyrodniczego- podręcznik, zasoby internetu, - omówienie walorów przyrodniczo- krajoznawczych w Sudetach, - wskazanie parków narodowych- mapa,	walory przyrodniczo- krajoznawcze, wskazuje parki narodowe, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- omawia położenie Sudetów i Przedgórze Sudeckiego, dokonuje podziału Sudetów, omawia budowę geologiczną Sudetów, wymienia skały i minerały, wskazuje na mapie występowanie surowców mineralnych, charakteryzuje rolnictwo Przedgórze Sudeckiego, omawia walory przyrodniczo- krajoznawcze, wskazuje parki narodowe, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna- omawia położenie Sudetów i Przedgórze Sudeckiego, dokonuje podziału Sudetów, omawia budowę geologiczną Sudetów, wymienia skały i minerały, charakteryzuje rolnictwo Przedgórze Sudeckiego, omawia walory przyrodniczo- krajoznawcze, wskazuje parki narodowe, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela omawia położenie Sudetów i Przedgórze Sudeckiego, dokonuje podziału Sudetów, wymienia skały i minerały, charakteryzuje rolnictwo Przedgórze Sudeckiego, omawia walory przyrodniczo- krajoznawcze,		
Klasa III									
1		1	Przedmiotowe zasady oceniania na lekcjach geografii.	-PZO -wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych	- wymienia przedmiotowe zasady oceniania z geografii -wskazuje sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów oraz możliwości poprawy ocen niezadowolających,				

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				ocen - sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów					
2	Sąsiedzi Polski	1	Dynamiczny rozwój gospodarczy Niemiec.	- położenie Niemiec - krainy geograficzne, - środowisko przyrodnicze, - ludność, - gospodarka,	- omawia położenie geograficzne Niemiec, - charakteryzuje krainy geograficzne, - omawia środowisko przyrodnicze, - określa strukturę narodowościową, ujemny przyrost naturalny, napływ imigrantów, zatrudnionych w gospodarce, - wyjaśnia przyczyny i skutki dynamicznego rozwoju gospodarczego Niemiec, - wskazuje największe okręgi przemysłowe; NACOBZU: Czynniki powodujące dynamiczny rozwój gospodarczy. Nowoczesny przemysł przetwórczy.	- omówienie położenia geograficznego Niemiec, - korzystanie z podręcznika, atlasu, - scharakteryzowanie krain geograficznych,- podręcznik, mapa, zasoby internetu, - omówienie środowiska przyrodniczego, atlas, - określenie struktury narodowościowej, ujemnego przyrostu naturalnego, napływu imigrantów, zatrudnionych w gospodarce jako tania siła robocza,- rocznik statystyczny, - wyjaśnienie przyczyn i skutków dynamicznego rozwoju gospodarczego: położenie w centrum Europy, największe i najludniejsze państwo europejskie,bogata baza surowcowa, doskonale rozwinięty przemysł przetwórczy, liczne ośrodki high-tech, najwyższy poziom technologii w przemyśle, wysokotowarowe rolnictwo, bardzo dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna Niemiec-rocznik statystyczny, podręcznik, zasoby internetu, - charakteryzuje strukturę zatrudnienia w niemieckiej gospodarce, - wskazanie największych okręgów przemysłowych-	Ocena celująca- omawia położenie geograficzne Niemiec,charakteryzuje krainy geograficzne,omawia środowisko przyrodnicze, określa strukturę narodowościową, ujemny przyrost naturalny, napływ imigrantów, zatrudnionych w gospodarce, wyjaśnia przyczyny i skutki dynamicznego rozwoju gospodarczego Niemiec,wskazuje największe okręgi przemysłowe, podaje ciekawe argumenty, jest bardzo aktywny na lekcji, Ocena bardzo dobra- omawia położenie geograficzne Niemiec, omawia środowisko przyrodnicze, określa strukturę narodowościową, ujemny przyrost naturalny, napływ imigrantów, zatrudnionych w gospodarce, wyjaśnia przyczyny i skutki dynamicznego rozwoju gospodarczego Niemiec,wskazuje największe okręgi przemysłowe, jest bardzo aktywny na lekcji, Ocena dobra- omawia położenie geograficzne Niemiec, ujemny przyrost naturalny, napływ imigrantów, zatrudnionych w gospodarce, wyjaśnia przyczyny i skutki dynamicznego rozwoju gospodarczego Niemiec,wskazuje największe okręgi przemysłowe, jest aktywny na lekcji, Ocena dostateczna- omawia położenie geograficzne Niemiec, zatrudnionych w gospodarce, wyjaśnia przyczyny i skutki dynamicznego rozwoju gospodarczego Niemiec, wskazuje największe okręgi przemysłowe,	Metoda aktywizująca. Mapa mentalna: Co decyduje o dynamicznym rozwoju gospodarczym Niemiec?	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

						atlas geograficzny;	Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela omawia położenie geograficzne Niemiec, zatrudnionych w gospodarce, wyjaśnia przyczyny i skutki dynamicznego rozwoju gospodarczego Niemiec, wskazuje największe okręgi przemysłowe,		
3		1	Rosja. Wykorzystanie gospodarcze środowiska przyrodniczego.	- położenie Rosji w Europie i w Azji, - państwa graniczące, - wody oblewające, - Obwód Kaliningradzki, - środowisko przyrodnicze: ukształtowanie powierzchni, wody powierzchniowe, strefy klimatyczne i roślinne, - państwo o najmniejszym wskaźniku gęstości zaludnienia, ujemnym przyroście naturalnym, państwo wielonarodowościowe, zróżnicowane językowo i religijnie, - gospodarka oparta na eksporcie surowców mineralnych, - różnice gospodarcze między częścią europejską a	- omawia położenie Rosji w Europie i w Azji, - wskazuje państwa graniczące, wody oblewające, - wskazuje Obwód Kaliningradzki graniczący z Polską jako eksklawa Rosji - omawia środowisko przyrodnicze: ukształtowanie powierzchni, wody powierzchniowe, strefy klimatyczne i roślinne, - wyjaśnia, że jest państwem o najmniejszym wskaźniku gęstości zaludnienia, ujemnym przyroście naturalnym, - charakteryzuje Rosję jako państwo wielonarodowościowe, zróżnicowane językowo i religijnie, - omawia gospodarkę Rosji, która oparta jest na eksporcie surowców mineralnych, - wyjaśnia, dlaczego jest niska wydajność w rolnictwie; NACOBEZU: Zróżnicowanie narodowościowe, religijne. Słabe wykorzystanie	- omówienie położenie Rosji w Europie i w Azji, -mapa, atlas geograficzny, -wskazywanie państw graniczących, wód oblewających, mapa, atlas geograficzny, - wskazanie Obwodu Kaliningradzkiego graniczący z Polską jako eksklawy Rosji, - omówienie środowiska przyrodniczego, -wyjaśnienie, że Rosja jest państwem o najmniejszym wskaźniku gęstości zaludnienia, ujemnym przyroście naturalnym- rocznik statystyczny, atlas, mapa ścienna, -charakteryzowanie Rosji jako państwa wielonarodowościowego i zróżnicowanego językowo i religijnie, - omawianie słabo rozwiniętej gospodarki Rosji, która oparta jest na eksporcie surowców mineralnych, - omówienie niskiej wydajności w rolnictwie,	Ocena celująca- omawia położenie Rosji w Europie i w Azji, wskazuje państwa graniczące, wody oblewające, wskazuje Obwód Kaliningradzki, graniczący z Polską jako eksklawa Rosji, omawia środowisko przyrodnicze: ukształtowanie powierzchni, wody powierzchniowe, strefy klimatyczne i roślinne, wyjaśnia, że jest państwem o najmniejszym wskaźniku gęstości zaludnienia, ujemnym przyroście naturalnym, charakteryzuje Rosję jako państwo wielonarodowościowe, zróżnicowane językowo i religijnie, omawia gospodarkę Rosji, która oparta jest na eksporcie surowców mineralnych, wyjaśnia, dlaczego jest niska wydajność w rolnictwie, wzorcowo współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy zespołowej, Ocena bardzo dobra- omawia położenie Rosji w Europie i w Azji, omawia środowisko przyrodnicze: ukształtowanie powierzchni, wody powierzchniowe, strefy klimatyczne i roślinne, wyjaśnia, że jest państwem o najmniejszym wskaźniku gęstości zaludnienia, ujemnym przyroście naturalnym, charakteryzuje Rosję jako państwo wielonarodowościowe,	Praca w grupach. Kierunki i sposoby eksportu rosyjskich surowców mineralnych. 1. Grupa Ropa naftowa 2. Grupa. Gaz ziemny. 3. Grupa. Węgiel kamienny. Korzystanie z rocznika statystycznego i atlasu	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				azjatycką - niska wydajność w rolnictwie	środowiska przyrodniczego dla gospodarki . Eksportowane surowce mineralne.	-omówienie niesprzyjających warunków klimatyczno-glebowych, brak nowoczesności w rolnictwie, czego efektem są niskie plony;	zróżnicowane językowo i religijnie, omawia gospodarkę Rosji, która oparta jest na eksporcie surowców mineralnych, wyjaśnia, dlaczego jest niska wydajność w rolnictwie, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- omawia położenie Rosji w Europie i w Azji, omawia środowisko przyrodnicze, wyjaśnia, że jest państwem o najmniejszym wskaźniku gęstości zaludnienia, ujemnym przyroście naturalnym, charakteryzuje Rosję jako państwo wielonarodowościowe, zróżnicowane językowo i religijnie, omawia gospodarkę Rosji, która oparta jest na eksporcie surowców mineralnych, wyjaśnia, dlaczego jest niska wydajność w rolnictwie, współpracuje w zespole Ocena dostateczna- omawia położenie Rosji w Europie i w Azji, omawia środowisko przyrodnicze, charakteryzuje Rosję jako państwo wielonarodowościowe, zróżnicowane językowo i religijnie, omawia gospodarkę Rosji, która oparta jest na eksporcie surowców mineralnych, stara się współpracować w zespole Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela :omawia położenie Rosji w Europie i w Azji, omawia środowisko przyrodnicze, charakteryzuje Rosję jako państwo wielonarodowościowe, zróżnicowane językowo i religijnie, omawia gospodarkę Rosji,		
4		1	Współczesne przemiany społeczne i gospodarcze Ukrainy.	- położenie geograficzne, -warunki naturalne, - ludność - gospodarka;	- omawia położenie geograficzne Ukrainy, -charakteryzuje warunki naturalne: ukształtowanie powierzchni, klimat, formacje	- omówienie położenia geograficznego Ukrainy- mapa ścienna , atlas, -charakteryzowanie warunków naturalnych	Ocena celująca- omawia położenie geograficzne Ukrainy, charakteryzuje warunki naturalne: ukształtowanie powierzchni, klimat, formacje roślinne, gleby, charakteryzuje ludność: strukturę	Praca w grupach. Wykonanie diagramów, w celu porównania Ukrainy z innymi	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				roślinne, gleby, - charakteryzuje ludność: strukturę narodowościową, ujemny przyrost naturalny, przyczyny, - wyjaśnia powolne przemiany gospodarcze na Ukrainie: prywatyzacja gospodarstw rolnych i zakładów przemysłowych, inwestycje zagraniczne, poprawa standardu życia mieszkańców; NACOBZU: Czynniki wpływające na poprawę standardów życia mieszkańców Ukrainy.	- omówienie ludności: strukturę narodowościową, ujemny przyrost naturalny i wskazanie przyczyn,- podręcznik, rocznik statystyczny, zasoby internetu, - wyjaśnienie powolnych przemian gospodarczych na Ukrainie prowadzących do poprawy standardów życia;	narodowościową, ujemny przyrost naturalny, przyczyny, wyjaśnia powolne przemiany gospodarcze na Ukrainie: prywatyzacja gospodarstw rolnych i zakładów przemysłowych, inwestycje zagraniczne, poprawa standardu życia mieszkańców, wzorcowo współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z równieżnikami, wyróżnia się w pracy zespołowej, Ocena bardzo dobra- omawia położenie geograficzne Ukrainy, charakteryzuje warunki naturalne, wyjaśnia ujemny przyrost naturalny, omawia powolne przemiany gospodarcze na Ukrainie: prywatyzacja gospodarstw rolnych i zakładów przemysłowych, inwestycje zagraniczne, poprawa standardu życia mieszkańców, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z równieżnikami, Ocena dobra- omawia położenie geograficzne Ukrainy, omawia powolne przemiany gospodarcze na Ukrainie: prywatyzacja gospodarstw rolnych i zakładów przemysłowych, inwestycje zagraniczne, poprawa standardu życia mieszkańców, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z równieżnikami, Ocena dostateczna- omawia położenie geograficzne Ukrainy, omawia powolne przemiany gospodarcze na Ukrainie: prywatyzacja gospodarstw rolnych i zakładów przemysłowych, inwestycje zagraniczne, poprawa standardu życia mieszkańców, stara się współpracować w zespole i właściwie komunikować się z równieżnikami, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela omawia położenie	państwami Europy. np.: 1. Grupa. Przyrost naturalny. 2. Grupa. Zbiory pszenicy. 3. Grupa. Produkcja samochodów.	
--	--	--	--	--	--	--	---	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							geograficzne Ukrainy, omawia powolne przemiany gospodarcze na Ukrainie,		
5		1	Czechy i Słowacja, nasi południowi sąsiedzi.	-położenie geograficzne Czech i Słowacji, - warunki naturalne, - ludność, - urbanizacja, - gospodarka,	-określa położenie geograficzne Czech i Słowacji, kraje bez dostępu do morza, - omawia warunki naturalne: ukształtowanie powierzchni, klimat, wody, - charakteryzuje ludność: struktura narodowościowa, przyrost naturalny, gęstość zaludnienia, rozmieszczenie, - wskazuje wysoki stopień urbanizacji w Czechach a niski na Słowacji, - omawia gospodarkę: wysoką pozycję w rozwoju gospodarczym, dzięki reformom rynkowym i kapitałom zagranicznym w Czechach, - wskazuje na poprawę sytuacji gospodarczej na Słowacji, wzrost usług a zwłaszcza turystyki; NACOBZU: Różnice w rozwoju gospodarczym Czech i Słowacji.	-określenie położenia geograficznego Czech i Słowacji- korzystanie z atlasu, mapy ściennej Europy, - omówienie warunków naturalnych: ukształtowanie powierzchni, klimat, wody- korzystanie z podręcznika, atlasu, mapy Europy, - scharakteryzowanie ludności: struktura narodowościowa, przyrost naturalny, gęstość zaludnienia, rozmieszczenie- rocznik statystyczny, atlas geograficzny, - wskazywanie na wysoki stopień urbanizacji w Czechach a niski na Słowacji- rocznik statystyczny, - omówienie gospodarki: wysoką pozycję w rozwoju gospodarczym, dzięki reformom rynkowym i kapitałom zagranicznym w Czechach,- podręcznik, zasoby internetu, atlas, rocznik statystyczny, - wskazywanie na poprawę sytuacji gospodarczej na Słowacji, wzrost usług a zwłaszcza turystyki- rocznik statystyczny;	Ocena celująca- określa położenie geograficzne Czech i Słowacji, omawia warunki naturalne: ukształtowanie powierzchni, klimat, wody, charakteryzuje ludność: struktura narodowościowa, przyrost naturalny, gęstość zaludnienia, rozmieszczenie, wskazuje wysoki stopień urbanizacji w Czechach a niski na Słowacji, omawia gospodarkę: wysoką pozycję w rozwoju gospodarczym, dzięki reformom rynkowym i kapitałom zagranicznym w Czechach, wskazuje na poprawę sytuacji gospodarczej na Słowacji, wzrost usług a zwłaszcza turystyki, Ocena bardzo dobra- określa położenie geograficzne Czech i Słowacji, omawia warunki naturalne, charakteryzuje ludność: struktura narodowościowa, przyrost naturalny, rozmieszczenie, wskazuje wysoki stopień urbanizacji w Czechach a niski na Słowacji, omawia gospodarkę: wysoką pozycję w rozwoju gospodarczym, dzięki reformom rynkowym i kapitałom zagranicznym w Czechach, wskazuje na poprawę sytuacji gospodarczej na Słowacji, wzrost usług a zwłaszcza turystyki, Ocena dobra- określa położenie geograficzne Czech i Słowacji, omawia warunki naturalne, charakteryzuje ludność: przyrost naturalny, rozmieszczenie, wskazuje wysoki stopień urbanizacji w Czechach a niski na Słowacji, omawia gospodarkę: wysoką pozycję w rozwoju gospodarczym, dzięki reformom rynkowym i kapitałom zagranicznym w Czechach, wskazuje na poprawę sytuacji gospodarczej na	Metoda posteru: Atrakcje turystyczne Czech i Słowacji.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							Słowacji, Ocena dostateczna- określa położenie geograficzne Czech i Słowacji, wskazuje wysoki stopień urbanizacji w Czechach a niski na Słowacji, omawia gospodarkę: wysoką pozycję w rozwoju gospodarczym, dzięki reformom rynkowym i kapitałom zagranicznym w Czechach, wskazuje na poprawę sytuacji gospodarczej na Słowacji, Ocena dopuszczający- z pomocą nauczyciela określa położenie geograficzne Czech i Słowacji, wskazuje wysoki stopień urbanizacji w Czechach a niski na Słowacji, omawia gospodarkę: wysoką pozycję w rozwoju gospodarczym w Czechach, wskazuje na poprawę sytuacji gospodarczej na Słowacji,		
6	Europa	1	Jestem Europejczykiem, poznaję Europę.	- położenie geograficzne Europy, umowna granica między Europą a Azją, -elementy linii brzegowej, -budowa geologiczna i rzeźba terenu	- określa położenie geograficzne Europy, wskazuje na mapie świata, - wymienia nazwy geograficzne wzdłuż których przebiega umowna granica między Europą i Azją, - wskazuje granicę między Europą a Afryką, -wskazuje elementy linii brzegowej: morza, zatoki, cieśniny, wyspy, półwyspy, -omawia budowę geologiczną i rzeźbę terenu; NACOBZU: Położenie Europy na mapie świata. Umowna granica między Europą a Azją. Orientacja na mapie: linia	-wskazanie Europy na mapie świata, -omówienie położenia geograficznego Europy,- korzystanie z mapy świata, - odczytanie skrajnych przykładów Europy, - wskazanie nazw geograficznych wzdłuż których przebiega umowna granica między Europą i Azją oraz granicy między Europą a Afryką, -omówienie elementów składających się na linię brzegową, -scharakteryzowanie budowy geologicznej i rzeźby terenu, podanie najwyższego szczytu w Europie i obszarów depresyjnych;	Ocena celująca- określa położenie geograficzne Europy, wskazuje na mapie świata, wymienia nazwy geograficzne wzdłuż których przebiega umowna granica między Europą i Azją, wskazuje granicę między Europą a Afryką, wskazuje elementy linii brzegowej: morza, zatoki, cieśniny, wyspy, półwyspy, omawia budowę geologiczną i rzeźba terenu, wzorcowo wykonuje zadanie, jest bardzo zaangażowany w pracy na lekcji, Ocena bardzo dobra- określa położenie geograficzne Europy, wskazuje na mapie świata, wymienia nazwy geograficzne wzdłuż których przebiega umowna granica między Europą i Azją, wskazuje elementy linii brzegowej: morza, zatoki, cieśniny, wyspy, półwyspy, omawia budowę geologiczną i rzeźba terenu,	Praca indywidualna. Zaplanuj rejs statkiem od Morza Barentsa do Morza Czarnego uwzględniając postój w pięciu portach morskich.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

					brzegowa i ukształtowanie powierzchni .		Ocena dobra- określa położenie geograficzne Europy, wskazuje na mapie świata, wymienia nazwy geograficzne wzdłuż których przebiega umowna granica między Europą i Azją, wskazuje elementy linii brzegowej, omawia budowę geologiczną i rzeźbę terenu, Ocena dostateczna- określa położenie geograficzne Europy, wskazuje na mapie świata, wskazuje przebieg umownej granicy między Europą i Azją, wskazuje elementy linii brzegowej, omawia rzeźbę terenu, Ocena dopuszczająca – z pomocą nauczyciela określa położenie geograficzne Europy, wskazuje przebieg umownej granicy między Europą i Azją, wskazuje elementy linii brzegowej, omawia rzeźbę terenu;		
7		1	Wpływ klimatu Europy na szatę roślinną i sieć rzeczną.	- czynniki klimatotwórcze kształtujące klimat w Europie, -strefy klimatyczne i typy klimatów - strefy roślinne, -wody powierzchniowe	- omawia czynniki klimatotwórcze kształtujące klimat w Europie, -wskazuje strefy klimatyczne i typy klimatów w tych strefach, - omawia kontrasty klimatyczne: termiczne i opadowe, - oblicza amplitudę między najwyższą a najniższą temperaturą w ciągu roku, - rysuje diagram klimatyczny, na podstawie danych z rocznika statystycznego, - charakteryzuje strefy roślinne, -wskazuje na zależność stref roślinnych od klimatu, -charakteryzuje wody powierzchniowe: rzeki, jeziora, wskazuje na mapie;	- omówienie czynników klimatotwórczych kształtujących klimat w Europie- podręcznik, atlas, -wskazuje strefy klimatyczne i typy klimatów w tych strefach, atlas, mapa stref klimatycznych Europy, - charakteryzuje strefy roślinne- mapa stref roślinnych Europy -wskazywanie na zależność stref roślinnych od klimatu, -charakteryzowanie wód powierzchniowych: rzeki, jeziora- na mapie hydrologicznej;	Ocena celująca -omawia czynniki klimatotwórcze kształtujące klimat w Europie, wskazuje strefy klimatyczne i typy klimatów w tych strefach, omawia kontrasty klimatyczne: termiczne i opadowe, oblicza amplitudę między najwyższą a najniższą temperaturą w ciągu roku, rysuje diagram klimatyczny, na podstawie danych z rocznika statystycznego, charakteryzuje strefy roślinne, wskazuje na zależność stref roślinnych od klimatu, charakteryzuje wody powierzchniowe: rzeki, jeziora, wskazuje na mapie, wzorcowo wykonuje powierzone zadania, Ocena bardzo dobra -omawia czynniki klimatotwórcze kształtujące klimat w Europie, wskazuje strefy klimatyczne i typy klimatów w tych strefach, omawia kontrasty klimatyczne: termiczne i opadowe, oblicza amplitudę między	Praca z rocznikiem statystycznym. Tworzenie diagramów klimatycznych dla np.: Londyn, Gdańsk, Dubrownik, Berno, Astrachań. Archangielsk.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

NACOBEZU:
Strefy klimatyczne i roślinne
Europy. Najdłuższe rzeki i
największe jeziora Europy.

najwyższą a najniższą temperaturą w ciągu roku, rysuje diagram klimatyczny, na podstawie danych z rocznika statystycznego, charakteryzuje strefy roślinne, wskazuje na zależność stref roślinnych od klimatu, charakteryzuje wody powierzchniowe: rzeki, jeziora, wskazuje na mapie, prawidłowo wykonuje powierzone zadania,
Ocena dobra -omawia czynniki klimatotwórcze kształtujące klimat w Europie, wskazuje strefy klimatyczne i typy klimatów w tych strefach, oblicza amplitudę między najwyższą a najniższą temperaturą w ciągu roku, rysuje diagram klimatyczny, na podstawie danych z rocznika statystycznego, charakteryzuje strefy roślinne, wskazuje na zależność stref roślinnych od klimatu, charakteryzuje wody powierzchniowe: rzeki, jeziora, wskazuje na mapie, prawidłowo wykonuje powierzone zadania,
Ocena dostateczna -omawia czynniki klimatotwórcze kształtujące klimat w Europie, wskazuje strefy klimatyczne i niektóre typy klimatów w tych strefach, oblicza amplitudę między najwyższą a najniższą temperaturą w ciągu roku, rysuje diagram klimatyczny, na podstawie danych z rocznika statystycznego, charakteryzuje strefy roślinne, wymienia wody powierzchniowe: rzeki, jeziora, wskazuje na mapie,
Ocena dopuszczająca – z pomocą nauczyciela omawia czynniki klimatotwórcze kształtujące klimat w Europie, wskazuje strefy klimatyczne , rysuje diagram klimatyczny, na podstawie danych z rocznika

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

							statystycznego, wymienia strefy roślinne, wymienia wody powierzchniowe: rzeki, jeziora, wskazuje na mapie,		
8		1	Poznajemy podział polityczny Europy.	-podział polityczny Europy, - europejskie naj...: państwa największe, najludniejsze, najbogatsze, najbiedniejsze;	- omawia podział polityczny Europy, - wskazuje państwa i stolicy - podaje przykłady państw: o największej powierzchni i największej liczbie ludności, - wskazuje państwa najbogatsze i najbiedniejsze w Europie, NACOBZU: Państwa i stolicy Europy.	- omawianie podziału politycznego Europy- mapa polityczna Europy, - wskazanie państw i stolic - analizowanie państw: o największej powierzchni i największej liczbie ludności, - wskazanie państw najbogatszych i najbiedniejszych w Europie – korzystanie z rocznika statystycznego;	Ocena celująca- omawia podział polityczny Europy, wskazuje państwa i stolicy, podaje przykłady państw: o największej powierzchni i największej liczbie ludności, wskazuje państwa najbogatsze i najbiedniejsze w Europie, zadania wykonuje wzorcowo, Ocena bardzo dobra- omawia podział polityczny Europy, wskazuje państwa i stolicy, podaje przykłady państw: o największej powierzchni i największej liczbie ludności, wskazuje państwa najbogatsze i najbiedniejsze w Europie, wywiązuje się z powierzonych zadań, Ocena dobra- omawia podział polityczny Europy, wskazuje państwa i stolicy, podaje przykłady państw: o największej powierzchni i największej liczbie ludności, wskazuje państwa najbogatsze i najbiedniejsze w Europie, Ocena dostateczna- omawia podział polityczny Europy, wskazuje państwa i stolicy, podaje przykłady państw: o największej powierzchni, wskazuje państwa najbogatsze w Europie, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela omawia podział polityczny Europy, wskazuje państwa, podaje przykłady państw: o największej	Praca na politycznej mapie konturowej. Zamaluj i podpisz państwa należące do Unii Europejskiej	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							powierzchni, wskazuje państwa najbogatsze w Europie,		
9		1	Gospodarcze wykorzystanie środowiska przyrodniczego przez kraje Europy Północnej.	- państwa Europy Północnej, -położenie państw skandynawskich, -ujemny przyrost naturalny, starzejące społeczeństwo, - wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, elektrownie wodne(Norwegia, Islandia, Szwecja), -elektrownie geotermalne- Islandia, - energia wiatrowa- Dania, -lasy iglaste podstawą rozwoju przemysłu celulozowo- papierniczego i meblarskiego,, -ciepłe prądy morskie czynnikiem wpływającym na rozwój portów morskich funkcjonujących przez cały rok, - łowiska łososi u wybrzeży Norwegii i Islandii, - surowce mineralne: ropa naftowa, gaz ziemny i rudy	- wymienia państwa Europy Północnej, -omawia położenie państw skandynawskich, -charakteryzuje ujemny przyrost naturalny, -wyjaśnia co oznacza pojęcie starzejące się społeczeństwo, - wskazuje odnawialne źródła energii: elektrownie wodne w Norwegii, Islandii, Szwecji i geotermalne na Islandii, wiatrowe w Danii, -wyjaśnia że lasy iglaste zajmujące dużą powierzchnię są podstawą rozwoju przemysłu celulozowo- papierniczego i meblarskiego, - wskazuje ciepłe prądy morskie(Północnoatlantyki i Norweski), które wpływają na rozwój portów morskich wzdłuż zachodniego wybrzeża Norwegii i nie zamarzają w okresie zimowym - umiejscawia na mapie łowiska łososi u wybrzeży Norwegii i Islandii, które są ważnym towarem eksportowym tych państw, - wskazuje surowce mineralne, - charakteryzuje Danię jako kraj rolniczy, - wskazuje uprawy: pszenicy, buraków cukrowych i obszary hodowli bydła w południowej Szwecji, - omawia hodowlę reniferów na	- korzystanie z podręcznika, internetu, zasobów własnych, z mapy Europy: -wskazanie państw Europy Północnej, -omówienie położenia państw skandynawskich, -scharakteryzowanie ujemnego przyrostu naturalnego, - omówienie odnawialnych źródeł energii: elektrowni wodnych w Norwegii, Islandii, Szwecji i geotermalnych na Islandii, wiatrowych w Danii, -omówienie, że lasy iglaste zajmujące dużą powierzchnię są podstawą rozwoju przemysłu celulozowo- papierniczego i meblarskiego, - wskazanie ciepłych prądów morskich(Północnoatlantyki i Norweski), które wpływają na rozwój portów morskich wzdłuż zachodniego wybrzeża Norwegii i nie zamarzają w okresie zimowym - umiejscowienie na mapie łowiska łososi u wybrzeży Norwegii i Islandii, które są ważnym towarem eksportowym tych państw, - wskazywanie surowców mineralnych, - charakteryzuje Danię jako	Ocena celująca- wymienia państwa Europy Północnej,omawia położenie państw skandynawskich,charakteryzuje ujemny przyrost naturalny, wyjaśnia co oznacza pojęcie starzejące się społeczeństwo, wskazuje odnawialne źródła energii: elektrownie wodne w Norwegii, Islandii, Szwecji i geotermalne na Islandii, wiatrowe w Danii, wyjaśnia że lasy iglaste zajmujące dużą powierzchnię są podstawą rozwoju przemysłu celulozowo- papierniczego i meblarskiego,wskazuje ciepłe prądy morskie(Północnoatlantyki i Norweski), które wpływają na rozwój portów morskich wzdłuż zachodniego wybrzeża Norwegii i nie zamarzają w okresie zimowym, umiejscawia na mapie łowiska łososi u wybrzeży Norwegii i Islandii, które są ważnym towarem, wzorcowo potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy; Ocena bardzo dobra- wymienia państwa Europy Północnej, omawia położenie państw skandynawskich,charakteryzuje ujemny przyrost naturalny, wyjaśnia co oznacza pojęcie starzejące się społeczeństwo, wskazuje odnawialne źródła energii, wyjaśnia że lasy iglaste zajmujące dużą powierzchnię są podstawą rozwoju przemysłu celulozowo- papierniczego i meblarskiego,wskazuje ciepłe prądy morskie , które wpływają na rozwój portów morskich, umiejscawia na mapie łowiska łososi u wybrzeży Norwegii i Islandii, które są ważnym	Praca w grupach. Wykonanie diagramów dotyczących krajów skandynawskich: 1. Grupa. Zalesienie 2. Grupa. Produkcja energii wodnej. 3.Grupa. Produkcja celulozy i papieru .	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				żelaza, - Dania krajem o korzystnych warunkach dla rozwoju rolnictwa, - uprawa pszenicy, buraków cukrowych i hodowla bydła w południowej Szwecji - hodowla reniferów w północnej części Półwyspu Skandynawskiego, - turystyka w krajach skandynawskich;	obszarach w północnej części Półwyspu Skandynawskiego, - charakteryzuje rozwój turystyki w krajach skandynawskich; NACOBZU: Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w krajach skandynawskich. Możliwości wykorzystania warunków naturalnych.	kraj rolniczy, - wskazywanie upraw: pszenicy, buraków cukrowych i obszary hodowli bydła w południowej Szwecji, - omówienie hodowli reniferów na obszarach w północnej części Półwyspu Skandynawskiego, - scharakteryzowanie rozwoju turystyki w krajach skandynawskich;	towarem, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- wymienia państwa Europy Północnej, omawia położenie państw skandynawskich, wskazuje odnawialne źródła energii, wyjaśnia że lasy iglaste zajmujące dużą powierzchnię są podstawą rozwoju przemysłu celulozowo-papierniczego i meblarskiego, wskazuje ciepłe prądy morskie, które wpływają na rozwój portów morskich, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się, Ocena dostateczna- wymienia państwa Europy Północnej, wskazuje odnawialne źródła energii, wyjaśnia że lasy iglaste zajmujące dużą powierzchnię są podstawą rozwoju przemysłu celulozowo-papierniczego i meblarskiego, wskazuje ciepłe prądy morskie, które wpływają na rozwój portów morskich, stara się współpracować w zespole i właściwie komunikować się, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wymienia państwa Europy Północnej, wymienia odnawialne źródła energii, wymienia lasy iglaste są podstawą rozwoju przemysłu celulozowo-papierniczego i meblarskiego, wskazuje ciepłe prądy morskie, które wpływają na rozwój portów morskich,		
10		1	Francja największym producentem żywności w Europie.	-położenie Francji, - sprzyjające warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa we Francji :łagodny	-określa położenie Francji, - omawia warunki przyrodnicze które wpływają na wysokie plony w rolnictwie: łagodny klimat umiarkowany ciepły morski oraz podzwrotnikowy	-określenie położenia Francji- mapa Europy, - omówienie warunków przyrodniczych- podręcznik, atlas, zasoby internetu, - omówienie czynników	Ocena celująca- określa położenie Francji, omawia warunki przyrodnicze, które wpływają na wysokie plony w rolnictwie: łagodny klimat umiarkowany ciepły morski oraz podzwrotnikowy śródziemnomorski, korzystne	Metoda aktywizująca w grupach: Rybi szkielet. 1. Grupa Przyrodnicze i	

				klimat, korzystne ukształtowanie terenu, żyzne gleby - czynniki pozaprzryrodnicze, które w dużym stopniu wpływają na wysoki poziom produkcji rolnej: wielkość gospodarstw rolnych, mechanizacja, chemizacja, polityka rolna państwa, -cechy rolnictwa towarowego, -produkcja roślinna i zwierzęca, -baza surowcowa dla przemysłu spożywczego, - czołowy producent żywności w Europie;	śródziemnomorski, korzystne ukształtowanie terenu, żyzne gleby, - omawia czynniki pozaprzryrodnicze: wielkość gospodarstw rolnych, wysoki poziom mechanizacji i chemizacji, oraz politykę rolną państwa, -wskazuje cechy rolnictwa towarowego, miejsce Francji w światowej produkcji rolnej, -wymienia produkcję roślinną i zwierzęcą, -wymienia bazę surowcową dla przemysłu spożywczego, -wskazuje Francję jako czołowego producenta żywności w Europie; NACOBESU: Czynniki przyrodnicze i pozaprzryrodnicze gwarantem wysokiej produkcji rolnej Francji.	pozaprzryrodniczych- podręcznik, zasoby internetu, -wskazanie cech rolnictwa towarowego: miejsca Francji w światowej produkcji rolnej- rocznik statystyczny, podręcznik, atlas -wskazanie produkcji roślinnej i zwierzęcej, -omówienie bazy surowcowej dla przemysłu spożywczego, - wskazanie Francji jako czołowego producenta żywności w Europie;	ukształtowanie terenu, żyzne gleby, omawia czynniki pozaprzryrodnicze: wielkość gospodarstw rolnych, wysoki poziom mechanizacji i chemizacji, oraz politykę rolną państwa, wskazuje cechy rolnictwa towarowego, miejsce Francji w światowej produkcji rolnej, wymienia produkcję roślinną i zwierzęcą, wymienia bazę surowcową dla przemysłu spożywczego, wskazuje Francję jako czołowego producenta żywności w Europie, wzorcowo potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy, Ocena bardzo dobra- określa położenie Francji, omawia warunki przyrodnicze, i pozaprzryrodnicze, wskazuje cechy rolnictwa towarowego, miejsce Francji w światowej produkcji rolnej, wymienia produkcję roślinną i zwierzęcą, wymienia bazę surowcową dla przemysłu spożywczego, wskazuje Francję jako czołowego producenta żywności w Europie, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- określa położenie Francji, omawia warunki przyrodnicze, i pozaprzryrodnicze, miejsce Francji w światowej produkcji rolnej, wymienia produkcję roślinną i zwierzęcą, wymienia bazę surowcową dla przemysłu spożywczego, wskazuje Francję jako czołowego producenta żywności w Europie, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna- określa położenie Francji, omawia warunki przyrodnicze, i pozaprzryrodnicze, miejsce Francji w	pozaprzryrodnicze warunki dla rozwoju rolnictwa. 2.Grupa. Uprawy w klimacie umiarkowanym ciepłym morskim i w klimacie podzwrotnikowym śródziemnomorskim, 3.Grupa . Surowce rolne dla przemysłu spożywczego	
--	--	--	--	---	---	--	---	---	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							światowej produkcji rolnej, wymienia bazę surowcową dla przemysłu spożywczego, wskazuje Francję jako czołowego producenta żywności w Europie, stara się współpracować w zespole, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela określa położenie Francji, omawia warunki przyrodnicze, i pozaprzyrodnicze,		
11		1	Zmiany w strukturze przemysłu w Zagłębiu Ruhry w Niemczech.	-restrukturyzacja przemysłu, -nowoczesne zakłady przemysłu przetwórczego z zastosowaniem nowoczesnej technologii, -rozwój usług, - korzystne zmiany w środowisku przyrodniczym, - atrakcyjne centra kulturalno - rozrywkowe;	-omawia restrukturyzację przemysłu i likwidację przemysłu ciężkiego -wskazuje nowoczesne zakłady przemysłowe przemysłu przetwórczego z zastosowaniem nowoczesnej technologii, -charakteryzuje rozwój usług, -wskazuje korzystne zmiany w środowisku przyrodniczym, - omawia zagospodarowanie terenów po zamkniętych kopalniach i tworzenie atrakcyjnych centrów kulturalno -rozrywkowych;. NACOBZU: Główne kierunki i przyczyny zmian w strukturze przemysłu.	-omówienie restrukturyzacji przemysłu i likwidacji przemysłu ciężkiego- podręcznik, zasoby internetu, -wskazanie nowoczesnych zakładów przemysłowych przemysłu przetwórczego z zastosowaniem nowoczesnej technologii- zasoby internetu, podręcznik, -charakteryzowanie rozwoju usług, - omówienie korzystnych zmian w środowisku przyrodniczym, - omówienie zagospodarowania terenów po zamkniętych kopalniach i tworzenie atrakcyjnych centrów kulturalno -rozrywkowych;.	Ocena celująca- omawia restrukturyzację przemysłu i likwidację przemysłu ciężkiego, wskazuje nowoczesne zakłady przemysłowe przemysłu przetwórczego z zastosowaniem nowoczesnej technologii, charakteryzuje rozwój usług, wskazuje korzystne zmiany w środowisku przyrodniczym, omawia zagospodarowanie terenów zamkniętych kopalniach i tworzenie atrakcyjnych centrów kulturalno -rozrywkowych, podaje ciekawe pomysły pracując aktywnie, Ocena bardzo dobra- omawia restrukturyzację przemysłu i likwidację przemysłu ciężkiego, wskazuje nowoczesne zakłady przemysłowe przemysłu przetwórczego z zastosowaniem nowoczesnej technologii, charakteryzuje rozwój usług, wskazuje korzystne zmiany w środowisku przyrodniczym, omawia zagospodarowanie terenów zamkniętych kopalniach i tworzenie atrakcyjnych centrów kulturalno -rozrywkowych, podaje pomysły pracując aktywnie, Ocena dobra- omawia restrukturyzację przemysłu, wymienia nowoczesne zakłady przemysłowe przemysłu przetwórczego z zastosowaniem	Metoda aktywizująca: Burza mózgów. Co wpłynęło na restrukturyzację Zagłębia Ruhry w Niemczech?	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

						nowoczesnej technologii, charakteryzuje rozwój usług, omawia zagospodarowanie terenów zamkniętych kopalniach i tworzenie atrakcyjnych centrów kulturalno -rozrywkowych, podaje pomysły pracując aktywnie, Ocena dostateczna- wymienia nowoczesne zakłady przemysłowe przemysłu przetwórczego z zastosowaniem nowoczesnej technologii, charakteryzuje rozwój usług, omawia zagospodarowanie terenów zamkniętych kopalniach i tworzenie atrakcyjnych centrów kulturalno -rozrywkowych, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wymienia nowoczesne zakłady przemysłowe przemysłu przetwórczego z zastosowaniem nowoczesnej technologii, charakteryzuje rozwój usług, omawia zagospodarowanie terenów zamkniętych kopalniach;		
12	1	Londyn jako światowa metropolia.	-położenie Londynu, -układ przestrzenny miasta, -liczba mieszkańców, -najważniejsza światowa metropolia, -obszar metropolitalny Londynu, -największe centrum finansowe świata, liczne towarzystwa ubezpieczeniowe i inwestycyjne, - największa giełda w	-omawia położenie Londynu oraz układ przestrzenny, powierzchnię, -odczytuje z rocznika statystycznego liczbę mieszkańców na przestrzeni lat, -charakteryzuje Londyn jako najważniejszą światową metropolię oraz obszar metropolitalny Londynu, -podkreśla, że w Londynie w znajdują się największe centra finansowe świata, liczne towarzystwa ubezpieczeniowe i inwestycyjne, oraz największa giełda w Europie -wskazuje Londyn jako ważny węzeł komunikacyjny Europy, - charakteryzuje porty lotnicze	-omówienie położenia Londynu oraz układu przestrzennego, powierzchnię, -odczytanie z rocznika statystycznego liczbę mieszkańców na przestrzeni lat, -scharakteryzowanie Londynu jako najważniejszej światowej metropolii jego obszaru metropolitalnego, -podkreślenie, że w Londynie w znajdują się największe centra finansowe świata, liczne towarzystwa ubezpieczeniowe i inwestycyjne, oraz największa giełda w Europie	Ocena celująca -omawia położenie Londynu oraz układ przestrzenny, powierzchnię, odczytuje z rocznika statystycznego liczbę mieszkańców na przestrzeni lat,charakteryzuje Londyn jako najważniejszą światową metropolię oraz obszar metropolitalny Londynu, podkreśla, że w Londynie w znajdują się największe centra finansowe świata, liczne towarzystwa ubezpieczeniowe i inwestycyjne, oraz największa giełda w Europie,wskazuje Londyn jako ważny węzeł komunikacyjny Europy, charakteryzuje porty lotnicze Londynu , które obsługują największą liczbę pasażerów oraz mają najwięcej połączeń międzynarodowych w Europie, Ocena bardzo dobra -omawia położenie Londynu oraz układ przestrzenny,	Londyńskie lotniska- np.: przewóz pasażerów, połączenia międzynarodowe.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				Europie -największy węzeł komunikacyjny Europy, porty lotnicze Londynu obsługują największą liczbę pasażerów oraz najwięcej połączeń międzynarodowych w Europie,	Londynu, które obsługują największą liczbę pasażerów oraz mają najwięcej połączeń międzynarodowych w Europie, NACOBEZU: Rola światowej metropolii.	-wskazywanie Londynu jako ważnego węzła komunikacyjnego Europy, - scharakteryzowanie portów lotniczych Londynu, które obsługują największą liczbę pasażerów oraz mają najwięcej połączeń międzynarodowych w Europie,	odczytuje z rocznika statystycznego liczbę mieszkańców na przestrzeni lat, charakteryzuje Londyn jako najważniejszą światową metropolię oraz obszar metropolitalny Londynu, podkreśla, że w Londynie w znajdują się największe centra finansowe świata, liczne towarzystwa ubezpieczeniowe i inwestycyjne, oraz największa giełda w Europie, wskazuje Londyn jako ważny węzeł komunikacyjny Europy, Ocena dobra -omawia położenie Londynu oraz układ przestrzenny, odczytuje z rocznika statystycznego liczbę mieszkańców na przestrzeni lat, charakteryzuje Londyn jako najważniejszą światową metropolię oraz obszar metropolitalny Londynu, wskazuje Londyn jako ważny węzeł komunikacyjny Europy, Ocena dostateczna -omawia położenie Londynu oraz układ przestrzenny, odczytuje z rocznika statystycznego liczbę mieszkańców na przestrzeni lat, charakteryzuje Londyn jako najważniejszą światową metropolię, Ocena dopuszczająca – z pomocą nauczyciela omawia położenie Londynu, odczytuje z rocznika statystycznego liczbę mieszkańców na przestrzeni lat, charakteryzuje Londyn jako najważniejszą światową metropolię,		
13		1	Wykorzystanie środowiska przyrodniczego w gospodarce krajów alpejskich.	- podział krajów alpejskich - położenie krajów alpejskich, -warunki naturalne: wysokogórski krajobraz Alp,	- dokonuje podziału krajów alpejskich -omawia położenie krajów alpejskich, -charakteryzuje warunki naturalne: wysokogórski krajobraz Alp, najwyższy	- dokonanie podziału krajów alpejskich- mapa Europy, -omówienie położenia krajów alpejskich- podręcznik, atlas, -scharakteryzowanie warunków naturalnych wysokogórskiego krajobrazu	Ocena celująca- dokonuje podziału krajów alpejskich, omawia położenie krajów alpejskich, charakteryzuje warunki naturalne: wysokogórski krajobraz Alp, najwyższy szczyt, piętrowość klimatyczno- roślinną, wyjaśnia, że są to kraje wysoko	Praca w grupach: Opracowanie państw alpejskich pod względem przyrodniczym i gospodarczym.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

			najwyższy szczyt, piętrowość klimatyczno-roślinna, - kraje wysoko rozwinięte gospodarczo, -dobrze rozwinięty sektor usług, - rozwój turystyki, -ochrona środowiska przyrodniczego: parki narodowe i rezerwaty;	szczyt, piętrowość klimatyczno- roślinną, - wyjaśnia, że są to kraje wysoko rozwinięte gospodarczo, bazujące na wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii, - wskazuje na Szwajcarię- finansowe centrum Europy i świata, najbogatsze państwo świata, -wskazuje na dobrze rozwinięty sektor usług turystycznych, wypoczynkowych, sportowych(alpinizm, narciarstwo) -omawia ochronę środowiska przyrodniczego: parki narodowe i rezerwaty;	Alp, piętrowość klimatyczno- roślinną- atlas, mapa Europy, zasoby internetu, podręcznik, -wskazanie krajów o wysoko rozwiniętej gospodarce, bazujące na wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii oraz na wykorzystaniu terenów górskich dla rozwoju dziedzin gospodarki, - wskazanie Szwajcarii- jako finansowego centrum Europy i świata, , -omówienie dobrze rozwiniętego sektoru usług turystycznych, wypoczynkowych, sportowych(alpinizm, narciarstwo) - wskazanie parków narodowych i rezerwatów- zasoby internetu;	rozwinięte gospodarczo, bazujące na wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii, wskazuje na Szwajcarię- finansowe centrum Europy i świata, najbogatsze państwo świata, wskazuje na dobrze rozwinięty sektor usług turystycznych, wypoczynkowych, sportowych(alpinizm, narciarstwo) omawia ochronę środowiska przyrodniczego, wzorcowo potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy, Ocena bardzo dobra- dokonuje podziału krajów alpejskich, omawia położenie krajów alpejskich,charakteryzuje warunki naturalne: wysokogórski krajobraz Alp, najwyższy szczyt, piętrowość klimatyczno- roślinną, wyjaśnia, że są to kraje wysoko rozwinięte gospodarczo, bazujące na wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii, wskazuje na Szwajcarię- finansowe centrum Europy i świata, najbogatsze państwo świata, wskazuje na dobrze rozwinięty sektor usług turystycznych, wypoczynkowych, sportowych(alpinizm, narciarstwo) omawia ochronę środowiska przyrodniczego, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- dokonuje podziału krajów alpejskich, omawia położenie krajów alpejskich,charakteryzuje warunki naturalne: wysokogórski krajobraz Alp, najwyższy szczyt, piętrowość klimatyczno- roślinną, wyjaśnia, że są to kraje wysoko rozwinięte gospodarczo, rozwinięty	
--	--	--	--	--	--	---	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							sektor usług turystycznych, wypoczynkowych, sportowych(alpinizm, narciarstwo) omawia ochronę środowiska przyrodniczego, współpracuje w zespole Ocena dostateczna- dokonuje podziału krajów alpejskich, omawia położenie krajów alpejskich,charakteryzuje warunki naturalne: wysokogórski krajobraz Alp, najwyższy szczyt, piętrowość klimatyczno- roślinną, wyjaśnia, że są to kraje wysoko rozwinięte gospodarczo, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela dokonuje podziału krajów alpejskich, omawia położenie krajów alpejskich,charakteryzuje warunki naturalne: wysokogórski krajobraz Alp, najwyższy szczyt, piętrowość klimatyczno- roślinną,		
14		1	Co decyduje o rozwoju turystyki w Europie Południowej?	-kraje zaliczane do Europy Południowej -walory przyrodnicze: obszary górskie, formy rzeźby krasowej, ciekawe wybrzeża,korzystne warunki klimatyczne, zabytki architektury, obiekty sakralne i muzea, bogaty folklor, - infrastruktura turystyczna,	-wymienia kraje zaliczane do Europy Południowej -omawia walory przyrodnicze: obszary górskie, formy rzeźby krasowej: jaskinie, wąwozy, jaskinie krasowe, ciekawe wybrzeża: dalmatyńskie, lagunowe,korzystne warunki klimatyczne: ciepły klimat podzwrotnikowy śródziemnomorski, zabytki architektury, obiekty sakralne jako dziedzictwo kultury śródziemnomorskiej i muzea oraz bogaty folklor, - charakteryzuje infrastrukturę turystyczną: baza noclegowa, gastronomiczną , szlaki turystyczne, biura podróży;	-wskazanie krajów zaliczanych do Europy Południowej- mapa ścienna, Europy, mapa polityczna Europy, -omówienie walorów przyrodniczych: obszary górskie, formy rzeźby krasowej: jaskinie, wąwozy, jaskinie krasowe, ciekawe wybrzeża: dalmatyńskie, lagunowe,korzystne warunki klimatyczne: ciepły klimat podzwrotnikowy śródziemnomorski, zabytki architektury, obiekty sakralne jako dziedzictwo kultury śródziemnomorskiej i muzea oraz bogaty folklor,- korzystanie z podręcznika,	Ocena celująca--wymienia kraje zaliczane do Europy Południowej,omawia walory przyrodnicze: obszary górskie, formy rzeźby krasowej: jaskinie, wąwozy, jaskinie krasowe, ciekawe wybrzeża: dalmatyńskie, lagunowe,korzystne warunki klimatyczne: ciepły klimat podzwrotnikowy śródziemnomorski, zabytki architektury, obiekty sakralne jako dziedzictwo kultury śródziemnomorskiej i muzea oraz bogaty folklor, charakteryzuje infrastrukturę turystyczną: baza noclegowa, gastronomiczną , szlaki turystyczne, biura podróży, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy zespołowej; Ocena bardzo dobra- wymienia kraje zaliczane do Europy Południowej,omawia	Praca w grupach. Opracowanie zabytków w poszczególnych państwach Europy Południowej np.;	1. Grecja 2. Włochy 3. Hiszpania 4. Chorwacja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

						zasobów internetu, płyty multimedialnej -omówienie infrastruktury turystycznej – zasoby internetu, podręcznik,	walory przyrodnicze, warunki klimatyczne, zabytki architektury, charakteryzuje infrastrukturę turystyczną: baza noclegowa, gastronomiczną , szlaki turystyczne, biura podróży, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- wymienia kraje zaliczane do Europy Południowej, omawia walory przyrodnicze, warunki klimatyczne, zabytki architektury, charakteryzuje infrastrukturę turystyczną np.: szlaki turystyczne, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna- wymienia kraje zaliczane do Europy Południowej, omawia walory przyrodnicze, warunki klimatyczne, zabytki architektury, stara się współpracować w zespole i właściwie komunikować się z rówieśnikami, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wymienia kraje zaliczane do Europy Południowej, omawia walory przyrodnicze, warunki klimatyczne;	
15		1	Mój turystyczny szlak po Europie.	-kierunek szlaku turystycznego - krainy przez które prowadzi szlak turystyczne - państwa i stolice większe miasta - zabytki i walory przyrodnicze,	-opracowuje kierunek szlaku turystycznego, - wymienia krainy przez które prowadzi opracowany szlak, - wskazuje państwa i stolice oraz większe miasta - omawia zabytki i walory przyrodnicze opracowanej trasy, NACOBZU: Umiejętność tworzenia szlaku turystycznego ze wskazaniem najważniejszych walorów turystycznych.	-opracowanie szlaku turystycznego- atlas geograficzny, - wskazanie krain geograficznych przez, które prowadzi opracowany szlak, - wyszukanie państw i stolice oraz większych miast- korzystanie z atlasu, - omówienie zabytków i walorów przyrodniczych opracowanej trasy, korzystanie z podręcznika i zasobów internetu,	Ocena celująca- opracowuje kierunek szlaku turystycznego, wymienia krainy przez które prowadzi opracowany szlak, wskazuje państwa i stolice oraz większe miasta, omawia zabytki i walory przyrodnicze opracowanej trasy, wzorowo współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena bardzo dobry- opracowuje kierunek szlaku turystycznego, wymienia krainy przez które prowadzi opracowany szlak, wskazuje państwa i stolice oraz większe miasta, omawia zabytki i walory przyrodnicze opracowanej trasy, współpracuje w zespole i właściwie	Praca w grupach. Opracowanie szlaku turystycznego w Europie np.: 1. z północy na południe(Sztokholm, Kraków, Wiedeń, Rzym) 2.z zachodu na wschód: 3. południowego wschodu na północny zachód

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- opracowuje kierunek szlaku turystycznego, wskazuje państwa i stolice, omawia zabytki i walory przyrodnicze opracowanej trasy, współpracuje w zespole i komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna- opracowuje kierunek szlaku turystycznego, wskazuje państwa i stolice, omawia zabytki opracowanej trasy, stara się współpracować w zespole i komunikować się z rówieśnikami, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela opracowuje kierunek szlaku turystycznego, wskazuje państwa i stolice, wymienia zabytki opracowanej trasy,		
16	Wybrane regiony świata	1	Azja. Położenie geograficzne, linia brzegowa i budowa geologiczna.	- położenie Azji - najdalej wysunięte przylądki -linia brzegowa, - najstarsze i najmłodsze formy powierzchni Azji, - najwyższy szczyt świata i najniżej położona depresja świata, - najwyżej na świecie położona Wyżyna Tybetańska -aktywne strefy sejsmiczne, - wulkanizm,	- określa położenie Azji - wskazuje najdalej wysunięte przylądki -charakteryzuje linię brzegową: oceany, morza, zatoki, cieśniny, wyspy, półwyspy, - wskazuje najstarsze i najmłodsze formy powierzchni Azji oraz wskazuje na przewagę wyżyn i gór. -wskazuje i omawia najwyżej na świecie położoną Wyżynę Tybetańską - wskazuje najwyższy szczyt świata i najniżej położoną depresję świata, -omawia aktywne strefy sejsmiczne w Azji, - charakteryzuje wulkanizm - omawia zagrożenia związane z trzęsieniami ziemi i działalnością wulkaniczną	- określenie położenie Azji- mapa Azji -wskazanie najdalej wysuniętych przylądków- mapa, atlas geograficzny, -scharakteryzowanie linii brzegowej- mapa ścienna Azji, atlas geograficzny, - wskazanie najstarszych i najmłodszych form powierzchni Azji- atlas geograficzny, - wskazanie najwyższego szczytu u świata i najniżej położoną depresję świata, -omówienie aktywnej strefy sejsmiczne w Azji,- podręcznik , atlas, zasoby internetu, - scharakteryzowanie wulkanizmu w Azji,,	Ocena celująca- określa położenie Azji wskazuje najdalej wysunięte przylądki, charakteryzuje linię brzegową: oceany, morza, zatoki, cieśniny, wyspy, półwyspy, wskazuje najstarsze i najmłodsze formy powierzchni Azji oraz wskazuje na przewagę wyżyn i gór, wskazuje i omawia najwyżej na świecie położoną Wyżynę Tybetańską, wskazuje najwyższy szczyt świata i najniżej położoną depresję świata, omawia aktywne strefy sejsmiczne w Azji, charakteryzuje wulkanizm, wzorcowo wykonuje powierzone zadania, Ocena bardzo dobra- określa położenie Azji, wskazuje najdalej wysunięte przylądki, charakteryzuje linię brzegową, wskazuje najstarsze i najmłodsze formy powierzchni Azji oraz wskazuje na przewagę wyżyn i gór, wskazuje i omawia najwyżej na świecie położoną Wyżynę Tybetańską, wskazuje najwyższy	Praca w parach. Obliczanie rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Azji.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

NACOBZU:
Największy kontynent na kuli ziemskiej o dobrze rozwiniętej linii brzegowej. Trzęsienia ziemi i wulkany na granicy płyt tektonicznych. Przeważają góry pochodzenia alpejskiego. Wyżyna Tybetańska najwyższą wyżyną na świecie.

szczyt świata i najniżej położoną depresję świata, omawia aktywne strefy sejsmiczne w Azji, charakteryzuje wulkanizm, bardzo dobrze wykonuje powierzone zadania,
Ocena dobra- określa położenie Azji, wskazuje charakteryzuje linię brzegową, wskazuje najstarsze i najmłodsze formy powierzchni Azji oraz wskazuje na przewagę wyżyn i gór, wskazuje i omawia najwyżej na świecie położoną Wyżynę Tybetańską, wskazuje najwyższy szczyt świata i najniżej położoną depresję świata, omawia aktywne strefy sejsmiczne w Azji, charakteryzuje wulkanizm, wykonuje powierzone zadania,
Ocena dostateczna- określa położenie Azji, wskazuje charakteryzuje linię brzegową, wskazuje najstarsze i najmłodsze formy powierzchni Azji oraz wskazuje na przewagę wyżyn i gór, wskazuje i omawia najwyżej na świecie położoną Wyżynę Tybetańską, wskazuje najwyższy szczyt świata i najniżej położoną depresję świata, omawia aktywne strefy sejsmiczne w Azji stara się wykonać powierzone zadania,
Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela określa położenie Azji, wskazuje charakteryzuje linię brzegową, wskazuje najstarsze i najmłodsze formy powierzchni Azji oraz wskazuje na przewagę wyżyn i gór, wskazuje i omawia najwyżej na świecie położoną Wyżynę Tybetańską, wskazuje najwyższy szczyt świata i najniżej położoną depresję świata,

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

17		1	Azja. Sieć rzeczna i strefy klimatyczno-roślinne.	- czynniki klimatotwórcze, - strefy klimatyczne i typy klimatów, - cyrkulacja monsunowa i tajfuny, - kontrasty klimatyczne: termiczne i opadowe - analiza diagramów klimatycznych, - strefy roślinne, - najdłuższe rzeki Azji - największe jeziora	- omawia czynniki klimatotwórcze: szerokość geograficzna, duże wysokości nad poziomem morza, przewaga gór i wyżyn, odległość od oceanów, prądy morskie i duża rozciągłość południkowa - charakteryzuje strefy klimatyczne i typy klimatów, - omawia cyrkulację monsunową i tajfuny, - określa wpływ monsunów na życie i gospodarkę człowieka oraz zagrożenia wywoływane tajfunami, - omawia kontrasty klimatyczne: termiczne i opadowe: najzimniejsze i najcieplejsze miejsca w Azji oraz obszary o największych i najmniejszych opadach, - analizuje diagramy klimatyczne, - charakteryzuje strefy roślinne, - wskazuje najdłuższe rzeki Azji - wskazuje największe jeziora NACOBZU: Strefy klimatyczne i strefy roślinne Azji. Najdłuższe rzeki i największe jeziora.	- omówienie czynników klimatotwórczych: szerokość geograficzna, duże wysokości nad poziomem morza, przewaga gór i wyżyn, odległość od oceanów, prądy morskie i duża rozciągłość południkowa- atlas geograficzny, mapa ścienna, - scharakteryzowanie stref klimatycznych i typy klimatów – mapa stref klimatycznych, - omówienie cyrkulacji monsunowej i tajfunów, - analizowanie diagramów klimatycznych, - scharakteryzowanie stref roślinnych, - wskazanie najdłuższych rzek i największych jezior Azji,	Ocena celująca- omawia czynniki klimatotwórcze: szerokość geograficzna, duże wysokości nad poziomem morza, przewaga gór i wyżyn, odległość od oceanów, prądy morskie i duża rozciągłość południkowa charakteryzuje strefy klimatyczne i typy klimatów, omawia cyrkulację monsunową i tajfuny, omawia kontrasty klimatyczne: termiczne i opadowe: najzimniejsze i najcieplejsze miejsca w Azji oraz obszary o największych i najmniejszych opadach, analizuje diagramy klimatyczne, charakteryzuje strefy roślinne, wskazuje najdłuższe rzeki Azji, wskazuje największe jeziora, wzorcowo potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena bardzo dobra- omawia czynniki klimatotwórcze, charakteryzuje strefy klimatyczne i typy klimatów, omawia cyrkulację monsunową i tajfuny, omawia kontrasty klimatyczne: termiczne i opadowe: najzimniejsze i najcieplejsze miejsca w Azji oraz obszary o największych i najmniejszych opadach, analizuje diagramy klimatyczne, charakteryzuje strefy roślinne, wskazuje najdłuższe rzeki Azji, wskazuje największe jeziora, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- omawia czynniki klimatotwórcze, charakteryzuje strefy klimatyczne i typy klimatów, omawia cyrkulację monsunową i tajfuny, analizuje diagramy klimatyczne, charakteryzuje strefy roślinne, wskazuje najdłuższe rzeki Azji, wskazuje największe jeziora,	Praca w grupach. Na podstawie danego klimatogramu opracowanie strefy klimatycznej oraz na podstawie atlasu opracowanie strefy roślinnej i wód powierzchniowych .
----	--	---	---	---	---	---	--	--

							potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna- omawia czynniki klimatotwórcze,charakteryzuje strefy klimatyczne i typy klimatów, analizuje diagramy klimatyczne,charakteryzuje strefy roślinne,wskazuje najdłuższe rzeki Azji, wskazuje największe jeziora, stara się współpracować w zespole i właściwie komunikować się z rówieśnikami, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela omawia czynniki klimatotwórcze, charakteryzuje strefy klimatyczne, ,charakteryzuje strefy roślinne,wskazuje najdłuższe rzeki Azji, wskazuje największe jeziora;		
18		1	Chiny najszybciej rozwijającym się państwem świata.	- położenie geograficzne Chin, - najstarsza chińska cywilizacja, -ludność - nierównomierne rozmieszczenie ludności na obszarze Chin, - urbanizacja, -kierunki rozwoju gospodarczego, -wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową,	- określa położenie geograficzne Chin, - charakteryzuje najstarszą chińską cywilizację, -omawia ludność -charakteryzuje nierównomierne rozmieszczenie ludności na obszarze Chin, -omawia urbanizację: wskaźnik urbanizacji i największe miasta, -wskazuje kierunki rozwoju gospodarczego, -omawia wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową, NACOBZU: Szybki rozwój gospodarczy Chin, postęp technologiczny w przemyśle. Wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową.	- określenie położenia geograficznego Chin- mapa ścienna Azji, atlas, - scharakteryzowanie najstarszej chińskiej cywilizacji – podręcznik, zasoby internetu, -omówienie ludności podręcznik, -scharakteryzowanie nierównomiernego rozmieszczenia ludności na obszarze Chin- atlas, -omówienie urbanizacji- atlas geograficzny, -omówienie kierunków rozwoju gospodarczego, podręcznik, zasoby internetu, -scharakteryzowanie wpływu gospodarki Chin na gospodarkę światową,	Ocena celująca- określa położenie geograficzne Chin,charakteryzuje najstarszą chińską cywilizację,omawia ludność,charakteryzuje nierównomierne rozmieszczenie ludności na obszarze Chin,omawia urbanizację: wskaźnik urbanizacji i największe miasta,wskazuje kierunki rozwoju gospodarczego,omawia wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową, aktywnie uczestniczy w zajęciach, jego postawa jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra- określa położenie geograficzne Chin,charakteryzuje najstarszą chińską cywilizację, omawia ludność,charakteryzuje nierównomierne rozmieszczenie ludności na obszarze Chin, omawia urbanizację,wskazuje kierunki rozwoju gospodarczego,omawia wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową, Ocena dobra- określa położenie geograficzne Chin,charakteryzuje najstarszą chińską cywilizację,	Prezentacja multimedialna: Najstarsza chińska cywilizacja.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							charakteryzuje nierównomierne rozmieszczenie ludności na obszarze Chin, omawia urbanizację, wskazuje kierunki rozwoju gospodarczego, omawia wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową, Ocena dostateczna- określa położenie geograficzne Chin, omawia urbanizację, wskazuje kierunki rozwoju gospodarczego, omawia wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wskazuje kierunki rozwoju gospodarczego, omawia wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową,		
19		1	Japonia krajem nowoczesnej gospodarki.	- położenie geograficzne, - ukształtowanie powierzchni, - trzęsienia ziemi i wulkany, - tsunami, - warunki klimatyczne: monsuny i tajfuny, - przemysł wysokiej technologii, - czynniki społeczno-kulturowe mające wpływ na nowoczesną gospodarkę,	- omawia położenie geograficzne, - określa ukształtowanie powierzchni, - charakteryzuje trzęsienia ziemi i wulkany, - omawia tsunami, podaje kataklizm z 11.03.2011 r - omawia warunki klimatyczne: monsuny i tajfuny, - charakteryzuje przemysł wysokiej technologii: elektroniczny, optyczny, farmaceutyczny, maszynowy, samochodowy, chemiczny, najnowocześniejszy i najwydajniejszy na świecie wysokiej jakości, zautomatyzowany oparty na najnowszych rozwiązaniach technologicznych, nowoczesne rozwiązania transportowe np.: Shinkansen,	-określenie położenia geograficznego- mapa ścienna, atlas geograficzny, - omówienie ukształtowania powierzchni- atlas geograficzny, - omówienie trzęsień ziemi i wulkanów w Japonii- atlas geograficzny, rocznik statystyczny, -omówienie tsunami w Japonii - zasoby internetu - scharakteryzowanie warunków klimatycznych: monsuny i tajfuny,- atlas, podręcznik, -omówienie przemysłu wysokiej technologii- zasoby internetu, podręcznik, -wskazanie czynników społeczno- kulturowych mających wpływ na nowoczesną gospodarkę-	Ocena celująca- omawia położenie geograficzne, określa ukształtowanie powierzchni, charakteryzuje trzęsienia ziemi i wulkany, omawia tsunami, podaje kataklizm z 11.03.2011 r., omawia warunki klimatyczne: monsuny i tajfuny, charakteryzuje przemysł wysokiej technologii: elektroniczny, optyczny, farmaceutyczny, maszynowy, samochodowy, chemiczny, najnowocześniejszy i najwydajniejszy na świecie wysokiej jakości, zautomatyzowany oparty na najnowszych rozwiązaniach technologicznych, nowoczesne rozwiązania transportowe np.: Shinkansen, wymienia czynniki społeczno- kulturowe mające wpływ na nowoczesną gospodarkę, Ocena bardzo dobra - omawia położenie geograficzne, określa ukształtowanie powierzchni, charakteryzuje trzęsienia ziemi i wulkany, omawia tsunami, podaje kataklizm z	Metoda za i przeciw. Korzystny i niekorzystny wpływ warunków przyrodniczych na życie i gospodarkę Japonii.	

					-wymienia czynniki społeczno-kulturowe mające wpływ na nowoczesną gospodarkę: pracowitość, zaangażowanie, doskonała organizacja pracy, duże nakłady na badania naukowe, duże nakłady na oświatę, rozwój nowoczesnej technologii, NACOBEZU: Położenie Japonii. Wpływ czynników społeczno-kulturowych na wysoki poziom produkcji przemysłowej.	podręcznik, zasoby internetu,	11.03.2011 r., omawia warunki klimatyczne: monsuny i tajfuny, charakteryzuje przemysł wysokiej technologii- najnowocześniejszy i najwydajniejszy na świecie wysokiej jakości, zautomatyzowany oparty na najnowszych rozwiązaniach technologicznych, wymienia czynniki społeczno- kulturowe mające wpływ na nowoczesną gospodarkę, Ocena dobra - omawia położenie geograficzne, określa ukształtowanie powierzchni, charakteryzuje trzęsienia ziemi i wulkany, omawia tsunami, omawia warunki klimatyczne, charakteryzuje przemysł wysokiej technologii- najnowocześniejszy i najwydajniejszy na świecie, wymienia czynniki społeczno- kulturowe mające wpływ na nowoczesną gospodarkę, Ocena dostateczna - omawia położenie geograficzne, określa ukształtowanie powierzchni, charakteryzuje przemysł wysokiej technologii- najnowocześniejszy i najwydajniejszy na świecie, wymienia czynniki społeczno- kulturowe mające wpływ na nowoczesną gospodarkę, Ocena dopuszczająca – z pomocą nauczyciela omawia położenie geograficzne, określa ukształtowanie powierzchni, charakteryzuje przemysł wysokiej technologii, wymienia czynniki społeczno- kulturowe mające wpływ na nowoczesną gospodarkę,		
20		1	Indie. Państwo kontrastów społecznych i gospodarczych.	- położenie geograficzne, -warunki naturalne, -klęski żywiołowe, - najstarsza cywilizacja w	-określa położenie geograficzne Indii, -omawia warunki naturalne: krainy geograficzne, klimat zwrotnikowy monsunowy, -podaje przykłady klęsk	-korzystanie z mapy ściennej azji, atlasu do określenia położenia geograficznego Indii, -omówienie warunków naturalnych: krainy	Ocena celująca- określa położenie geograficzne Indii, omawia warunki naturalne: krainy geograficzne, klimat, podaje przykłady klęsk żywiołowych, omawia najstarszą cywilizację w dolinie Indusu, charakteryzuje eksplozję	Metoda aktywizująca. Giełda pomysłów: Przyczyny dużego kontrastu społecznego w	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				dolinie Indusu -eksplozja demograficzna, - zróżnicowanie społeczeństwa indyjskiego, ciągle istniejący podział kastowy, -hinduizm, - rozwijający się przemysł elektroniczny, biotechnologiczny, informatyczny,	żywiolowych, - omawia najstarszą cywilizację w dolinie Indusu, -charakteryzuje eksplozję demograficzną, - omawia zróżnicowanie społeczeństwa indyjskiego i wie na czym polega ciągle istniejący podział kastowy, -charakteryzuje hinduizm, -omawia rozwijający się przemysł elektroniczny, biotechnologiczny, informatyczny, lotniczy i technologii kosmicznych, NACOBEZU: Położenie Indii. Eksplozja demograficzna. Duże zróżnicowanie materialne ludności na wsi i w mieście.	geograficzne, klimat zwrotnikowy, monsunowy, -wskazanie przykładów klęsk żywiołowych- atlas geograficzny, -scharakteryzowanie eksplozji demograficznej- rocznik statystyczny, - omówienie zróżnicowania społeczeństwa indyjskiego i wie na czym polega ciągle istniejący podział kastowy- zasoby internetu, podręcznik, -scharakteryzowanie hinduizmu- podręcznik, zasoby internetu, fachowa literatura, - omówienie rozwijającego się przemysłu elektronicznego biotechnologiczny, informatyczny- rocznik statystyczny	demograficzną, omawia zróżnicowanie społeczeństwa indyjskiego i wie na czym polega ciągle istniejący podział kastowy, charakteryzuje hinduizm, omawia rozwijający się przemysł elektroniczny, biotechnologiczny, informatyczny, lotniczy i technologii kosmicznych, podaje ciekawe pomysły pracując metodą aktywną, Ocena bardzo dobra- określa położenie geograficzne Indii, omawia warunki naturalne, omawia najstarszą cywilizację w dolinie Indusu, charakteryzuje eksplozję demograficzną, omawia zróżnicowanie społeczeństwa indyjskiego i wie na czym polega ciągle istniejący podział kastowy, charakteryzuje hinduizm, omawia rozwijający się przemysł elektroniczny, biotechnologiczny, informatyczny, lotniczy i technologii kosmicznych, podaje ciekawe pomysły pracując metodą aktywną, Ocena dobra- określa położenie geograficzne Indii, omawia najstarszą cywilizację w dolinie Indusu, charakteryzuje eksplozję demograficzną, omawia zróżnicowanie społeczeństwa indyjskiego i wie na czym polega ciągle istniejący podział kastowy, charakteryzuje hinduizm, omawia rozwijający się przemysł elektroniczny, biotechnologiczny, informatyczny, lotniczy i technologii kosmicznych, Ocena dostateczna- określa położenie geograficzne Indii, omawia najstarszą cywilizację w dolinie Indusu, charakteryzuje eksplozję demograficzną, omawia zróżnicowanie społeczeństwa indyjskiego, omawia rozwijający się	Indiach.	
--	--	--	--	--	---	--	--	----------	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							przemysł elektroniczny, biotechnologiczny, informatyczny, lotniczy i technologii kosmicznych, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela określa położenie geograficzne Indii, charakteryzuje eksplozję demograficzną, omawia zróżnicowanie społeczeństwa indyjskiego,		
21		1	Bliski Wschód. Region „płynnego złota”, konfliktów zbrojnych i terroryzmu.	- państwa leżące na Bliskim Wschodzie, -położenie państw, -najstarsze cywilizacje na Bliskim Wschodzie, - baza surowcowa: ropa naftowa i gaz ziemny, - nowoczesny przemysł chemiczny, - miejsca konfliktów i przyczyny,	- wskazuje państwa leżące na Bliskim Wschodzie, -określa położenie państw, -omawia najstarsze cywilizacje na Bliskim Wschodzie, - charakteryzuje bazę surowcową: ropę naftową i gaz ziemny, - omawia nowoczesny przemysł chemiczny, - wskazuje miejsca konfliktów i omawia przyczyny, NACOBZU: Kraje leżące na Bliskim Wschodzie. Zasoby ropy naftowej i gazu ziemnego. Miejsca konfliktów zbrojnych i przyczyny.	- wskazanie państw leżących na Bliskim Wschodzie- mapa polityczna -określenie położenia geograficznego państw Bliskiego Wschodu- atlas geograficzny, -omówienie najstarszych cywilizacji na Bliskim Wschodzie- zasoby internetu, literatura fachowa, podręcznik, - omówienie bazy surowcowej: ropy naftowej i gazu ziemnego- atlas, rocznik statystyczny, - omówienie nowoczesnego przemysłu chemicznego- zasoby internetu, podręcznik, - wskazanie miejsc konfliktów i omówienie ich przyczyny atlas, podręcznik, zasoby internetu	Ocena celująca- wskazuje państwa leżące na Bliskim Wschodzie, określa położenie państw, omawia najstarsze cywilizacje na Bliskim Wschodzie, charakteryzuje bazę surowcową: ropę naftową i gaz ziemny, omawia nowoczesny przemysł chemiczny, wskazuje miejsca konfliktów i omawia przyczyny, wzorowo wykonuje powierzone zadania, Ocena bardzo dobra- wskazuje państwa leżące na Bliskim Wschodzie, określa położenie państw, omawia najstarsze cywilizacje na Bliskim Wschodzie, charakteryzuje bazę surowcową: ropę naftową i gaz ziemny, omawia nowoczesny przemysł chemiczny, wskazuje miejsca konfliktów i omawia przyczyny, wykonuje powierzone zadania, Ocena dobra- wskazuje państwa leżące na Bliskim Wschodzie, określa położenie państw, charakteryzuje bazę surowcową: ropę naftową i gaz ziemny, omawia nowoczesny przemysł chemiczny, wskazuje miejsca konfliktów i omawia przyczyny, wykonuje powierzone zadania, Ocena dostateczna- wskazuje państwa leżące na Bliskim Wschodzie, określa położenie państw, wskazuje ropę naftową i gaz ziemny, wskazuje miejsca	Mapa konturowa Bliskiego Wschodu. Umieszczanie ropy naftowej i gazu ziemnego za pomocą symboli. Podpisanie miejsc konfliktów zbrojnych.	

							konfliktów i omawia przyczyny, stara się wykonać zadania, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wskazuje państwa leżące na Bliskim Wschodzie, określa położenie państw, wskazuje występowanie ropy naftowej i gazu ziemnego, wskazuje miejsca konfliktów		
22		1	Strefy klimatyczno-roślinno- glebowe w Afryce.	-symetryczne położenie Afryki, -wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Afryki, układ wyżów i niżów -cyrkulacja pasatowa, - strefy klimatyczne, - strefy roślinne - strefy glebowe	-określa symetryczne położenie Afryki, względem równika -charakteryzuje wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Afryki, - omawia układ wyżów i niżów -wyjaśnia powstawanie pasatów i ich kierunek - omawia strefy klimatyczne, - charakteryzuje strefy roślinne -omawia strefy glebowe, - określa wpływ klimatu na roślinność i gleby NACOBZU: Strefy klimatyczne, strefy roślinne. Gleby.	-omówienie położenia Afryki- korzystanie z mapy ściennej Afryki, -omówienie wpływu czynników klimatotwórczych na klimat Afryki,- mapa klimatyczna - omówienie układu wyżów i niżów- mapa klimatyczna, -wyjaśnienie powstawania pasatów i wskazanie ich kierunku wiania - omówienie stref klimatycznych- mapa klimatyczna, - scharakteryzowanie stref roślinnych- mapa- krajobrazy, -omówienie gleb w poszczególnych strefach klimatyczno- roślinnych	Ocena celująca- określa symetryczne położenie Afryki, względem równika, charakteryzuje wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Afryki, omawia układ wyżów i niżów, wyjaśnia powstawanie pasatów i ich kierunek, omawia strefy klimatyczne, charakteryzuje strefy roślinne, omawia strefy glebowe, wzorowo wykonuje powierzone zadania, Ocena bardzo dobra- charakteryzuje wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Afryki, omawia układ wyżów i niżów, wyjaśnia powstawanie pasatów i ich kierunek, omawia strefy klimatyczne, charakteryzuje strefy roślinne, omawia strefy glebowe, wykonuje powierzone zadania, Ocena dobra- charakteryzuje wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Afryki, omawia układ wyżów i niżów, wyjaśnia powstawanie pasatów i ich kierunek, omawia strefy klimatyczne, charakteryzuje strefy roślinne, omawia strefy glebowe, wykonuje powierzone zadania, Ocena dostateczna- charakteryzuje wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Afryki, omawia układ wyżów i niżów, wyjaśnia powstawanie pasatów, wymienia strefy klimatyczne, charakteryzuje strefy roślinne, omawia	Praca z mapą klimatyczną, roślinną i glebową Afryki.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							strefy glebowe, stara się wykonać powierzone zadania, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela charakteryzuje wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Afryki, wymienia strefy klimatyczne, charakteryzuje strefy roślinne, omawia strefy glebowe;		
23		1	Jak mieszkańcy Sahelu radzą sobie z niedoborem wody?	- państwa leżące w strefie Sahelu, - warunki klimatyczne, - pasterstwo koczownicze, - degradacja środowiska przyrodniczego, - potrzeba racjonalnego gospodarowania wodą na obszarach suchych i półsuchych,	- wskazuje państwa leżące w strefie Sahelu, - omawia warunki klimatyczne Sahelu: wysokie temperatura, opady występujące tylko podczas krótkiej pory deszczowej - charakteryzuje pasterstwo koczownicze (nomadyzm) - omawia przyczyny degradacji środowiska przyrodniczego w strefie Sahelu: stale rosnąca liczba ludności, zmiana trybu życia z koczowniczego na osiadły, - omawia potrzebę racjonalnego gospodarowania wodą na obszarach suchych i półsuchych, NACOBEZU: Kraje Sahelu, związek między formami gospodarowania człowieka a zasobami wodnymi	- wskazanie państw leżących w strefie Sahelu korzystanie z mapy ściennej Afryki - omówienie warunków klimatycznych Sahelu mapa klimatyczna, rocznik statystyczny, - scharakteryzowanie pasterstwa koczowniczego- podręcznik, zasoby internetu, - omówienie degradacji środowiska przyrodniczego w strefie Sahelu,	Ocena celująca- wskazuje państwa leżące w strefie Sahelu, omawia warunki klimatyczne Sahelu, charakteryzuje pasterstwo koczownicze (nomadyzm), omawia przyczyny degradacji środowiska przyrodniczego w strefie Sahelu omawia potrzebę racjonalnego gospodarowania wodą na obszarach suchych i półsuchych, podaje oryginalne argumenty pracując aktywnie, jego postawa jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra- wskazuje państwa leżące w strefie Sahelu, omawia warunki klimatyczne Sahelu, charakteryzuje pasterstwo koczownicze (nomadyzm), omawia przyczyny degradacji środowiska przyrodniczego w strefie Sahelu omawia potrzebę racjonalnego gospodarowania wodą na obszarach suchych i półsuchych, Ocena dobra- wskazuje państwa leżące w strefie Sahelu, omawia warunki klimatyczne Sahelu, charakteryzuje pasterstwo koczownicze (nomadyzm), omawia przyczyny degradacji środowiska przyrodniczego w strefie Sahelu omawia potrzebę racjonalnego gospodarowania wodą na obszarach suchych i półsuchych, Ocena dostateczna- wskazuje państwa	Metoda aktywizująca. Metoda metaplanu: Jak człowiek przystosował się do życia w strefie Sahelu?	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							leżące w strefie Sahelu, omawia warunki klimatyczne Sahelu, omawia przyczyny degradacji środowiska przyrodniczego w strefie Sahelu, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wskazuje państwa leżące w strefie Sahelu, omawia warunki klimatyczne Sahelu, omawia przyczyny degradacji środowiska przyrodniczego w strefie Sahelu;		
24		1	Problemy ludnościowe Afryce.	-państwa o największej liczbie ludności, - kraje najbogatsze i najbiedniejsze, -trudne warunki klimatyczne: susze, plagi -niedożywienie, głód i brak wody przyczyną chorób i dużej śmiertelności, -śmiertelność spowodowana chorobą AIDS, gorączką krwotoczną Ebola, - niski poziom życia: brak opieki zdrowotnej, niski poziom edukacji, - konflikty zbrojne,	-wskazuje państwa o największej liczbie ludności, - wskazuje kraje najbogatsze i najbiedniejsze w Afryce, -omawia niedożywienie, głód i brak wody będące przyczyną chorób i dużej śmiertelności, -charakteryzuje śmiertelność spowodowaną chorobą AIDS, gorączką krwotoczną Ebola, -omawia niski poziom życia: brak opieki zdrowotnej, niski poziom edukacji, - charakteryzuje konflikty zbrojne zewnętrzne i wewnętrzne NACOBZU: Kraje o największej śmiertelności spowodowanej głodem i niedożywieniem.	-wskazywanie państw o największej liczbie ludności-atlas, - wskazanie państw najbogatszych i najbiedniejszych w Afryce-atlas, -omówienie niedożywienie, głód i brak wody będące przyczyną chorób i dużej śmiertelności- zasoby internetu, podręcznik, -scharakteryzowanie śmiertelności spowodowanej chorobą AIDS, gorączką krwotoczną Ebola- zasoby internetu, podręcznik, -omówienie niskiego poziomu życia: brak opieki zdrowotnej, niski poziom edukacji- zasoby internetu, podręcznik, - scharakteryzowanie konfliktów zbrojnych- zasoby internetu, literatura,	Ocena celująca- wskazuje państwa o największej liczbie ludności, wskazuje kraje najbogatsze i najbiedniejsze w Afryce, omawia niedożywienie, głód i brak wody będące przyczyną chorób i dużej śmiertelności, charakteryzuje śmiertelność spowodowaną chorobą AIDS, gorączką krwotoczną Ebola, omawia niski poziom życia: brak opieki zdrowotnej, niski poziom edukacji, charakteryzuje konflikty zbrojne zewnętrzne i wewnętrzne, bardzo angażuje się w dyskusji, podaje oryginalne argumenty, Ocena bardzo dobra- wskazuje państwa o największej liczbie ludności, wskazuje kraje najbogatsze i najbiedniejsze w Afryce, omawia niedożywienie, głód i brak wody będące przyczyną chorób i dużej śmiertelności, charakteryzuje śmiertelność spowodowaną chorobą AIDS, gorączką krwotoczną Ebola, omawia niski poziom życia, omawia konflikty zbrojne, angażuje się w dyskusji, Ocena dobra- wskazuje państwa o największej liczbie ludności, wskazuje kraje najbogatsze i najbiedniejsze w Afryce, omawia niedożywienie, głód i brak wody będące przyczyną chorób i dużej śmiertelności, omawia niski	Dyskusja panelowa: Jakie działania powinny podjąć kraje wysoko rozwinięte na rzecz zmniejszenia głodu w Afryce.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							poziom życia, omawia konflikty zbrojne, angażuje się w dyskusji, Ocena dostateczna- wskazuje państwa o największej liczbie ludności, wskazuje kraje najbogatsze i najbiedniejsze w Afryce, omawia niedożywienie, głód i brak wody będące przyczyną chorób i dużej śmiertelności, omawia niski poziom życia, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wskazuje państwa o największej liczbie ludności, wskazuje kraje najbogatsze i najbiedniejsze w Afryce, omawia niedożywienie, głód i brak wody będące przyczyną chorób i dużej śmiertelności;		
25		1	Zróżnicowanie kulturowe i etniczne ludności w krajach Ameryki Północnej i Południowej.	- odmiany ludzkie zamieszkujące Amerykę, - rdzenni mieszkańcy - pierwsi osadnicy, - napływ imigrantów - grupy etniczne, - przyczyny zróżnicowania	- wymienia odmiany ludzkie zamieszkujące Amerykę, - wymienia rdzennych mieszkańców Ameryk - podaje przykłady pierwszych osadników, - określa napływ imigrantów na przestrzeni lat i obecnie, - wskazuje grupy etniczne, - omawia wielokulturowość społeczeństwa: tradycje	- omówienie odmian ludzkich zamieszkujących Amerykę- - mapa – rasy ludzkie, - wskazanie rdzennych mieszkańców Ameryk, - podanie przykładów pierwszych osadników- - zasoby internetu, - określenie napływu imigrantów na przestrzeni lat i obecnie zasoby internetu,	Ocena celująca -wymienia odmiany ludzkie zamieszkujące Amerykę, wymienia rdzennych mieszkańców Ameryk, podaje przykłady pierwszych osadników, określa napływ imigrantów na przestrzeni lat i obecnie, wskazuje grupy etniczne, omawia wielokulturowość społeczeństwa: tradycje indiańskie, afrykańskie, europejskie, azjatyckie, wymienia języki urzędowe, wyszczególnia religie w	Dyskusja. Wpływ imigracji na kulturowość Ameryki.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				kulturowego, - wielokulturowość społeczeństwa: tradycje indiańskie, afrykańskie, europejskie, azjatyckie, - cechy zróżnicowania kulturowego i etnicznego, - języki urzędowe - religie	indiańskie, afrykańskie, europejskie, azjatyckie, - wymienia języki urzędowe - wyszczególnia religie w Ameryce Północnej i Południowej, NACOBZU: Grupy etniczne zamieszkujące Amerykę.	- wskazanie grup etnicznych- mapa ludnościowa Ameryki Północnej i Południowej - omówienie wielokulturowości społeczeństwa: tradycje indiańskie, afrykańskie, europejskie, azjatyckie- podręcznik, zasoby internetu - wskazanie języków urzędowych w Ameryce,, rocznik statystyczny, - omówienie religii w Ameryce Północnej i Południowej- rocznik statystyczny,	Ameryce Północnej i Południowej, angażuje się w dyskusji, podaje oryginalne odpowiedzi, Ocena bardzo dobra -wymienia odmiany ludzkie zamieszkujące Amerykę, wymienia rdzennych mieszkańców Ameryk, określa napływ imigrantów na przestrzeni lat i obecnie, wskazuje grupy etniczne, omawia wielokulturowość społeczeństwa: tradycje indiańskie, afrykańskie, europejskie, azjatyckie, wymienia języki urzędowe, wyszczególnia religie w Ameryce Północnej i Południowej, Ocena dobra -wymienia odmiany ludzkie zamieszkujące Amerykę, wymienia rdzennych mieszkańców Ameryk, wskazuje grupy etniczne, omawia wielokulturowość społeczeństwa: tradycje indiańskie, afrykańskie, europejskie, azjatyckie, wymienia języki urzędowe, wyszczególnia religie w Ameryce Północnej i Południowej, Ocena dostateczna -wymienia odmiany ludzkie zamieszkujące Amerykę, wymienia rdzennych mieszkańców Ameryk, wskazuje grupy etniczne, omawia wielokulturowość społeczeństwa, wyszczególnia religie w Ameryce Północnej i Południowej, Ocena dopuszczająca -z pomocą nauczyciela wymienia odmiany ludzkie zamieszkujące Amerykę, wymienia rdzennych mieszkańców Ameryk, wskazuje grupy etniczne, omawia wielokulturowość społeczeństwa;		
26		1	W największym państwie Ameryki Południowej...	- położenie geograficzne Brazylii,	- określa położenie geograficzne Brazylii, - omawia Amazonię- największe	- korzystanie z podręcznika, mapy Ameryki Południowej, atlasu, internetu:	Ocena celująca- określa położenie geograficzne Brazylii, omawia Amazonię- największe płuka świata,	Praca indywidualna z rocznikiem	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

				-Amazonia- największe płuca świata, -skutki wylesiania Amazonii, -rabunkowe wykorzystanie lasów Amazonii, -największe miasta Brazylii, - problemy ludności mieszkającej w wielkich miastach: przeludnienie, życie w favelach,	płuca świata, -omawia skutki wylesiania Amazonii, -charakteryzuje rabunkowe wykorzystanie lasów Amazonii, -wskazuje największe miasta Brazylii, - omawia problemy ludności mieszkającej w wielkich miastach: przeludnienie, życie w favelach, NACOBEZU: Skutki wylesienia Amazonii. Problemy wielkich miast.	-określanie położenia geograficznego Brazylii, -charakteryzowanie Amazonii - największego zbiorowiska leśnego na świecie, -omawianie skutków wylesiania Amazonii, -charakteryzowanie rabunkowego wykorzystania lasów Amazonii, -wskazanie największych miast w Brazylii, - omówienie problemów ludności mieszkającej w wielkich miastach: przeludnienie, życie w favelach,	omawia skutki wylesiania Amazonii, charakteryzuje rabunkowe wykorzystanie lasów Amazonii, wskazuje największe miasta Brazylii, omawia problemy ludności mieszkającej w wielkich miastach: przeludnienie, życie w favelach, wzorowo pracuje wykonując powierzone zadania, Ocena bardzo dobra- określa położenie geograficzne Brazylii, omawia Amazonię- największe płuca świata, omawia skutki wylesiania Amazonii, charakteryzuje rabunkowe wykorzystanie lasów Amazonii, wskazuje największe miasta Brazylii, omawia problemy ludności mieszkającej w wielkich miastach: przeludnienie, życie w favelach, wykonuje wszystkie powierzone zadania, Ocena dobra- określa położenie geograficzne Brazylii, omawia Amazonię- największe płuca świata, omawia skutki wylesiania Amazonii, charakteryzuje rabunkowe wykorzystanie lasów Amazonii, wskazuje największe miasta Brazylii, omawia problemy ludności mieszkającej w wielkich miastach: przeludnienie, życie w favelach, wykonuje powierzone zadania, Ocena dostateczna- określa położenie geograficzne Brazylii, omawia Amazonię- największe płuca świata, omawia skutki wylesiania Amazonii, charakteryzuje rabunkowe wykorzystanie lasów Amazonii, omawia problemy ludności mieszkającej w wielkich miastach, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela określa położenie geograficzne Brazylii, omawia skutki wylesiania Amazonii, oraz problemy ludności mieszkającej w wielkich miast;	statystycznym. Wykonanie diagramu- największe miasta w Brazylii.	
--	--	--	--	--	---	---	---	---	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

27		1	Wykorzystanie środowiska przyrodniczego Stanów Zjednoczonych dla rozwoju gospodarczego?	- położenie USA, -warunki przyrodnicze - regiony rolnicze,- występowanie surowców mineralnych, -okręgi przemysłowe, - wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, - wysoka pozycja USA w gospodarce światowej,	- określa położenia USA, -omawia sprzyjających warunków przyrodniczych: duże obszary zajmują niziny, położenie w różnych strefach klimatycznych, dość urodzajne gleby, wystarczająca ilość opadów, - omawia regiony rolnicze: położone w różnych strefach klimatycznych (różne uprawy) - wskazuje występowanie różnorodnych surowców mineralnych i ich korzystne zaleganie -wskazuje okręgi przemysłowe, - omawia wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, - charakteryzuje wysoką pozycję USA w gospodarce światowej, NACOBZU: Potęga gospodarcza świata, dostarcza wielu produktów wysokiej jakości na rynek światowy.	- określenie położenia geograficznego USA- mapa -omówienie sprzyjających warunków przyrodniczych: duże obszary zajmują niziny, położenie w różnych strefach klimatycznych, dość urodzajne gleby, wystarczająca ilość opadów,- atlas geograficzny - omówienie regionów rolniczych: położone w różnych strefach klimatycznych (różne uprawy)- rocznik statystyczny, atlas, - wskazanie występowanie różnorodnych surowców mineralnych i ich korzystne zaleganie, mapa gospodarcza, rocznik statystyczny, -wskazanie okręgów przemysłowych, - omówienie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, - scharakteryzowanie wysokiej pozycji USA w gospodarce światowej,	Ocena celująca- określa położenia USA, omawia warunki przyrodnicze ,omawia regiony rolnicze: położone w różnych strefach klimatycznych (różne uprawy) wskazuje występowanie różnorodnych surowców mineralnych i ich korzystne zaleganie,wskazuje okręgi przemysłowe, omawia wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,charakteryzuje wysoką pozycję USA w gospodarce światowej, wzorowo wykonuje powierzone zadania, Ocena bardzo dobra- określa położenia USA, omawia sprzyjające warunki przyrodnicze, omawia regiony rolnicze: położone w różnych strefach klimatycznych,wskazuje występowanie różnorodnych surowców mineralnych, wskazuje okręgi przemysłowe, omawia wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, charakteryzuje wysoką pozycję USA w gospodarce światowej, wykonuje powierzone zadania, Ocena dobra- określa położenia USA, omawia sprzyjające warunki przyrodnicze, omawia główne regiony rolnicze, wskazuje występowanie różnorodnych surowców mineralnych, wskazuje okręgi przemysłowe, omawia wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, charakteryzuje wysoką pozycję USA w gospodarce światowej, stara się wykonywać zadania,	Praca z rocznikiem statystycznym. Miejsce USA w eksporcie światowym wybranych produktów rolnych i wyrobów przemysłowych.
----	--	---	---	--	--	--	--	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

							Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela omawia sprzyjające warunki przyrodnicze USA, omawia główne regiony rolnicze, wymienia różnorodne surowce mineralne, charakteryzuje wysoką pozycję USA w gospodarce światowej;		
28		1	Cechy gospodarki Australii na tle warunków przyrodniczych.	- położenie Australii, - warunki naturalne, -baseny artezyjskie, -kierunki gospodarki australijskiej: hodowla owiec, - uprawy rolne na południowym wschodzie i południowym zachodzie, - bogate złoża surowców mineralnych, - przemysł wydobywczy, - przemysł przetwórczy,	- określa położenie Australii, - omawia warunki naturalne, duże obszary Australii w klimacie zwrotnikowym suchym, -omawia baseny artezyjskie i wykorzystanie dla hodowli owiec, - charakteryzuje dogodne warunki klimatyczne i glebowe sprzyjające uprawom na południowym wschodzie i południowym zachodzie, - wskazuje bogate złoża surowców mineralnych, i czołowe miejsca ich wydobycia, - wymienia rodzaje przemysłu przetwórczego wykorzystującego rodzime surowce mineralne i związany z tym rynek usług, NACOBEZU: Rolnictwo rozwija się tylko na obszarach o dogodnym klimacie i sprzyjających glebach. Wykorzystanie rodzimych surowców mineralnych w przemyśle przetwórczym.	- korzystanie z mapy Australii, atlasu, podręcznika; -określenie położenia Australii, - omówienie warunków naturalnych, -wskazanie basenów artezyjskich i wykorzystanie dla hodowli owiec, - charakteryzowanie dogodnych warunków klimatycznych i glebowych sprzyjających uprawom na południowym wschodzie i południowym zachodzie, - wskazanie bogatych złóż surowców mineralnych, i czołowego miejsca ich wydobycia, - omówienie rodzajów przemysłu przetwórczego wykorzystującego rodzime surowce mineralne i związany z tym rynek usług,	Ocena celująca- określa położenie Australii, omawia warunki naturalne, duże obszary Australii w klimacie zwrotnikowym suchym,omawia baseny artezyjskie i wykorzystanie dla hodowli owiec, charakteryzuje dogodne warunki klimatyczne i glebowe sprzyjające uprawom na południowym wschodzie i południowym zachodzie, wskazuje bogate złoża surowców mineralnych, i czołowe miejsca ich wydobycia, wymienia rodzaje przemysłu przetwórczego wykorzystującego rodzime surowce mineralne i związany z tym rynek usług,pracuje bardzo aktywnie, podaje oryginalne przykłady, Ocena bardzo dobra- określa położenie Australii, omawia warunki naturalne, duże obszary Australii w klimacie zwrotnikowym suchym,omawia baseny artezyjskie i wykorzystanie dla hodowli owiec, charakteryzuje dogodne warunki klimatyczne i glebowe sprzyjające uprawom na południowym wschodzie i południowym zachodzie, wskazuje bogate złoża surowców mineralnych, wymienia rodzaje przemysłu przetwórczego wykorzystującego rodzime surowce mineralne i związany z tym rynek usług, pracuje aktywnie, Ocena dobra- określa położenie Australii, omawia warunki naturalne, charakteryzuje dogodne warunki klimatyczne i glebowe sprzyjające	Mapa mentalna: Cechy gospodarki Austarlii.	

							uprawom na południowym wschodzie i południowym zachodzie, wskazuje bogate złoża surowców mineralnych, wymienia rodzaje przemysłu przetwórczego wykorzystującego rodzime surowce mineralne i związany z tym rynek usług, pracuje aktywnie, Ocena dostateczna- omawia warunki naturalne, charakteryzuje dogodne warunki klimatyczne i glebowe sprzyjające uprawom na południowym wschodzie i południowym zachodzie, wskazuje bogate złoża surowców mineralnych, wymienia rodzaje przemysłu przetwórczego wykorzystującego rodzime surowce mineralne, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela, omawia charakteryzuje dogodne warunki klimatyczne i glebowe sprzyjające uprawom na południowym wschodzie i południowym zachodzie, wymienia rodzaje przemysłu przetwórczego wykorzystującego rodzime surowce mineralne,		
29		1	Obszary okołobiegunowe Antarktyki i Arktyki.	- wyjaśnienie terminów Antarktyka i Arktyka - obszary okołobiegunowe Antarktyki i Arktyki, - omawia położenie Antarktydy, -objaśnia warunki naturalne, -wymienia główne cechy i przyczyny zmian klimatycznych: zwiększona emisja gazów cieplarnianych, globalne ocieplenie klimatu, -warunki naturalne, -główne cechy, przyczyny i skutki zmian klimatycznych -Arktyka –	- wyjaśnia terminy Antarktyka i Arktyka - wskazuje obszary okołobiegunowe Antarktyki i Arktyki, -omawia położenie Antarktydy, -objaśnia warunki naturalne, -wymienia główne cechy i przyczyny zmian klimatycznych: zwiększona emisja gazów cieplarnianych, globalne ocieplenie klimatu, -omawia skutki: topnienie lodowców, zmniejszanie zasięgów lodowców i lądolodów, podniesienie	- wyjaśnienie terminów Antarktyka i Arktyka – słownik geograficzny, - wskazanie obszarów okołobiegunowych Antarktyki i Arktyki- mapa ścienna, atlas geograficzny, -omówienie położenia Antarktydy- mapa świata i mapa bieguna południowego -omówienie warunków naturalnych – podręcznik, -wskazanie głównych cech i przyczyn zmian klimatycznych tj: : zwiększona emisja gazów	Ocena celująca- wyjaśnia terminy Antarktyka i Arktyka, wskazuje obszary okołobiegunowe Antarktyki i Arktyki, omawia położenie Antarktydy, oraz warunki naturalne, wymienia główne cechy i przyczyny zmian klimatycznych: zwiększona emisja gazów cieplarnianych, globalne ocieplenie klimatu, omawia skutki: topnienie lodowców, zmniejszanie zasięgów lodowców i lądolodów, podniesienie poziomu wód w oceanach, występowanie dziury ozonowej nad Antarktydą, charakteryzuje Arktykę : wydobywanie surowców mineralnych, zanieczyszczanie środowiska	Metoda aktywizująca: Dyskusja okrągłego stołu. Globalne ocieplenie skutki i przyczyny.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

			wydobywanie surowców mineralnych, zanieczyszczanie środowiska, zmniejszanie populacji zwierząt polarnych w Arktyce,	poziomu wód w oceanach, występowanie dziury ozonowej nad Antarktydą, -charakteryzuje Arktykę : wydobywanie surowców mineralnych, zanieczyszczanie środowiska naturalnego, zmniejszanie populacji zwierząt polarnych w Arktyce, NACOBZU: Główne przyczyny i skutki zmian w środowisku przyrodniczym Arktyki i Antarktyki.	cieplarnianych, globalne ocieplenie klimatu,- zasoby internetu, -omówienie skutków: topnienia lodowców, zmniejszanie zasięgów lodowców i lądolodów, podniesienie poziomu wód w oceanach, występowanie dziury ozonowej nad Antarktydą- zasoby internetu -scharakteryzowanie Arktyki pod względem wydobycia surowców mineralnych, zanieczyszczania środowiska naturalnego, zmniejszania populacji zwierząt polarnych w Arktyce	naturalnego, zmniejszanie populacji zwierząt polarnych w Arktyce, angażuje się w pracy na lekcji, podaje oryginalne pomysły w dyskusji, Ocena bardzo dobra- wyjaśnia terminy Antarktyka i Arktyka, wskazuje obszary okołobiegunowe Antarktyki i Arktyki, omawia położenie Antarktydy, oraz warunki naturalne, wymienia główne przyczyny i skutki zmian klimatycznych, charakteryzuje Arktykę : wydobywanie surowców mineralnych, zanieczyszczanie środowiska naturalnego, zmniejszanie populacji zwierząt polarnych w Arktyce, angażuje się w pracy na lekcji, Ocena dobra- wyjaśnia terminy Antarktyka i Arktyka, wskazuje obszary okołobiegunowe Antarktyki i Arktyki, omawia położenie Antarktydy, wymienia główne przyczyny i skutki zmian klimatycznych, charakteryzuje Arktykę : wydobywanie surowców mineralnych, zanieczyszczanie środowiska naturalnego, zmniejszanie populacji zwierząt polarnych w Arktyce, angażuje się w pracy na lekcji, Ocena dostateczna- wskazuje obszary okołobiegunowe Antarktyki i Arktyki, omawia położenie Antarktydy, wymienia główne przyczyny i skutki zmian klimatycznych, charakteryzuje Arktykę : wydobywanie surowców mineralnych, zanieczyszczanie środowiska naturalnego, zmniejszanie populacji zwierząt polarnych w Arktyce, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wskazuje obszary okołobiegunowe Antarktyki i Arktyki, omawia położenie Antarktydy, wymienia główne przyczyny i skutki zmian klimatycznych;	
--	--	--	--	--	---	---	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax 22 345 37 70

www.ore.edu.pl

Program nagrodzony w konkursie na programy nauczania organizowanym w projekcie „Wdrożenie podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół ze szczególnym uwzględnieniem II i IV etapy edukacyjnego” współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

